

Tematický list

Elektronický obchod a smluvní závazky

Předmluva

Regulace elektronického obchodu je jádrem směrnice 2000/31/ES¹ o některých právních aspektech služeb informační společnosti na vnitřním trhu, zejména elektronického obchodu, která stanoví pravidla pro požadavky v oblasti usazování a informování poskytovatelů služeb informační společnosti a pro odpovědnost zprostředkovatelů.

Elektronický obchod se nicméně dotýká celé řady oblastí ekonomického života, na které se tato směrnice nevztahuje, jako jsou hazardní hry, otázky týkající se dohod nebo praktik, na něž se vztahuje kartelové právo, a oblast daní (viz čl. 1 odst. 5 směrnice o elektronickém obchodu, jenž se týká cíle a oblasti působnosti této směrnice). Do oblasti elektronického obchodu spadají rovněž autorská práva a související práva, práva k ochranným známkám, ochrana spotřebitele a ochrana osobních údajů, které se však řídí souborem zvláštních směrnic a nařízení.

Tento tematický list poskytuje přehled judikatury v této oblasti za období do 30. dubna 2024. Nejdůležitější rozsudky pokrývající zmíněnou škálu oblastí jsou v něm rozděleny do dvou částí, a sice jedné věnované aspektům smluvních závazků mezi stranami a druhé věnované právnímu rámci upravujícímu elektronický obchod.

Rozsudky Soudního dvora vybrané do této publikace jsou považovány za nejdůležitější v této oblasti a většina z nich byla vynesena velkým senátem.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu) (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

Seznam citovaných aktů

NAŘÍZENÍ

Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství (Úř. věst. 1994, L 11, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 146)

Nařízení Komise (ES) č. 2790/1999 ze dne 22. prosince 1999 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Úř. věst. 1999, L 336, s. 21; Zvl. vyd. 08/01, s. 364)

Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. 2007, L 199, s. 40)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6)

Nařízení Komise (EU) č. 330/2010 ze dne 20. dubna 2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Úř. věst. 2010, L 102, s. 1)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120 ze dne 25. listopadu 2015, kterým se stanoví opatření týkající se přístupu k otevřenému internetu a mění směrnice 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací a nařízení (EU) č. 531/2012 o roamingu ve veřejných mobilních komunikačních sítích v Unii (Úř. věst. 2015, L 310, s. 1)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie (Úř. věst. 2017, L 154, s. 1)

PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ

Prováděcí nařízení Rady (EU) č. 282/2011 ze dne 15. března 2011, kterým se stanoví prováděcí opatření ke směrnici 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. 2011, L 77, s. 1)

SMĚRNICE

Směrnice Rady 84/450/EHS ze dne 10. září 1984 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se klamavé reklamy (Úř. věst. 1984, L 250, s. 17; Zvl. vyd. 15/01, s. 227), ve znění směrnice 2005/29/ES.

Směrnice Rady 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. 1989, L 40, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 92)

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, oprava Úř. věst 2016, L 303, s. 26)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 1995, L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku (Úř. věst. 1997, L 144, s. 19; Zvl. vyd. 15/03, s. 319)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. 1998, L 204, s. 37; Zvl. vyd. 13/20, s. 337), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/48/ES ze dne 20. července 1998 (Úř. věst. 1998, L 217, s. 18; Zvl. vyd. 13/21, s. 8)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu) (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. 2001, L 311, s. 67; Zvl. vyd. 13/27, s. 69), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/62/EU ze dne 8. června 2011 (Úř. věst. 2011, L 174, s. 74)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (Úř. věst. 2002, L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29, s. 514), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. 2009, L 337, s. 11)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2004/48/ES** ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. 2004, L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2005/29/ES** ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (Úř. věst. 2005, L 149, s. 22)

Směrnice Rady **2006/112/ES** ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. 2006, L 347, s. 1)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2006/114/ES** ze dne 12. prosince 2006 o klamavé a srovnávací reklamě (Úř. věst. 2006, L 376, s. 21)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2006/115/ES** ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (Úř. věst. 2006, L 376, s. 28)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2006/123/ES** ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. 2006, L 376, s. 36)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2007/64/ES** ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES (Úř. věst. 2007, L 319, s. 1)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2009/22/ES** ze dne 23. dubna 2009 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (Úř. věst. 2009, L 110, s. 30)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2009/24/ES** ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. 2009, L 111, s. 16)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **(EU) 2015/1535** ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. 2015, L 241, s. 1)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **(EU) 2019/790** ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES (Úř. věst. 2019, L 130, s. 92)

ROZHODNUTÍ

Rozhodnutí Komise ze dne 26. července 2000 podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o odpovídající ochraně poskytované podle zásad „bezpečného přístavu“ a s tím souvisejících „často kladených otázek“ vydaných Ministerstvem obchodu Spojených států (Úř. věst. 2000, L 215, s. 7; Zvl. vyd. 16/01, s. 119)

Rozhodnutí Komise ze dne 5. února 2010 o standardních smluvních doložkách pro předávání osobních údajů zpracovatelům usazeným ve třetích zemích podle směrnice

Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES (Úř. věst. 2010, L 39, s. 5), ve znění prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2016/2297 ze dne 16. prosince 2016 (Úř. věst. 2016, L 344, s. 100)

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/1250 ze dne 12. července 2016 podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o odpovídající úrovni ochrany poskytované štítem EU–USA na ochranu soukromí (Úř. věst. 2016, L 207, s. 1)

Obsah

PŘEDMLUVA	3
SEZNAM CITOVANÝCH AKTŮ	4
I. SMLUVNÍ VZTAHY MEZI STRANAMI	9
1. Uzavření smlouvy	9
2. Rozhodné právo a soudní pravomoc a příslušnost.....	13
3. Ochrana spotřebitele	18
4. Ochrana osobních údajů	23
5. Autorská práva	51
II. PRÁVNÍ RÁMEC UPRAVUJÍCÍ ELEKTRONICKÝ OBCHOD	63
1. Reklama	63
2. Odpovědnost poskytovatelů zprostředkovatelských služeb.....	75
3. Právo hospodářské soutěže.....	82
4. Internetový prodej léčivých přípravků a zdravotnických potřeb	88
5. Hazardní hry	93
6. Sdílená ekonomika	96
7. DPH	102

I. Smluvní vztahy mezi stranami

1. Uzavření smlouvy

Rozsudek ze dne 5. července 2012, Content Services (C-49/11, [EU:C:2012:419](#))

Společnost Content Services provozující pobočku v Mannheimu (Německo) na svých internetových stránkách v německém jazyce nabízela různé on-line služby, které byly dostupné i v Rakousku. Prostřednictvím těchto stránek bylo zejména možné si stáhnout bezplatný software nebo placené demoverze softwaru. Před odesláním objednávky museli uživatelé internetu vyplnit přihlašovací formulář a zaškrtnutím označeného políčka ve formuláři prohlásit, že souhlasí se všeobecnými obchodními podmínkami a vzdávají se práva odstoupit od smlouvy.

Tyto informace se uživatelům nezobrazovaly přímo. Mohli je však zhlédnout po kliknutí na hypertextový odkaz nacházející se na stránce, kterou za účelem uzavření uvedené smlouvy vyplňovali. Uzavření smlouvy nebylo možné bez zaškrtnutí uvedeného políčka. Poté dotyčný uživatel obdržel od společnosti Content Services elektronickou zprávu, která neobsahovala žádnou informaci o právu odstoupit od smlouvy, ale opět hypertextový odkaz, prostřednictvím kterého mohly být tyto informace zobrazeny. Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni, Rakousko) položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku, jež se týkala výkladu čl. 5 odst. 1 směrnice 97/7/ES². Tázal se, zda obchodní praktika, která spočívá v tom, že informace uvedené v tomto ustanovení jsou spotřebiteli zpřístupněny pouze prostřednictvím hypertextového odkazu na internetové stránky dotyčného podniku, splňuje požadavek stanovený v uvedeném ustanovení.

Podle Soudního dvora musí být čl. 5 odst. 1 směrnice 97/7/ES vykládán v tom smyslu, že tato obchodní praktika nesplňuje požadavky stanovené v uvedeném ustanovení, neboť tyto informace nejsou ani tímto podnikem „poskytnuty“, ani spotřebitelem „obdrženy“, a že takové internetové stránky nelze považovat za „stálý komunikační prostředek“.

Spotřebitel totiž musí obdržet potvrzení uvedených informací, aniž je vyžadováno jeho aktivní chování. Navíc, aby byly internetové stránky považovány za stálý komunikační prostředek, musí spotřebiteli obdobně jako papírový nosič zaručit, že bude mít k dispozici informace uvedené v tomto ustanovení, aby mohl případně uplatnit svá práva. V tomto ohledu musí spotřebiteli umožňovat uložit si uvedené informace určené jemu osobně, zaručit, že nedojde ke změně jejich obsahu, jakož i jejich přístupnost po přiměřenou dobu a umožňovat spotřebiteli jejich reprodukci v nezměněném stavu.

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případech smluv uzavřených na dálku (Úř. věst. 1997, L 144, s. 19; Zvl. vyd. 15/03, s. 319).

Rozsudek ze dne 25. ledna 2017, BAWAG (C-375/15, EU:C:2017:38)

Banka BAWAG vykonávající činnost na rakouském území používala ve vztahu ke spotřebitelům, kteří si chtěli sjednat služby internetového bankovníctví („e-banking“), standardizované smluvní ujednání.

Podle tohoto ujednání „informace a vysvětlení, které musí banka poskytnout nebo zpřístupnit zákazníkovi, budou předány poštou nebo elektronicky v rámci internetového bankovníctví“. Informace mohly být předány prostřednictvím systému schránek začleněných do on-line účtů. Spotřebitelé si mohli elektronické zprávy číst, kopírovat a stahovat. Zprávy obsažené na on-line účtech „e-banking“ zůstávaly na nich beze změny a nebyly mazány po dobu určenou pro účely informování spotřebitelů, takže je bylo možné číst a beze změny elektronicky kopírovat nebo mohly být vytištěny. Spotřebitelé však nebyli o přijetí nové elektronické zprávy informováni jiným způsobem.

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) se obrátil na Soudní dvůr se žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, jež se týkala toho, zda čl. 41 odst. 1 ve spojení s čl. 36 odst. 1 směrnice 2007/64/ES³ musí být vykládán v tom smyslu, že informace předané prostřednictvím elektronické schránky začleněné do on-line bankovní platformy jsou „poskytovány na trvanlivém médiu“.

Podle Soudního dvora je třeba konstatovat, že některé internetové stránky musí být kvalifikovány jako „trvanlivá média“ ve smyslu čl. 4 bodu 25 uvedené směrnice.

Změny rámcové smlouvy, které poskytovatel platebních služeb předává uživateli těchto služeb prostřednictvím elektronické schránky, však lze považovat za poskytnuté na trvanlivém médiu pouze tehdy, když jsou splněny dvě následující podmínky:

- tyto internetové stránky umožňují pouze tomuto uživateli ukládat a kopírovat informace tak, aby k nim mohl mít přístup po přiměřenou dobu;
- předání těchto informací je spojeno s tím, že poskytovatel platebních služeb aktivně oznámí tomuto uživateli dostupnost uvedených informací.

Takovým aktivním oznámením může být rovněž odeslání elektronické zprávy na adresu, kterou uživatel těchto služeb obvykle používá pro účely komunikace s jinými osobami a na jejímž používání se strany dohodly v rámcové smlouvě mezi poskytovatelem platebních služeb a tímto uživatelem. Takto zvolená adresa nicméně nemůže být adresa přidělená uvedenému uživateli na stránkách internetového bankovníctví spravovaném poskytovatelem platebních služeb.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES (Úř. věst. 2007, L 319, s. 1).

Rozsudek ze dne 15. září 2020 (velký senát), Telenor Magyarország (C-807/18 a C-39/19, [EU:C:2020:708](#))

Společnost Telenor se sídlem v Maďarsku poskytuje mimo jiné i služby přístupu k internetu. V rámci služeb, které nabízí svým zákazníkům, poskytuje i dva balíčky preferenčního přístupu (nazvané „nulový tarif“), jejichž zvláštností je skutečnost, že přenos dat iniciovaný některými konkrétními službami a aplikacemi se nezapočítává do spotřeby objemu dat zakoupeného zákazníky. Po vyčerpání uvedeného objemu dat kromě toho tito zákazníci mohou zmíněné konkrétní aplikace a služby i nadále neomezeně využívat, zatímco u ostatních dostupných aplikací a služeb dochází k blokování nebo zpomalení provozu.

Poté, co maďarský úřad pro komunikace a média zahájil dvě řízení, jejichž cílem bylo přezkoumat soulad těchto dvou balíčků služeb s nařízením 2015/2120⁴, kterým se stanoví opatření týkající se přístupu k otevřenému internetu, přijal dvě rozhodnutí, v nichž konstatoval, že tyto balíčky odporují obecné povinnosti rovného a nediskriminačního nakládání s provozem uvedené v čl. 3 odst. 3 tohoto nařízení, a že společnost Telenor musí nabídku těchto balíčků služeb ukončit.

Fővárosi Törvényszék (soud hlavního města Budapešti, Maďarsko), u kterého tato společnost podala dvě žaloby, se rozhodl předložit Soudnímu dvoru žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, jejichž cílem bylo zjistit, jak mají být vykládány a uplatňovány odstavce 1 a 2 článku 3 nařízení 2015/2120, které zaručují určitá práva⁵ koncovým uživatelům služeb přístupu k internetu a poskytovatelům takových služeb zakazují uzavírat dohody nebo uplatňovat obchodní praktiky, které výkon těchto práv omezují, a odstavec 3 tohoto článku 3, v němž je stanovena obecná povinnost rovného a nediskriminačního nakládání s provozem.

V rozsudku ze dne 15. září 2020 velký senát Soudního dvora vykládal nařízení 2015/2120, v němž je zakotvena základní zásada otevřenosti internetu (neformálně označovaná jako „neutralita internetu“), poprvé.

Co se v prvé řadě týče výkladu čl. 3 odst. 2 nařízení 2015/2120 ve spojení s čl. 3 odst. 1 tohoto nařízení, Soudní dvůr poznamenal, že druhé z těchto ustanovení uvádí, že práva, která zaručuje koncovým uživatelům služeb přístupu k internetu, mají být vykonávána „prostřednictvím [jejich] služby přístupu k internetu“, a že první z těchto ustanovení vyžaduje, aby taková služba nevedla k omezení výkonu těchto práv. Z článku 3 odst. 2 uvedeného nařízení kromě toho vyplývá, že vnitrostátní regulační orgány⁶ pod dohledem vnitrostátních příslušných soudů musí s ohledem na tento požadavek služby dotyčného poskytovatele přístupu k internetu posuzovat s přihlédnutím k dohodám,

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120 ze dne 25. listopadu 2015, kterým se stanoví opatření týkající se přístupu k otevřenému internetu a mění směrnice 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací a nařízení (EU) č. 531/2012 o roamingu ve veřejných mobilních komunikačních sítích v Unii (Úř. věst. 2015, L 310, s. 1).

⁵ Právo koncových uživatelů na přístup k aplikacím, obsahu a službám a na jejich využívání a rovněž právo na poskytování aplikací, obsahu a služeb a na využívání koncového zařízení podle svého vlastního výběru.

⁶ Na základě článku 5 nařízení 2015/2120.

kteřé tento poskytovatel uzavřel s koncovými uživateli, i k obchodním praktikám uvedeného poskytovatele.

Soudní dvůr v této souvislosti uvedl celou řadu všeobecných informací ohledně smyslu pojmů „dohody“, „obchodní praktiky“ a „koncoví uživatelé“⁷, které jsou uvedeny v nařízení 2015/2120, a konstatoval, že uzavírání dohod, na jejichž základě si dotyční zákazníci pořizují balíčky služeb, které kombinují „nulový tarif“ a opatření spočívající v blokování nebo zpomalování provozu při využívání služeb a aplikací, na které se tento „nulový tarif“ nevztahuje, může omezovat výkon práv koncových uživatelů ve smyslu čl. 3 odst. 2 tohoto nařízení na podstatné části trhu. Takové balíčky služeb totiž mohou rozšířit využívání zvýhodněných aplikací a služeb a zároveň omezit využívání ostatních dostupných aplikací a služeb, a to vzhledem k opatřením, kterými poskytovatel služeb přístupu k internetu posledně uvedené využívání technicky ztěžuje, či dokonce znemožňuje. Soudní dvůr kromě toho podotkl, že čím více zákazníků uzavře takové dohody, tím spíše může kumulovaný dopad těchto dohod s ohledem na jejich rozsah vést ke značnému omezení výkonu práv koncových uživatelů, či dokonce k ohrožení samotné podstaty těchto práv.

Co se ve druhé řadě týče výkladu čl. 3 odst. 3 nařízení 2015/2120, Soudní dvůr uvedl, že za účelem konstatování neslučitelnosti s tímto ustanovením se nevyžaduje posuzování dopadu opatření spočívajících v blokování nebo zpomalování provozu na výkon práv koncových uživatelů. Toto ustanovení totiž takový požadavek v souvislosti s posuzováním toho, zda byla dodržena obecná povinnost rovného a nediskriminačního nakládání s provozem, kterou stanoví, neobsahuje. Soudní dvůr kromě toho rozhodl, že jelikož opatření spočívající ve zpomalování nebo blokování provozu nejsou založena na objektivně odlišných požadavcích určitých kategorií provozu na technickou kvalitu služeb, nýbrž na cílech obchodní povahy, je třeba mít za to, že jsou s uvedeným ustanovením jako taková neslučitelná.

Takové balíčky služeb, jako jsou balíčky služeb posuzované předkládajícím soudem, tudíž v obecné rovině mohou odporovat jak odstavci 2 článku 3 nařízení 2015/2120, tak odstavci 3 tohoto článku, přičemž příslušné vnitrostátní orgány a soudy je mohou z hlediska druhého z těchto ustanovení přezkoumávat bez dalšího.

⁷ Posledně uvedený pojem zahrnuje všechny fyzické nebo právnické osoby, které používají nebo požadují veřejně přístupnou službu elektronických komunikací. Kromě toho rovněž zahrnuje jak fyzické či právnické osoby, které používají nebo požadují služby přístupu k internetu za účelem přístupu k obsahu, aplikacím a službám, tak fyzické či právnické osoby, které přístup k internetu potřebují za účelem poskytování obsahu, aplikací a služeb.

2. Rozhodné právo a soudní pravomoc a příslušnost

Rozsudek ze dne 28. července 2016, Verein für Konsumenteninformation (C-191/15, [EU:C:2016:612](#))

Společnost Amazon EU Sàrl se sídlem v Lucembursku uskutečňovala elektronický prodej zboží spotřebitelům usazeným v různých členských státech. Ve věci v původním řízení rakouské sdružení na ochranu zájmů spotřebitelů (Verein für Konsumenteninformation) podalo na základě směrnice 2009/22/ES⁸ žalobu na zdržení se jednání, podle které byla smluvní ujednání používaná společností Amazon v rozporu právními zákazy nebo dobrou praxí.

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko), na nějž se toto rakouské sdružení obrátilo, se tázal, zda je ujednání obsažené ve všeobecných smluvních podmínkách uvedených v kupní smlouvě uzavřené formou elektronického obchodního styku mezi obchodníkem a spotřebitelem, podle kterého se tato smlouva řídí právem členského státu sídla tohoto obchodníka, zneužívajícím ujednáním ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13/EHS⁹. Kromě toho Oberster Gerichtshof položil otázku, zda se zpracování osobních údajů podnikem řídí podle čl. 4 odst. 1 písm. a) směrnice 95/46/ES¹⁰ právem členského státu, na nějž se zaměřuje činnost tohoto podniku.

Podle Soudního dvora musí být nařízení Řím I¹¹ a Řím II¹² vykládána v tom smyslu, že právo rozhodné pro takovou žalobu na zdržení se jednání musí být určeno v souladu s čl. 6 odst. 1 nařízením Řím II, pokud porušení právního řádu vyplývají z použití zneužívajících ujednání. Naopak právo rozhodné pro posouzení dotčeného smluvního ujednání musí být určeno v souladu s nařízením Řím I, a to bez ohledu na to, zda k posouzení dochází v rámci individuální nebo kolektivní žaloby.

Z článku 6 odst. 2 nařízení Řím I nicméně vyplývá, že volbou rozhodného práva není dotčeno použití imperativních ustanovení stanovených právem země, ve které mají bydliště spotřebitelé, jejichž zájmy jsou hájeny prostřednictvím žaloby na zdržení se jednání. Tato ustanovení mohou zahrnovat ustanovení, kterými se provádí směrnice 93/13/EHS, pokud zajišťují vyšší úroveň ochrany spotřebitelů.

Ujednání, které nebylo sjednáno individuálně a podle kterého se právem členského státu sídla obchodníka řídí smlouva uzavřená formou elektronického obchodu se spotřebitelem, je tedy zneužívajícím ujednáním ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice

⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES ze dne 23. dubna 2009 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (Úř. věst. 2009, L 110, s. 30).

⁹ Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, oprava Úř. věst 2016, L 303, s. 26).

¹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 1995, L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355).

¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6).

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. 2007, L 199, s. 40).

93/13/EHS v rozsahu, v němž uvádí tohoto spotřebitele v omyl tím, že u něj vyvolává dojem, že se na smlouvu použije pouze právo tohoto státu, aniž spotřebitele informovalo, že se na něj vztahuje i ochrana, kterou mu zajišťují imperativní ustanovení práva, které by bylo rozhodné v případě neexistence tohoto ujednání.

Kromě toho čl. 4 odst. 1 písm. a) směrnice 95/46/ES musí být vykládán v tom smyslu, že zpracování osobních údajů prováděné podnikem elektronického obchodu se řídí právem členského státu, na který tento podnik zaměřuje svou činnost, pokud se prokáže, že tento podnik zpracovává dotyčné údaje v rámci činnosti provozovny nacházející se v tomto členském státě. Je třeba vyhodnotit jak míru stability zařízení, tak skutečný charakter výkonu činnosti v dotyčném členském státě.

Rozsudek ze dne 7. prosince 2010 (velký senát), Pammer a Alpenhof (C-585/08 a C-144/09, EU:C:2010:740)

Spojené věci Pammer a Alpenhof se zabývají dvěma spory v původním řízení, které se týkaly podobných otázek. Ve věci Pammer spotřebitel s bydlištěm v Rakousku vedl spor se společností se sídlem v Německu provozující nákladní lodě ohledně vrácení ceny plavby. Tento spotřebitel si stěžoval na to, že loď a plavba neodpovídaly popisu uvedenému na internetových stránkách agentury se sídlem v Německu, která byla zprostředkovatelem a takové plavby nabízela.

Rakouský soud prvního stupně se považoval za příslušný. Odvolací soud naopak uvedl, že rakouské soudy nejsou příslušné. Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) se předběžnou otázkou tázal na to, jak je třeba vykládat pojem „smlouva poskytující kombinaci dopravy a ubytování zahrnutou v ceně“ ve smyslu čl. 15 odst. 3, na kterou se vztahují ustanovení oddílu 4 kapitoly II nařízení (ES) č. 44/2001¹³. Kromě toho se předkládající soud tázal, zda skutečnost, že se rakouský spotřebitel zaměřil na plavbu poté, co si prohlédl internetové stránky zprostředkovatelské agentury, aniž byla přes internet provedena rezervace této plavby, stačí k tomu, aby byla určena příslušnost rakouských soudů.

Ve druhé věci, Alpenhof, vedla rakouská společnost provozující hotel se sídlem v Rakousku spor se spotřebitelem s bydlištěm v Německu, jehož předmětem je zaplacení faktury za hotelové služby dohodnuté výměnou elektronických zpráv na základě informací poskytnutých na internetových stránkách žalující společnosti. Rakouské soudy tuto žalobu odmítly s tím, že jsou nepřislušné.

Podle Soudního dvora může být smlouva, jejímž předmětem je plavba na nákladní lodi, přepravní smlouvou, která poskytuje kombinaci dopravy a ubytování zahrnutou v ceně, jestliže uvedená plavba na nákladní lodi zahrnuje za paušální cenu vedle dopravy i ubytování a uvedená cesta trvá déle než 24 hodin.

¹³ Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42).

Za účelem určení, zda podnikatel, jehož činnost je prezentována na jeho internetové stránce nebo na internetové stránce jeho zprostředkovatele, může být považován za podnikatele „zaměřujícího“ svou činnost na členský stát, na jehož území má spotřebitel bydliště, je třeba ověřit, zda tento podnikatel zamýšlel obchodovat se spotřebiteli s bydlištěm v jednom či více členských státech.

Následující skutečnosti, jejichž výčet není taxativní, mohou představovat indicie umožňující domnívat se, že činnost podnikatele je zaměřena na členský stát bydliště spotřebitele: mezinárodní povaha činnosti, popis cesty do sídla podnikatele s počátkem v jiných členských státech, použití jiného jazyka nebo jiné měny, než jsou jazyk nebo měna, které jsou obvykle používány v členském státě, ve kterém má podnikatel sídlo s možností provést rezervaci a potvrdit ji v tomto jiném jazyce. Naproti tomu pouhá dostupnost internetové stránky podnikatele nebo jeho zprostředkovatelské společnosti v členském státě, na jehož území má spotřebitel bydliště, nepostačuje. Stejně je tomu v případě uvedení elektronické adresy, jakož i dalších kontaktních údajů nebo v případě využití jazyka nebo měny, které jsou obvykle používány v členském státě, ve kterém má podnikatel sídlo.

Rozsudek ze dne 6. září 2012, Mühlleitner (C-190/11, EU:C:2012:542)

Ve věci v původním řízení vedla Daniela Mühlleitner s bydlištěm v Rakousku spor s prodeji automobilů se sídlem v Hamburku (Německo), jehož předmětem byla koupě automobilu. Poté, co D. Mühlleitner získala kontaktní údaje uvedených prodejců na jejich internetových stránkách, zavolala jim z Rakouska, kde následně obdržela nabídku elektronickou zprávou. K uzavření smlouvy však došlo v sídle prodejců v Německu.

Následně soud prvního stupně, Landesgericht Wels (Zemský soud ve Welsu, Rakousko), odmítl žalobu s tím, že je nepřislušný. Oberlandesgericht Linz (Vyšší zemský soud v Linci, Rakousko) toto rozhodnutí potvrdil, přičemž poukázal na to, že z pouhé „pasivní“ dostupnosti internetových stránek nelze dovozovat zaměření činnosti na stát spotřebitele. Daniela Mühlleitner podala proti tomuto rozsudku opravný prostředek „Revision“ k Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko). Tento soud položil Soudnímu dvoru otázku, zda použití čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení Brusel I¹⁴ předpokládá, že smlouva mezi spotřebitelem a podnikatelem byla uzavřena na dálku.

Soudní dvůr rozhodl, že čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení (ES) č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že nevyžaduje, aby byla smlouva mezi spotřebitelem a podnikatelem uzavřena na dálku.

Zaprvé toto ustanovení nepodmiňuje svou použitelnost výslovně tím, aby smlouvy pod něj spadající byly uzavřeny na dálku. Zadruhé, pokud jde o teleologický výklad tohoto ustanovení, doplnění podmínky související s uzavíráním spotřebitelských smluv na dálku

¹⁴ Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42).

by bylo v rozporu s cílem, který toto ustanovení sleduje, zejména s cílem ochrany spotřebitele coby slabší smluvní strany. Zatřetí zásadní podmínkou, na kterou se váže použití článku 15 odst. 1 písm. c) uvedeného nařízení, je podmínka související se zaměřením profesionální nebo podnikatelské činnosti na stát, v němž má spotřebitel bydliště. V této souvislosti platí, že navázání kontaktu na dálku i rezervování zboží nebo služby na dálku, nebo tím spíše i uzavření spotřebitelské smlouvy na dálku, ukazují na spojitost smlouvy s takovou činností.

Rozsudek ze dne 17. října 2013, Emrek (C-218/12, [EU:C:2013:666](#))

Lokman Emrek s bydlištěm v Saarbrückenu (Německo) sháněl automobil a dozvěděl se o existenci podniku Vlado Sabranovice. Vlado Sabranovic provozoval ve Spicherenu (Francie) prodejnu ojetých vozidel. Měl rovněž internetovou stránku, která obsahovala údaje o jeho podniku, včetně francouzských telefonních čísel a německého mobilního telefonního čísla s příslušnými mezinárodními předvolbami. O existenci podniku se však L. Emrek nedozvěděl prostřednictvím uvedené internetové stránky. Lokman Emrek jako spotřebitel uzavřel s V. Sabranovicem v jeho provozovně písemnou smlouvu o koupi ojetého vozidla.

Následně L. Emrek podal proti V. Sabranovicovi žalobu ohledně záruky k Amtsgericht Saarbrücken (Okresní soud v Saarbrückenu, Německo). Tento soud rozhodl, že není příslušný. Lokman Emrek podal proti tomuto rozhodnutí odvolání k předkládajícímu soudu, kterým byl Landgericht Saarbrücken (Zemský soud v Saarbrückenu, Německo). Tento soud se snažil zjistit, zda se pro uplatnění čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení (ES) č. 44/2001 vyžaduje příčinná souvislost mezi podnikatelskou činností zaměřenou na členský stát bydliště spotřebitele prostřednictvím internetu a uzavřením smluv.

Soudní dvůr připomenul, že v rozsudku Pammer a Alpenhof (C-585/08 a C-144/09) uvedl demonstrativní výčet indicií, které mohou vnitrostátnímu soudu pomoci posoudit, zda je splněna zásadní podmínka podnikatelské činnosti zaměřené na členský stát bydliště spotřebitele.

Dospěl k závěru, že čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení (ES) č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že nevyžaduje existenci příčinné souvislosti mezi prostředkem použitým k zaměření podnikatelské nebo profesionální činnosti na členský stát bydliště spotřebitele, tj. internetovou stránkou, a uzavřením smlouvy s tímto spotřebitelem. Existence takové příčinné souvislosti však ukazuje na spojitost smlouvy s takovou činností.

Rozsudek ze dne 21. května 2015, El Majdoub (C-322/14, [EU:C:2015:334](#))

Spor v původním řízení se týkal prodeje motorového vozidla prostřednictvím internetové stránky. Všeobecné obchodní podmínky, které byly k dispozici na této stránce, obsahovaly dohodu o příslušnosti soudu v konkrétním členském státě. Okno obsahující

tyto všeobecné obchodní podmínky se při registraci ani při jednotlivých nákupech automaticky neotevíralo; kupující musel zaškrtnout konkrétní políčko, aby přijal tyto podmínky.

Landgericht Krefeld (Zemský soud v Krefeldu, Německo) požádal Soudní dvůr, aby rozhodl, zda je platnost doložky o soudní příslušnosti zpochybněna v případě použití techniky, při níž se „kliknutím“ vyjádří souhlas.

Zprv, co se týče skutečného souhlasu zúčastněných stran, což je jeden z cílů čl. 23 odst. 1 nařízení (ES) č. 44/2001, Soudní dvůr konstatoval, že kupující dotčený v původním řízení zaškrtnutím příslušného políčka na internetových stránkách dotčeného prodávajícího vyjádřil výslovný souhlas s dotčenými všeobecnými obchodními podmínkami. Zadruhé rozhodl, že z doslovného výkladu čl. 23 odst. 2 uvedeného nařízení vyplývá, že vyžaduje, aby byla nabídnuta „možnost“ dlouhodobě zaznamenat dohodu o soudní příslušnosti, bez ohledu na to, zda znění všeobecných podmínek bylo kupujícím skutečně dlouhodobě zaznamenáno poté či před tím, než zaškrtnl políčko s vyjádřením, že přijímá zmíněné podmínky.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že účelem tohoto ustanovení je postavit některé formy sdělení elektronickými prostředky naroveň písemné formě s cílem zjednodušit uzavírání smluv elektronickou cestou, neboť k předání dotčených informací dojde i v případě, jsou-li zpřístupněny vyvoláním na obrazovce. Aby mohl elektronický přenos nabídnout stejné záruky, zejména co se týče důkazů, postačí, aby bylo „možno“ informace uložit a vytisknout před uzavřením smlouvy. Proto, jelikož technika vyjádření souhlasu „kliknutím“ umožňuje tisk a uložení textu všeobecných podmínek před uzavřením smlouvy, skutečnost, že se internetová stránka, která tyto podmínky obsahuje, automaticky neotevírá při registraci na internetové stránce ani při každém nákupu, nemůže zpochybnit platnost dohody o soudní příslušnosti. Taková technika vyjádření souhlasu je tedy sdělením elektronickými prostředky ve smyslu čl. 23 odst. 2 nařízení (ES) č. 44/2001.

Rozsudek ze dne 25. ledna 2018, Schrems (C-498/16, [EU:C:2018:37](#))

Maximilian Schrems byl soukromým uživatelem sociální sítě Facebook od roku 2008. Byl iniciátorem veřejných akcí proti společnosti Facebook Ireland Limited. Kromě toho používal od roku 2011 na Facebooku stránku, kterou sám zaregistroval a založil, aby informoval uživatele internetu o svých krocích. Založil neziskové sdružení, jehož cílem bylo uplatňování základního práva na ochranu údajů a finanční podpora vzorových řízení.

V rámci sporu mezi M. Schremsem a společností Facebook Ireland Limited, jehož předmětem byly návrhy na určení, ukončení jednání, poskytnutí informací a předložení účetnictví společnosti Facebook, se Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) zamýšlel nad otázkou, zda musí být článek 15 nařízení (ES) č. 44/2001 vykládán tak, že osoba ztratí postavení spotřebitele, když po několika letech užívání soukromého účtu na

Facebooku publikuje knihy, dostává odměny za přednášky nebo spravuje internetové stránky. Předkládající soud se rovněž tázal, zda má být článek 16 tohoto nařízení vykládán v tom smyslu, že spotřebitel může uplatňovat současně se svými vlastními nároky vycházejícími ze spotřebitelské smlouvy obdobné nároky jiných spotřebitelů s bydlištěm buď ve stejném členském státě nebo v jiném členském státě nebo ve třetí zemi.

Soudní dvůr objasnil, že pojem „spotřebitel“ musí být vykládán autonomně a restriktivně. Aby bylo možné určit, zda se použije článek 15, musí být účelem smlouvy uzavřené mezi smluvními stranami jiné než obchodní použití dotčeného zboží nebo služby. Co se týče osoby, která uzavřela smlouvu na plnění, které se částečně týká její profesionální nebo podnikatelské činnosti, spojitost mezi smlouvou a profesionální nebo podnikatelskou činností dotčené osoby by musela být tak malá, že by se stala okrajovou, což znamená, že v kontextu plnění by měla pouze zanedbatelnou úlohu.

Dále Soudní dvůr poznamenal, že spotřebitel je jako takový chráněn pouze tehdy, pokud je sám v řízení žalobcem nebo žalovaným. Na žalobce, který není sám smluvní stranou dotčené spotřebitelské smlouvy, se tedy nemůže použít soudní příslušnost vztahující se na spotřebitele. Tyto úvahy musí platit rovněž s ohledem na spotřebitele, jemuž byly postoupeny nároky jiných spotřebitelů. Článek 16 odst. 1 totiž nutně předpokládá uzavření smlouvy mezi spotřebitelem a dotčeným hospodářským subjektem.

Navíc postoupení pohledávek nemůže mít jako takové vliv na určení příslušného soudu. Z toho vyplývá, že příslušnost soudů nemůže být založena na základě koncentrace několika nároků u jediného žalobce. Na takovou žalobu spotřebitele, o jakou se jednalo v tomto případě, se uvedené nařízení nevztahuje.

3. Ochrana spotřebitele

Rozsudek ze dne 16. října 2008, Bundesverband der Verbraucherzentralen (C-298/07, [EU:C:2008:572](#))

Pojišťovací společnost DIV zabývající se pojištěním motorových vozidel nabízela své služby výlučně prostřednictvím internetu. Na svých internetových stránkách uváděla svoji poštovní adresu a adresu elektronické pošty, ale neuváděla své telefonní číslo. Tento údaj poskytla až po uzavření pojistné smlouvy. Zájemci o služby společnosti DIV jí však mohli klást otázky prostřednictvím internetového kontaktního formuláře s tím, že odpovědi obdrželi elektronickou poštou. Bundesverband der Verbraucherzentralen, německá federace spotřebitelských sdružení, se nicméně domnívala, že společnost DIV byla povinna uvést své telefonní číslo na své internetové stránce. Podle této federace to byl totiž jediný prostředek zajišťující přímou komunikaci.

Následně se Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku, zda čl. 5 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/31/ES¹⁵ vyžaduje uvedení telefonního čísla.

Soudní dvůr rozhodl, že čl. 5 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/31/ES musí být vykládán v tom smyslu, že poskytovatel služeb je povinen poskytnout příjemcům služby ještě před uzavřením smlouvy s nimi vedle adresy své elektronické pošty také další informace, jež umožní rychlé navázání kontaktu a přímou a účinnou komunikaci.

Těmito informacemi nemusí být nutně telefonní číslo. Mohou spočívat v elektronickém kontaktním formuláři, pomocí něhož se příjemci služby mohou obracet prostřednictvím internetu na poskytovatele služeb a na který poskytovatel služeb odpoví elektronickou poštou, s výjimkou situací, kdy příjemce služby, který po navázání kontaktu elektronickými prostředky s poskytovatelem služeb nemá přístup k elektronické síti, požádá uvedeného poskytovatele o přístup k jinému než elektronickému prostředku komunikace.

Rozsudek ze dne 3. září 2009, Messner (C-489/07, [EU:C:2009:502](#))

Pia Messner, německá spotřebitelka, provedla odstoupení od smlouvy o koupi notebooku přes internet. Prodejce notebooku odmítl bezplatně odstranit závadu, která se vyskytla osm měsíců po zakoupení. Následně P. Messner prohlásila, že odstupuje od kupní smlouvy a nabídla zaslání notebooku prodejci zpět výměnou za vrácení kupní ceny. Toto odstoupení od smlouvy bylo provedeno ve lhůtě stanovené v BGB (německý občanský zákoník), protože P. Messner nebyla informována o tom, kdy začíná běžet lhůta pro odstoupení od smlouvy, což ukládají ustanovení tohoto zákoníku. Pia Messner se před Amtsgericht Lahr (Okresní soud v Lahru, Německo) domáhala částky 278 eur. Prodávající proti této žalobě namítal, že P. Messner je v každém případě povinna zaplatit mu kompenzační náhradu za zhruba osmiměsíční užívání notebooku.

Soudní dvůr v rozsudku konstatoval, že ustanovení čl. 6 odst. 1 druhé věty a odst. 2 směrnice 97/7/ES¹⁶ je nutno vykládat v tom smyslu, že brání tomu, aby vnitrostátní právní úprava obecně stanovila, že prodávající může požadovat od spotřebitele kompenzační náhradu za užívání zboží nabytého na základě smlouvy uzavřené na dálku v případě, že spotřebitel ve stanovené lhůtě uplatní právo odstoupit od smlouvy.

V případě, že by spotřebitel musel zaplatit takovou kompenzační náhradu pouze z toho důvodu, že měl možnost užívat zboží během doby, kdy se toto zboží nacházelo v jeho držbě, mohl by totiž právo odstoupit od smlouvy uplatnit jen oproti zaplacení uvedené náhrady. Takovýto důsledek by byl v jasném rozporu se zněním a účelem čl. 6

¹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

¹⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku (Úř. věst. 1997, L 144, s. 19; Zvl. vyd. 15/03, s. 319).

odst. 1 druhé věty a odst. 2 směrnice 97/7/ES a především by spotřebitele zbavil možnosti zcela svobodně a bez jakéhokoli tlaku využít doby na rozmyšlenou, kterou mu tato směrnice poskytuje.

Rovněž účinnost a efektivita práva odstoupit od smlouvy by byla zpochybněna, pokud by byla spotřebiteli uložena povinnost zaplatit kompenzační náhradu pouze z toho důvodu, že si prohlédl a vyzkoušel zboží. Vzhledem k tomu, že účelem práva odstoupit od smlouvy je právě poskytnutí této možnosti spotřebiteli, skutečnost, že jí bylo využito, nemůže mít za následek, že spotřebitel může uplatnit uvedené právo pouze za podmínky zaplacení náhrady.

Tato ustanovení nicméně nebrání tomu, aby byla spotřebiteli uložena povinnost zaplatit kompenzační náhradu za užívání zboží, pokud užíval uvedené zboží způsobem neslučitelným se zásadami občanského práva, jako jsou zásady dobré víry nebo bezdůvodného obohacení, za podmínky, že nebude ohrožen cíl uvedené směrnice a zejména účinnost a efektivita práva odstoupit od smlouvy; je věcí vnitrostátního soudu určit, zda tomu tak je.

Rozsudek ze dne 15. dubna 2010, Heinrich Heine (C-511/08, EU:C:2010:189)

Společnost Heinrich Heine zabývající se zásilkovým prodejem stanovila ve svých všeobecných obchodních podmínkách, že spotřebitel nese povinnost zaplatit za dopravu paušální částku 4,95 eura. Tuto částku si dodavatel ponechal i v případě, že spotřebitel uplatnil právo na odstoupení od smlouvy. Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen, německé sdružení spotřebitelů, podalo proti společnosti Heinrich Heine žalobu na zdržení se tohoto jednání, neboť se domnívalo, že v případě odstoupení od smlouvy by náklady na dopravu neměly být požadovány po spotřebiteli. Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) měl za to, že německé právo kupujícímu výslovně nepřiznává žádné právo na vrácení nákladů na dopravu objednaného zboží. Vzhledem však k tomu, že měl pochybnosti o slučitelnosti účtování nákladů na dopravu zboží spotřebiteli i v případě, že uplatnil právo odstoupit od smlouvy, se směrnicí 97/7/ES¹⁷, požádal tento soud Soudní dvůr o výklad uvedené směrnice.

Soudní dvůr ve svém rozsudku konstatoval, že čl. 6 odst. 1 první pododstavec druhá věta a čl. 6 odst. 2 směrnice 97/7/ES musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která dodavateli umožňuje, aby ve smlouvě uzavřené na dálku požadoval po spotřebiteli náklady na dopravu zboží v případě, že tento spotřebitel uplatní právo odstoupit od smlouvy.

Tato ustanovení totiž opravňují dodavatele k tomu, aby po spotřebiteli v případě, kdy tento spotřebitel odstoupí od smlouvy, požadoval pouze skutečně vynaložené náklady spojené s vrácením zboží. Pokud by náklady na dopravu musel rovněž nést spotřebitel,

¹⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku (Úř. věst. 1997, L 144, s. 19; Zvl. vyd. 15/03, s. 319).

pak by taková povinnost, která by mohla spotřebitele odradit od uplatnění jeho práva odstoupit od smlouvy, odporovala samotnému cíli zmíněného článku 6.

Kromě toho by taková povinnost nést náklady na dopravu mohla zpochybnit vyvážené rozdělení rizik mezi účastníky smluv uzavřených na dálku, jelikož by spotřebitel musel nést veškeré náklady spojené s dopravou zboží.

Rozsudek ze dne 6. července 2017, Air Berlin (C-290/16, [EU:C:2017:523](#))

Německá letecká společnost Air Berlin zavedla do svých všeobecných obchodních podmínek ujednání, podle něhož v případě, že cestující zrušil rezervaci letu s úsporným tarifem nebo nenastoupil na takový let, odečítá se mu z částky, jež mu měla být vrácena, částka ve výši 25 EUR jako poplatek za zpracování. Bundesverband der Verbraucherzentralen (Spolková unie center a sdružení na ochranu spotřebitele) se domnívala, že toto ujednání je podle německého práva neplatné, neboť zákazníci nepřiměřeně znevýhodňuje. Kromě toho, pokud jde o plnění zákonné povinnosti, společnost Air Berlin nemohla účtovat samostatný poplatek. Bundesverband tedy podala proti společnosti Air Berlin žalobu k německým soudům.

V rámci téže žaloby Bundesverband napadla praktiky společnosti Air Berlin týkající se zobrazování cen na její internetové stránce. Při zkušební on-line rezervaci provedené v roce 2010 totiž Bundesverband zjistila, že uvedené daně a poplatky byly příliš nízké v porovnání s částkami, které se dotyčným letištím skutečně platí. Bundesverband byla toho názoru, že tato praktika je způsobilá uvést spotřebitele v omyl a je v rozporu s pravidly o transparentnosti cen stanovenými unijním nařízením o provozování leteckých služeb¹⁸. Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) se tázal Soudního dvora, zaprvé, zda nařízení (ES) č. 1008/2008 musí být vykládáno v tom smyslu, že letečtí dopravci musí při zveřejnění svých leteckých tarifů uvést skutečnou výši poplatků a nemohou je proto částečně zahrnout do leteckého tarifu, a zadruhé, zda toto nařízení brání použití vnitrostátní právní úpravy týkající se všeobecných obchodních podmínek, která má základ v unijním právu a nelze podle ní zákazníkům, kteří nenastoupili na let nebo zrušili svoji rezervaci, účtovat samostatný poplatek za zpracování.

Soudní dvůr odpověděl, že čl. 23 odst. 1 třetí věta nařízení (ES) č. 1008/2008 musí být vykládán v tom smyslu, že letečtí dopravci musí při zveřejnění svých leteckých tarifů samostatně uvést částky, které mají zákazníci zaplatit z titulu daní, letištních poplatků, jakož i dalších poplatků, přírážek a plateb, které jsou uvedeny v tomto nařízení. Mimoto nemohou proto tyto položky zahrnout do leteckého tarifu, a to ani částečně. Článek 23 odst. 1 nařízení (ES) č. 1008/2008 má za cíl zajistit zejména informovanost a transparentnost, pokud jde o ceny za letecké služby z letiště nacházejícího se na území

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 ze dne 24. září 2008 o společných pravidlech pro provozování leteckých služeb ve Společenství (Úř. věst. 2008, L 293, s. 3).

členského státu, a přispět tedy k zajištění ochrany zákazníka využívajícího tyto služby. Odlišný výklad by ostatně mohl zbavit toto ustanovení jakéhokoli užitečného účinku.

Článek 22 odst. 1 nařízení (ES) č. 1008/2008 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby použití vnitrostátní právní úpravy, kterou se provádí směrnice 93/13/EHS, mohlo vést k tomu, že bude za neplatné prohlášeno ujednání, které je uvedeno ve všeobecných obchodních podmínkách a umožňuje účtovat samostatné paušální poplatky za zpracování zákazníkům, kteří nenastoupili na let nebo zrušili svoji rezervaci. V tomto ohledu Soudní dvůr poznamenal, že obecná pravidla, která spotřebitele chrání před zneužívajícími ujednáními, se vztahují rovněž na smlouvy o letecké dopravě.

Nařízení (EHS) č. 2409/92, zrušené nařízením č. 1008/2008, v bodě 5 odůvodnění uvádělo, že je vhodné „završit volnou tvorbu tarifů odpovídajícím zajištěním ochrany zájmů uživatelů a odvětví“.

Rozsudek ze dne 10. července 2019, Amazon EU (C-649/17, [EU:C:2019:576](#))

Společnost Amazon EU Sàrl, se sídlem v Lucembursku, nabízí internetový prodej různých produktů. Ve věci v původním řízení podal německý Spolkový svaz spotřebitelských center a sdružení (dále jen „spolkový svaz“) k jednomu ze zemských soudů žalobu na zdržení se praktik společnosti Amazon EU při zobrazování informací uvedených na jejích internetových stránkách www.amazon.de, jež umožňují spotřebiteli kontaktovat tuto společnost. Vzhledem k tomu, že uvedený soud tuto žalobu zamítl, podal spolkový svaz odvolání k vrchnímu zemskému soudu, které bylo rovněž zamítnuto. Z toho důvodu podal spolkový svaz opravný prostředek „Revision“ k předkládajícímu soudu, kterým je Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo).

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týkala výkladu čl. 6 odst. 1 písm. c) směrnice 2011/83/EU¹⁹.

Zprv Soudní dvůr připomenul, že možnost spotřebitele urychleně kontaktovat obchodníka a efektivně s ním komunikovat, jak je stanoveno v uvedeném ustanovení, má zásadní význam pro zachování a účinné prosazování práv spotřebitele, a zejména práva na odstoupení od smlouvy, jehož pravidla a podmínky uplatnění jsou uvedeny v člancích 9 až 16 této směrnice. Při výkladu uvedeného ustanovení je však třeba zajistit správnou rovnováhu mezi vysokou úrovní ochrany spotřebitele a konkurenceschopností podniků, jak uvádí bod 4 odůvodnění směrnice 2011/83, a respektovat přitom svobodu podnikání, jak je zakotvena v Listině základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

Soudní konstatoval, že je na vnitrostátním soudu, aby posoudil, zda s ohledem na veškeré okolnosti, za jakých spotřebitel kontaktuje obchodníka prostřednictvím

¹⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (Úř. věst. 2011, L 304, s. 64).

internetových stránek, a zejména na podobu a funkčnost těchto stránek, komunikační prostředky, které tomuto spotřebiteli dal obchodník k dispozici, umožňují spotřebiteli urychleně obchodníka kontaktovat a efektivně s ním komunikovat v souladu s čl. 6 odst. 1 písm. c) směrnice 2011/83/EU.

V tomto ohledu Soudní dvůr zdůraznil, že bezpodmínečná povinnost dát spotřebiteli za všech okolností k dispozici telefonní číslo, případně zřídit telefonní nebo faxovou linku nebo založit novou e-mailovou adresu, které spotřebitelům umožňují urychleně obchodníka kontaktovat, se jeví být nepřiměřená.

Soudní dvůr tedy rozhodl, že je třeba výraz „pokud existují“ uvedený v čl. 6 odst. 1 písm. c) směrnice 2011/83 vykládat v tom smyslu, že se týká případů, kdy obchodník má telefonní nebo faxové číslo a nepoužívá je výhradně pro jiné účely, než je kontakt se spotřebiteli. V opačném případě od něj toto ustanovení nevyžaduje, aby toto telefonní nebo faxové číslo spotřebiteli sdělil, nebo dokonce zřídil telefonní či faxovou linku nebo založil novou e-mailovou adresu, které spotřebiteli umožní jej kontaktovat.

Zadruhé při posuzování toho, zda tento obchodník může za takových okolností, o jaké se jednalo ve věci v původním řízení, použít komunikační prostředky, které čl. 6 odst. 1 písm. c) směrnice 2011/83 nezmiňuje, jako je systém pro výměnu rychlých zpráv nebo zpětné volání, Soudní dvůr rozhodl, že čl. 6 odst. 1 písm. c) směrnice 2011/83 musí být vykládán v tom smyslu, že když toto ustanovení vyžaduje, aby obchodník dal spotřebiteli k dispozici komunikační prostředek způsobily splňovat kritéria přímé a efektivní komunikace, nebrání tomu, aby uvedený obchodník poskytl jiné komunikační prostředky, než které jsou vyjmenovány v tomto ustanovení ke splnění těchto kritérií.

4. Ochrana osobních údajů

Rozsudek ze dne 1. října 2015, Weltimmo (C-230/14, [EU:C:2015:639](#))

Weltimmo, společnost registrovaná na Slovensku, spravovala webové stránky pro inzerci nemovitostí nacházejících se v Maďarsku. V tomto rámci zpracovávala osobní údaje inzerentů. Inzeráty byly zveřejňovány bezplatně po dobu jednoho měsíce a po uplynutí této lhůty byly zpoplatňovány. Mnozí inzerenti požádali elektronickou poštou o stažení svých inzerátů po uplynutí prvního měsíce a při této příležitosti i o vymazání osobních údajů, které se jich týkaly. Společnost Weltimmo však toto vymazání neprovedla a dotčeným fakturovala své služby. Při nezaplacení fakturovaných částek předala tato společnost osobní údaje inzerentů společností vymáhajícím pohledávky. Inzerenti podali stížnost k maďarskému orgánu pro ochranu údajů. Tento orgán uložil společnosti Weltimmo pokutu ve výši 10 milionů maďarských forintů (HUF) (přibližně 32 000 eur) za

porušení maďarského zákona, kterým byla do maďarského právního řádu provedena směrnice 95/46/ES²⁰.

Společnost Weltimmo poté napadla rozhodnutí orgánu dozoru u maďarských soudů. Kúria (Nejvyšší soud, Maďarsko), který o sporu rozhodoval v řízení o kasačním opravném prostředku, položil Soudnímu dvoru otázku, zda uvedená směrnice umožňuje maďarskému orgánu dozoru použít maďarský zákon přijatý na základě této směrnice a uložit pokuty stanovené tímto zákonem.

Soudní dvůr připomenul, že z bodu 19 odůvodnění směrnice 95/46/ES vyplývá flexibilní pojetí pojmu usazení. Za účelem určení, zda má obchodní společnost, správce údajů, provozovnu v jiném členském státě, než je členský stát, nebo třetí země, v nichž je zapsána, je třeba posoudit jak míru stability zařízení, tak skutečný charakter výkonu činnosti v tomto jiném členském státě. To platí obzvláště pro podniky, které poskytují služby výlučně prostřednictvím internetu.

Podle Soudního dvora musí být čl. 4 odst. 1 písm. a) směrnice 95/46/ES vykládán v tom smyslu, že umožňuje použití právních předpisů na ochranu osobních údajů jiného členského státu, než ve kterém je správce těchto údajů zapsán, za předpokladu, že tento správce vykonává prostřednictvím stálého zařízení na území tohoto členského státu efektivní a skutečnou činnost. Otázka státní příslušnosti osob dotčených tímto zpracováním údajů je naproti tomu irelevantní.

V případě, že orgán dozoru členského státu dospěje k závěru, že použitelným právem není právo tohoto členského státu, nýbrž právo jiného členského státu, musí být čl. 28 odst. 1, 3 a 6 této směrnice vykládán v tom smyslu, že tento orgán dozoru nemůže vykonávat pravomoci účinně zasáhnout. Nemůže tedy uložit na základě práva vlastního členského státu sankce správci těchto údajů, který není usazen na území členského státu, pod něhož spadá tento orgán dozoru. Z požadavků vyplývajících z územní suverenity předmětného členského státu, ze zásady legality a z pojmu právního státu totiž plyne, že sankční pravomoc nelze v zásadě vykonávat mimo rámec právních předpisů, jež opravňují správní orgán k tomu, aby jednal na základě práva vlastního členského státu.

Rozsudek ze dne 6. října 2015 (velký senát), Schrems (C-362/14, [EU:C:2015:650](#))

Rakouský občan Maximillian Schrems používal Facebook od roku 2008. Údaje poskytnuté M. Schremsem na Facebooku byly zcela nebo zčásti předávány irskou dceřinou společností společnosti Facebook na servery nacházející se na území Spojených států, kde byly zpracovávány. Maximillian Schrems podal stížnost u irského úřadu dozoru, jelikož se domníval, že s ohledem na zjištění učiněná v roce 2013 Edwardem Snowdenem ohledně činností zpravodajských služeb Spojených států

²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 1995, L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355).

(konkrétně National Security Agency nebo „NSA“), právní předpisy a praxe Spojených států neposkytují dostatečnou ochranu osobních údajů předávaných do této země před sledováním prováděným tamními orgány veřejné moci. Irský orgán tuto stížnost zamítl zejména z důvodu, že Komise v rozhodnutí 2000/520/ES²¹ konstatovala, že v rámci takzvaného režimu „bezpečného přístavu“ zajišťují Spojené státy odpovídající úroveň ochrany předávaných osobních údajů.

High Court (Vrchní soud, Irsko), který projednával tento případ, si přál vědět, zda toto rozhodnutí Komise brání vnitrostátnímu orgánu dozoru prošetřit stížnost vycházející z toho, že třetí země nezajišťuje odpovídající úroveň ochrany, a případně zastavit sporné předávání údajů.

Soudní dvůr odpověděl, že předání osobních údajů z členského státu do třetí země jako takové představuje zpracování osobních údajů ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice 95/46/ES²² prováděné na území členského státu. Vnitrostátní orgány jsou tudíž nadány pravomocí ověřit, zda předání osobních údajů z členského státu, kterému tyto orgány podléhají, do třetí země dodržuje požadavky stanovené směrnicí 95/46.

Tudíž dokud nebylo rozhodnutí Komise prohlášeno za neplatné Soudním dvorem, který jako jediný může rozhodnout o neplatnosti unijního aktu, nemohou členské státy a jejich orgány přijmout opatření odporující tomuto rozhodnutí, jako např. akty směřující ke zjištění se závazným účinkem, že třetí země, na kterou se vztahuje uvedené rozhodnutí, nezajišťuje odpovídající úroveň ochrany. Dospěje-li orgán dozoru k závěru, že skutečnosti uplatněné na podporu žádosti týkající se ochrany práv a svobod v souvislosti se zpracováním osobních údajů jsou neopodstatněné, a z tohoto důvodu uvedenou žádost zamítne, osoba, která tuto žádost podala, musí mít právo na přístup k prostředkům nápravy před soudem, které jí umožní napadnout toto rozhodnutí nepříznivě zasahující do jejího právního postavení před vnitrostátními soudy. Má-li uvedený orgán v opačném případě za to, že výtky uplatněné osobou, která se na něj obrátila s takovou žádostí, jsou opodstatněné, musí mít tento orgán v souladu s čl. 28 odst. 3 prvním pododstavcem třetí odrážkou směrnice 95/46/ES, ve spojení zejména s čl. 8 odst. 3 Listiny, možnost obrátit se na soud.

Článek 25 odst. 6 směrnice 95/46/ES ve spojení s články 7, 8 a 47 Listiny musí být vykládán v tom smyslu, že rozhodnutí přijaté na základě tohoto ustanovení v němž Komise konstatuje, že třetí země zajišťuje odpovídající úroveň ochrany, nebrání tomu, aby orgán dozoru členského státu posoudil žádost osoby týkající se ochrany jejích práv a svobod v souvislosti se zpracováním osobních údajů, které se jí týkají a které byly předány z členského státu do této třetí země, pokud tato osoba tvrdí, že právo a praxe platné v této zemi nezajišťují odpovídající úroveň ochrany.

²¹ Rozhodnutí Komise 2000/520/ES ze dne 26. července 2000 podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o odpovídající ochraně poskytované podle zásad „bezpečného přístavu“ a s tím souvisejících často kladených otázek vydaných Ministerstvem obchodu Spojených států (Úř. věst. 2000, L 215, s. 7; Zvl. vyd. 16/01, s. 119).

²² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 1995, L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355).

Výraz „odpovídající úroveň ochrany“ obsažený v čl. 25 odst. 6 směrnice 95/46/ES musí být chápán v tom smyslu, že vyžaduje, aby tato třetí země skutečně zajišťovala na základě svých vnitrostátních předpisů nebo svých mezinárodních závazků takovou úroveň ochrany základních práv a svobod, která je rovnocenná úrovni zaručené v rámci Unie na základě této směrnice vykládané ve světle Listiny.

Zásady bezpečného přístavu totiž platí pouze pro organizace ve Spojených státech s vlastním osvědčením, které získávají osobní údaje z Unie, aniž se vyžaduje, aby veřejné orgány Spojených států podléhaly těmto zásadám. Rozhodnutí 2000/520/ES navíc umožňuje zásahy do základních práv osob, jejichž osobní údaje jsou nebo by mohly být předávány z Unie do Spojených států, jež se opírají o požadavky související s bezpečností státu a veřejným zájmem nebo o vnitrostátní předpisy Spojených států, aniž obsahuje zjištění o existenci pravidel státního charakteru ve Spojených státech, jež mají omezit případné zásahy do těchto práv a bez jakékoli zmínky o existenci účinné právní ochrany před zásahy tohoto druhu.

Kromě toho Komise přijetím článku 3 rozhodnutí 2000/520/ES překročila pravomoc, kterou jí přiznává čl. 25 odst. 6 směrnice 95/46/ES, vykládaný ve světle Listiny, takže zmíněný článek 3 je z tohoto důvodu neplatný.

Rozsudek ze dne 1. října 2019 (velký senát), Planet49 (C-673/17, [EU:C:2019:801](#))

Planet49 je společnost, která uspořádala na internetových stránkách www.dein-macbook.de reklamní loterii. Pro účast v této loterii byli internetoví uživatelé povinni sdělit své jméno a adresu na internetové stránce, kde se nacházela políčka k zaškrtnutí. Políčko umožňující instalaci cookies bylo předem zaškrtnuto.

Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), k němuž německý Spolkový svaz spotřebitelských center a sdružení podal opravný prostředek „Revision“, měl pochybnosti o platnosti získání souhlasu uživatelů prostřednictvím předem zaškrtnutého políčka, jakož i o rozsahu informační povinnosti, jakou má poskytovatel služeb.

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týkala zejména výkladu pojmu „souhlas“ uvedeného ve směrnici o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení se směrnicí 95/46/ES, jakož i s obecným nařízením o ochraně osobních údajů.

Zprv Soudní dvůr uvedl, že čl. 2 písm. h) směrnice 95/46/ES, na který odkazuje čl. 2 písm. f) směrnice o soukromí a elektronických komunikacích, definuje „souhlas subjektu údajů“ jako „jakýkoli svobodný, výslovný a vědomý projev vůle, kterým subjekt údajů dává svolení k tomu, aby osobní údaje, které se jej týkají, byly předmětem zpracování“. Zmínil, že požadavek „projevu“ vůle subjektu údajů jasně poukazuje na aktivní, nikoliv na pasivní jednání. Souhlas udělený předem zaškrtnutým políčkem přitom nepředstavuje aktivní jednání ze strany uživatele internetových stránek. Kromě toho historie vzniku čl. 5 odst. 3 směrnice o soukromí a elektronických komunikacích, který od své změny

směrnici 2009/136 stanoví, že uživatel musí „[poskytnout] svůj souhlas“ s umístěním souborů cookies, naznačuje, že souhlas uživatele nelze nadále předpokládat a musí vycházet z aktivního jednání tohoto uživatele. Konečně aktivní souhlas je nyní stanoven v obecném nařízení o ochraně údajů, jehož čl. 4 bod 11 požaduje projev vůle v podobě zejména prohlášení či „jiného zjevného potvrzení“ a jehož bod 32 odůvodnění výslovně vylučuje považovat za souhlas „[m]lčení, předem zaškrtnutá políčka nebo nečinnost“.

Soudní dvůr proto rozhodl, že souhlas není právoplatně udělen, pokud ukládání informací nebo přístup k již uloženým informacím v koncovém zařízení uživatele internetových stránek prostřednictvím souborů cookies je povoleno předem zaškrtnutým políčkem, jehož zaškrtnutí musí tento uživatel k odmítnutí svého souhlasu zrušit.

Zadruhé Soudní dvůr konstatoval, že čl. 5 odst. 3 směrnice o soukromí a elektronických komunikacích má za cíl chránit uživatele před zásahem do jeho soukromé sféry, a to bez ohledu na to, zda se tento zásah vztahuje na osobní nebo jiné údaje. Z toho vyplývá, že pojem „souhlas“ nelze vykládat odlišně v závislosti na tom, zda informace uložené nebo prohlížené v koncovém zařízení uživatele internetových stránek jsou nebo nejsou osobními údaji.

Zatřetí Soudní dvůr uvedl, že čl. 5 odst. 3 směrnice o soukromí a elektronických komunikacích vyžaduje, aby uživatel poskytl souhlas poté, co mu byly poskytnuty jasné a úplné informace, mimo jiné o účelu zpracování. Jasné a úplné informace musí přitom uživateli umožnit jednoduše rozpoznat důsledky souhlasu, který by mohl udělit, a zajistit, aby byl takový souhlas udělen s plnou znalostí věci. V této souvislosti Soudní dvůr dospěl k závěru, že doba funkčnosti souborů cookies, jakož i možnost přístupu třetích osob k těmto souborům jsou součástí jasných a úplných informací, které musí být uživateli internetových stránek poskytnuty ze strany poskytovatele služeb.

Rozsudek ze dne 16. července 2020, Facebook Ireland a Schrems (C-311/18, [EU:C:2020:559](#))

Obecné nařízení o ochraně osobních údajů²³ (GDPR) stanoví, že k předávání takových údajů do třetí země může dojít v zásadě jen tehdy, pokud dotyčná třetí země zajistí odpovídající úroveň ochrany těchto údajů. Podle uvedeného nařízení může Komise konstatovat, že určitá třetí země zajišťuje na základě svých vnitrostátních předpisů nebo mezinárodních závazků odpovídající úroveň ochrany²⁴. Jestliže takové rozhodnutí o odpovídající ochraně neexistuje, mohou být osobní údaje předávány jen tehdy, pokud jejich vývozce usazený v Unii poskytl vhodné záruky, které mohou vyplývat zejména ze

²³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1).

²⁴ Článek 45 GDPR.

standardních doložek o ochraně osobních údajů přijatých Komisí, a za podmínky, že subjekty údajů mají k dispozici vymahatelná práva a účinnou právní ochranu²⁵.

GDPR dále přesně stanoví podmínky, za kterých mohou být údaje předávány v situaci, kdy neexistuje ani rozhodnutí o odpovídající ochraně, ani vhodné záruky²⁶.

Maximillian Schrems, rakouský státní příslušník s bydlištěm v Rakousku, je od roku 2008 uživatelem sociální sítě Facebook. Osobní údaje M. Schremse jsou – stejně jako osobní údaje ostatních uživatelů, kteří mají bydliště na území Unie – zcela nebo zčásti přenášeny společností Facebook Ireland na servery ve vlastnictví společnosti Facebook Inc. umístěné na území Spojených států, kde jsou zpracovávány. Maximillian Schrems podal u irského dozorového úřadu stížnost, kterou se v zásadě domáhal zákazu těchto přenosů. Tvrdil, že právní předpisy a praxe ve Spojených státech neposkytují dostatečnou ochranu před přístupem orgánů veřejné moci k osobním údajům předávaným do této země. Tato stížnost byla zamítnuta, a to zejména proto, že Komise ve svém rozhodnutí 2000/520²⁷ (tzv. rozhodnutí o bezpečném přístavu) konstatovala, že Spojené státy zajišťují odpovídající úroveň ochrany. Rozsudkem ze dne 6. října 2015 Soudní dvůr na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané High Court (vrchní soud, Irsko) rozhodl, že toto rozhodnutí je neplatné (dále jen „rozsudek Schrems I“)²⁸.

Po vydání rozsudku Schrems I a poté, co irský soud zrušil rozhodnutí o zamítnutí stížnosti M. Schremse, irský dozorový úřad M. Schremse vyzval, aby s ohledem na to, že Soudní dvůr prohlásil rozhodnutí 2000/520 za neplatné, svou stížnost přeformuloval. Maximillian Schrems v přeformulované stížnosti setrval na tom, že Spojené státy neposkytují dostatečnou ochranu osobních údajů předávaných do této země. Žádal, aby irský dozorový úřad do budoucna dočasně nebo trvale zakázal předávání jeho osobních údajů z Unie do Spojených států, které společnost Facebook Ireland nově uskutečňovala na základě standardních doložek o ochraně uvedených v příloze rozhodnutí 2010/87²⁹. Irský dozorový úřad dospěl k názoru, že vyřízení stížnosti M. Schremse závisí mimo jiné na platnosti rozhodnutí 2010/87, a tak podal k High Court (vrchní soud) návrh na to, aby Soudnímu dvoru předložil žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. V době, kdy uvedené řízení již probíhalo, přijala Komise rozhodnutí 2016/1250 o odpovídající úrovni ochrany poskytované štítem EU-USA na ochranu soukromí³⁰ (tzv. rozhodnutí o štítu na ochranu soukromí).

²⁵ Článek 46 odst. 1 a odst. 2 písm. c) GDPR.

²⁶ Článek 49 GDPR.

²⁷ Rozhodnutí Komise ze dne 26. července 2000 podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o odpovídající ochraně poskytované podle zásad „bezpečného přístavu“ a s tím souvisejících „často kladených otázek“ vydaných Ministerstvem obchodu Spojených států (Úř. věst. 2000, L 215, s. 7; Zvl. vyd. 16/01, s. 119).

²⁸ Rozsudek ze dne 6. října 2015, Schrems (C-362/14, [EU:C:2015:650](#)).

²⁹ Rozhodnutí Komise ze dne 5. února 2010 o standardních smluvních doložkách pro předávání osobních údajů zpracovatelům usazeným ve třetích zemích podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES (Úř. věst. 2010, L 39, s. 5), ve znění prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2016/2297 ze dne 16. prosince 2016 (Úř. věst. 2016, L 344, s. 100).

³⁰ Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/1250 ze dne 12. července 2016 podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o odpovídající úrovni ochrany poskytované štítem EU-USA na ochranu soukromí (Úř. věst. 2016, L 207, s. 1).

Předkládající soud se prostřednictvím žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Soudního dvora táže, zda se na předávání osobních údajů prováděné na základě standardních doložek o ochraně uvedených v rozhodnutí 2010/87 použije GDPR, jaká je úroveň ochrany vyžadovaná tímto nařízením při takovém předávání a jaké povinnosti mají v tomto kontextu dozorové úřady. High Court také vznáší otázku platnosti rozhodnutí 2010/87 a rozhodnutí 2016/1250.

Soudní dvůr v rozsudku konstatoval, že přezkum rozhodnutí 2010/87 vzhledem k Listině základních práv neodhalil žádnou skutečnost, která by mohla mít dopad na jeho platnost. Rozhodnutí 2016/1250 naopak prohlásil za neplatné.

Soudní dvůr měl předně za to, že unijní právo, a zejména GDPR, se uplatní na předávání osobních údajů prováděné pro obchodní účely hospodářským subjektem usazeným v členském státě jinému hospodářskému subjektu usazenému ve třetí zemi i tehdy, když tyto údaje mohou být při tomto předávání nebo po něm zpracovány orgány dotyčné třetí země pro účely veřejné bezpečnosti, obrany a bezpečnosti státu. Upřesnil, že takové zpracování údajů orgány třetí země nemůže toto předávání vyloučit z působnosti GDPR.

K úrovni ochrany vyžadované při takovém předávání Soudní dvůr rozhodl, že požadavky, které pro tyto účely stanoví GDPR a které souvisejí s vhodnými zárukami, vymahatelnými právy a účinnou právní ochranou, musí být vykládány v tom smyslu, že na osoby, jejichž osobní údaje jsou předávány do třetí země na základě standardních doložek o ochraně osobních údajů, se musí vztahovat úroveň ochrany, která je v zásadě rovnocenná úrovni ochrany zaručené v Unii tímto nařízením ve spojení s Listinou. V tomto kontextu upřesnil, že při posuzování této úrovně ochrany je třeba vzít v úvahu jednak smluvní ujednání mezi vývozcem osobních údajů usazeným v Unii a příjemcem předávaných údajů usazeným v dotyčné třetí zemi a jednak – v souvislosti s případným přístupem orgánů veřejné moci této třetí země k takto předávaným osobním údajům – relevantní prvky právního řádu této země.

Co se týče povinností, které při takovém předávání mají dozorové úřady, Soudní dvůr rozhodl, že pokud neexistuje rozhodnutí o odpovídající ochraně platně přijaté Komisí, jsou tyto dozorové úřady zejména povinny dočasně nebo trvale zakázat předávání osobních údajů do třetí země, jestliže na základě všech okolností daného předávání dospějí k názoru, že standardní doložky o ochraně osobních údajů nejsou nebo nemohou být v této třetí zemi dodrženy a ochrana předaných údajů vyžadovaná unijním právem nemůže být v případě, že předávání nepozastavil nebo neukončil sám vývozcem osobních údajů usazený v Unii, zajištěna jinými prostředky.

Soudní dvůr se dále zabýval platností rozhodnutí 2010/87. Podle Soudního dvora nelze platnost tohoto rozhodnutí zpochybnit jen na základě skutečnosti, že v něm obsažené standardní doložky o ochraně osobních údajů nemohou v důsledku své smluvní povahy zavazovat orgány třetí země, do které mohou být osobní údaje předány. Tato platnost naproti tomu závisí podle Soudního dvora na tom, zda uvedené rozhodnutí obsahuje účinné mechanismy, které v praxi umožní zajistit dodržování úrovně ochrany

vyžadované unijním právem, a v případě, že by došlo k porušení takových doložek nebo k nemožnosti je dodržet, dočasně nebo trvale zakázat předávání osobních údajů na jejich základě. Soudní dvůr konstatoval, že rozhodnutí 2010/87 takové mechanismy zavádí. V této souvislosti vyzdvihl především skutečnost, že toto rozhodnutí stanoví povinnost vývozce osobních údajů a příjemce předávaných údajů předem ověřit, že v dotyčné třetí zemi je tato úroveň ochrany dodržena, a dále povinnost příjemce případně informovat vývozce osobních údajů, pokud nebude moci zajistit dodržování standardních doložek o ochraně, přičemž vývozce musí v takovém případě pozastavit předávání údajů nebo odstoupit od smlouvy s příjemcem.

Soudní dvůr konečně přezkoumal platnost rozhodnutí 2016/1250 vzhledem k požadavkům vyplývajícím z GDPR ve spojení s ustanoveními Listiny, která zaručují respektování soukromého a rodinného života, ochranu osobních údajů a právo na účinnou soudní ochranu. V tomto ohledu poukázal na to, že toto rozhodnutí – stejně jako rozhodnutí 2000/520 – zakotvuje přednost požadavků národní bezpečnosti, veřejného zájmu nebo prosazování zákonů Spojených států, čímž umožňuje zásahy do základních práv osob, jejichž osobní údaje jsou předávány do této třetí země. Soudní dvůr měl za to, že omezení ochrany osobních údajů, která plynou z vnitrostátních právních předpisů Spojených států upravujících přístup k takovým údajům předávaným z Unie do této třetí země a jejich použití orgány veřejné moci USA a která Komise posuzovala v rozhodnutí 2016/1250, nejsou upravena takovým způsobem, aby odpovídala požadavkům, které jsou v zásadě rovnocenné požadavkům vyžadovaným v unijním právu zásadou proporcionality, protože sledovací programy prováděné na základě těchto předpisů se neomezují na to, co je nezbytně nutné. Soudní dvůr na základě zjištění uvedených v tomto rozhodnutí poukázal na to, že v souvislosti s některými sledovacími programy nevyplývá ze zmíněných právních předpisů, že by existovala sebemenší omezení pro jimi stanovené zmocnění k provádění těchto programů nebo že by existovaly záruky pro osoby, které nejsou osobami USA a na které se tyto programy mohou vztahovat. Soudní dvůr dodal, že tyto předpisy sice stanoví požadavky, které při provádění dotčených sledovacích programů musí americké orgány respektovat, avšak subjektům údajů nepřiznávají práva vymahatelná vůči orgánům USA před soudy.

K požadavku soudní ochrany Soudní dvůr uvedl, že mechanismus ombudsmana zmíněný v rozhodnutí 2016/1250 těmto osobám neposkytuje – ačkoli Komise dospěla v uvedeném rozhodnutí k opačnému závěru – prostředek nápravy u orgánu, jenž by skýtal záruky, které jsou v zásadě rovnocenné zárukám vyžadovaným v unijním právu, tak aby byla zajištěna nezávislost úřadu ombudsmana zřízeného tímto mechanismem i existence norem přiznávajících ombudsmanovi pravomoc přijímat rozhodnutí, která budou pro americké zpravodajské služby závazná. Ze všech těchto důvodů Soudní dvůr rozhodl, že rozhodnutí 2016/1250 je neplatné.

Rozsudek ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, [EU:C:2021:152](#))

Proti H. K. bylo v Estonsku zahájeno trestní řízení v souvislosti s trestnými činy krádeže, použití bankovní karty třetí osoby a násilí vůči účastníkům soudního řízení. Soud prvního stupně odsoudil H. K. za tyto trestné činy k trestu odnětí svobody v délce dvou let. V odvolacím řízení bylo toto rozhodnutí potvrzeno.

Protokoly, ze kterých vychází závěr o spáchání těchto trestných činů, byly vyhotoveny zejména na základě osobních údajů získaných v souvislosti s poskytováním služeb elektronických komunikací. Riigikohus (Nejvyšší soud, Estonsko), u kterého H. K. podala kasační opravný prostředek, vyjádřil pochybnosti o slučitelnosti podmínek, za kterých měly vyšetřovací orgány k těmto údajům přístup, s unijním právem³¹.

Tyto pochybnosti se zaprvé týkaly otázky, zda délka období, ve vztahu k němuž měly vyšetřovací orgány k údajům přístup, představuje kritérium umožňující posoudit závažnost zásahu do základních práv dotčených osob, který tento přístup představuje. Pokud je tato doba značně krátká nebo je nashromážděno jen omezené množství údajů, předkládající soud si položil otázku, zda lze takový zásah odůvodnit cílem boje proti trestné činnosti obecně, a nikoli pouze boje proti závažné trestné činnosti. Zadruhé měl předkládající soud pochybnosti o tom, zda lze estonské státní zastupitelství považovat s ohledem na různé úkoly, které mu svěřuje estonská právní úprava, za „nezávislý“ správní orgán ve smyslu rozsudku *Tele2 Sverige a Watson a další*³², který může vyšetřovacímu orgánu povolit přístup k dotčeným údajům.

Velký senát Soudního dvora ve svém rozsudku rozhodl, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou brání vnitrostátní právní úpravě, která pro účely prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů umožňuje orgánům veřejné moci přístup k provozním nebo lokalizačním údajům, z nichž mohou vyplynout informace o komunikaci uživatele prostředku elektronické komunikace nebo o umístění koncových zařízení, která používá, a z nichž lze vyvodit přesné závěry o jeho soukromém životě, přičemž tento přístup není vyhrazen pouze pro řízení, jejichž cílem je boj proti závažné trestné činnosti nebo předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti. Délka období, ve vztahu k němuž je přístup k těmto údajům požadován, a množství či povaha údajů dostupných v souvislosti s takovým obdobím jsou podle Soudního dvora v tomto ohledu irelevantní. Soudní dvůr kromě toho konstatoval, že tato směrnice ve spojení s Listinou brání vnitrostátní právní úpravě, která přiznává státnímu zastupitelství pravomoc povolit orgánu veřejné moci přístup k provozním a lokalizačním údajům pro účely přípravného řízení.

³¹ Konkrétně s čl. 15 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (Úř. věst. 2002, L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29, s. 514), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. 2009, L 337, s. 11) (dále jen „směrnice o soukromí a elektronických komunikacích“), ve spojení s články 7, 8 a 11, jakož i s čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

³² Rozsudek ze dne 21. prosince 2016, *Tele2 Sverige a Watson a další* (C-203/15 a C-698/15, [EU:C:2016:970](#), bod 120).

Pokud jde o podmínky, za kterých lze orgánům veřejné moci umožnit pro účely prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů přístup k provozním a lokalizačním údajům, které uchovávají poskytovatelé služeb elektronických komunikací, na základě opatření přijatého podle směrnice o soukromí a elektronických komunikacích³³, Soudní dvůr připomněl judikaturu vyplývající z rozsudku La Quadrature du Net a další³⁴. Podle ní tato směrnice umožňuje členským státům přijmout – mj. pro tyto účely – legislativní opatření, kterými omezí rozsah práv a povinností uvedených v této směrnici, zejména povinnost zajistit důvěrný charakter sdělení a provozních údajů³⁵, jen tehdy, jsou-li tato opatření v souladu s obecnými zásadami unijního práva, k nimž patří zásada proporcionality, a se základními právy zaručenými Listinou³⁶. Uvedená směrnice v tomto rámci brání legislativním opatřením, kterými se poskytovatelům služeb elektronických komunikací ukládá povinnost preventivního plošného a nerozlišujícího uchovávání provozních a lokalizačních údajů.

Pokud jde o cíl spočívající v prevenci, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů, který sleduje dotčená právní úprava, Soudní dvůr v souladu se zásadou proporcionality konstatoval, že přístup orgánů veřejné moci k souboru provozních nebo lokalizačních údajů, z nichž lze vyvodit přesné závěry o soukromém životě subjektů údajů, mohou odůvodnit pouze cíle spočívající v boji proti závažné trestné činnosti nebo předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti, přičemž další faktory související s přiměřeností žádosti o přístup, jako je délka období, ve vztahu k němuž je přístup k takovým údajům požadován, nemohou zapříčinit, aby bylo možné takový přístup odůvodnit cílem prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů obecně.

Co se týče pravomoci státního zastupitelství povolit orgánu veřejné moci přístup k provozním a lokalizačním údajům pro účely přípravného řízení, Soudní dvůr připomněl, že je na vnitrostátním právu, aby stanovilo podmínky, za nichž poskytovatelé služeb elektronických komunikací musí poskytnout příslušným vnitrostátním orgánům přístup k údajům, které mají k dispozici. Za účelem splnění požadavku proporcionality nicméně musí taková právní úprava stanovit jasná a přesná pravidla pro rozsah a použití předmětného opatření a vymezit minimální požadavky, tak aby osoby, o jejichž osobní údaje jde, měly dostatečné záruky umožňující účinně chránit tyto údaje před rizikem zneužití. Tato právní úprava musí být ve vnitrostátním právu právně závazná a musí vymezit okolnosti a hmotněprávní a procesní podmínky, za nichž může být přijato opatření týkající se zpracovávání takových údajů, čímž zaručí, že se zásah omezí na to, co je nezbytně nutné.

K tomu, aby byly v praxi tyto podmínky plně dodržovány, je podle Soudního dvora zásadní, aby přístup příslušných vnitrostátních orgánů k uchovávaným údajům podléhal předchozímu přezkumu ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu a aby tento

³³ Článek 15 odst. 1 směrnice 2002/58.

³⁴ Rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, [EU:C:2020:791](#), body 166 až 169).

³⁵ Článek 5 odst. 1 směrnice 2002/58.

³⁶ Konkrétně články 7, 8 a 11, jakož i čl. 52 odst. 1 Listiny.

soud nebo orgán rozhodoval na základě odůvodněné žádosti těchto orgánů, zejména v rámci postupů pro prevenci, odhalování nebo stíhání trestných činů. V řádně odůvodněných naléhavých případech musí být přezkum proveden v co nejkratší době.

Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že předchozí přezkum mimo jiné vyžaduje, aby soud nebo orgán, který má tento přezkum provádět, měl všechny pravomoci a vykazoval všechny záruky nezbytné pro sladění jednotlivých dotčených zájmů a práv. Pokud jde konkrétně o vyšetřování, takový přezkum vyžaduje, aby tento soud nebo orgán byly schopny zajistit spravedlivou rovnováhu mezi zájmy souvisejícími s potřebami vyšetřování v rámci boje proti trestné činnosti na jedné straně a základními právy na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů osob, jichž se přístup dotýká, na straně druhé. Neprovádí-li tento přezkum soud, nýbrž nezávislý správní orgán, tento orgán musí mít postavení, které mu umožňuje jednat při plnění svých povinností objektivně a nestranně, a za tímto účelem musí být zcela mimo dosah jakýchkoli vnějších vlivů.

Podle Soudního dvora z toho vyplývá, že z požadavku nezávislosti, který musí naplňovat orgán pověřený výkonem předchozího přezkumu, plyne, že tento orgán musí být ve vztahu k orgánu, který žádá o přístup k údajům, třetím subjektem, aby byl prvně uvedený schopen tento přezkum vykonat objektivně a nestranně zcela mimo dosah jakýchkoliv vnějších vlivů. V oblasti trestního práva požadavek nezávislosti konkrétně znamená, že orgán pověřený tímto předchozím přezkumem nesmí být zapojen do předmětného vyšetřování a musí mít vůči účastníkům trestního řízení neutrální postavení. V případě státního zastupitelství, které stejně jako estonské státní zastupitelství vede vyšetřování a případně vykonává úlohu veřejného žalobce, tomu tak ovšem není. Z toho vyplývá, že státní zastupitelství nemůže provádět výše uvedený předchozí přezkum.

Rozsudky ze dne 6. října 2020 (velký senát), [Privacy International \(C-623/17, EU:C:2020:790\)](#) a [La Quadrature du Net a další \(C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791\)](#)

V posledních letech Soudní dvůr v několika rozsudcích rozhodoval o uchovávání osobních údajů a přístupu k nim v oblasti elektronických komunikací³⁷. Judikatura, která

³⁷ V rozsudku ze dne 8. dubna 2014, [Digital Rights Ireland a další \(C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238\)](#), tak Soudní dvůr rozhodl, že směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES (Úř. věst. 2006, L 105, s. 54) je neplatná, protože zásah do práva na respektování soukromého života a do práva na ochranu osobních údajů, uznávaných Listinou základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), který představovala obecná povinnost uchovávat provozní a lokalizační údaje stanovená touto směrnicí, nebyl omezen na to, co je nezbytně nutné. V rozsudku ze dne 21. prosince 2016, [Tele2 Sverige a Watson a další \(C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970\)](#), pak Soudní dvůr vyložil čl. 15 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (Úř. věst. 2002, L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29, s. 514), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. 2009, L 337, s. 11) (dále jen „směrnice o soukromí a elektronických komunikacích“). Tento článek zmocňuje členské státy k tomu, aby – mj. z důvodů ochrany národní bezpečnosti – přijímaly „legislativní opatření“ s cílem omezit dosah některých práv a povinností upravených v uvedené směrnici. Konečně v rozsudku ze dne 2. října 2018, [Ministerio Fiscal \(C-207/16, EU:C:2018:788\)](#), Soudní dvůr vyložil též čl. 15 odst. 1, tentokrát ve věci týkající se přístupu orgánů veřejné moci k údajům o totožnosti uživatelů prostředků elektronické komunikace.

z nich vzešla – především rozsudek *Tele2 Sverige a Watson a další*, ve kterém Soudní dvůr dospěl zejména k závěru, že členské státy nemohou poskytovatelům služeb elektronických komunikací uložit povinnost plošného a nerozlišujícího uchování provozních a lokalizačních údajů – znepokojila některé státy, které měly obavy, že byly zbaveny nástroje, jež považují za nezbytný pro zajištění národní bezpečnosti a boj proti trestné činnosti.

V tomto kontextu byly k *Investigatory Powers Tribunal* (tribunál pro kontrolu vyšetřovacích pravomocí, Spojené království) (*Privacy International*, C-623/17), *Conseil d'État* (Státní rada, Francie) (*La Quadrature du Net a další*, spojené věci C-511/18 a C-512/18) a *Cour constitutionnelle* (Ústavní soud, Belgie) (*Ordre des barreaux francophones et germanophone a další*, C-520/18) předloženy spory týkající se legality právních úprav, které v těchto oblastech přijaly některé členské státy a které stanoví zejména povinnost poskytovatelů služeb elektronických komunikací předávat orgánům veřejné moci nebo plošně či nerozlišujícím způsobem uchovávat provozní a lokalizační údaje uživatelů.

Ve dvou rozsudcích ze dne 6. října 2020 velký senát Soudního dvora předně rozhodl, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích se vztahuje na vnitrostátní právní úpravy, kterými se poskytovatelům služeb elektronických komunikací ukládá povinnost zpracovávat – pro účely zajištění národní bezpečnosti a boje proti trestné činnosti – osobní údaje například jejich předáváním orgánům veřejné moci nebo jejich uchováním. Soudní dvůr dále potvrdil své závěry o nepřiměřenosti plošného a nerozlišujícího uchování provozních a lokalizačních údajů vyslovené v rozsudku *Tele2 Sverige a Watson a další* a upřesnil zejména rozsah pravomocí, které tato směrnice přiznává členským státům v oblasti uchování zmíněných údajů pro uvedené účely.

Soudní dvůr nejprve rozptýlil pochybnosti o použitelnosti směrnice o soukromí a elektronických komunikacích, které v těchto věcech vyvstaly. Několik členských států, které Soudnímu dvoru předložily písemná vyjádření, totiž vyjádřilo v tomto ohledu odlišný názor. Tyto státy zejména tvrdily, že se tato směrnice na dotčené vnitrostátní právní úpravy nevztahuje, protože cílem těchto úprav je zajištění národní bezpečnosti, které spadá, jak dosvědčuje zejména čl. 4 odst. 2 třetí věta SEU, do jejich výhradních pravomocí. Soudní dvůr nicméně shledal, že vnitrostátní právní úpravy, kterými se poskytovatelům služeb elektronických komunikací ukládá pro uvedené účely povinnost uchovávat provozní a lokalizační údaje nebo předávat tyto údaje vnitrostátním bezpečnostním a zpravodajským službám, spadají do oblasti působnosti směrnice.

Následně Soudní dvůr připomněl, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích³⁸ neumožňuje, aby se výjimka ze základní povinnosti zajistit důvěrný charakter elektronických sdělení a s nimi souvisejících údajů a ze zákazu uchovávat tyto údaje stala pravidlem. Z toho plyne, že tato směrnice umožňuje členským státům

³⁸ Článek 15 odst. 1 a 3 směrnice 2002/58.

přijmout – mj. pro účely národní bezpečnosti – legislativní opatření, kterými omezí rozsah práv a povinností uvedených v této směrnici, zejména povinnost zajistit důvěrný charakter sdělení a provozních údajů³⁹, jen tehdy, jsou-li tato opatření v souladu s obecnými zásadami unijního práva, k nimž patří zásada proporcionality, a se základními právy zaručenými Listinou⁴⁰.

V této souvislosti dospěl Soudní dvůr ve věci *Privacy International* k závěru, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou brání vnitrostátní právní úpravě, kterou se poskytovatelům služeb elektronických komunikací ukládá – pro účely zajištění národní bezpečnosti – povinnost plošného a nerozlišujícího předávání provozních a lokalizačních údajů bezpečnostním a zpravodajským službám. Ve spojených věcech *La Quadrature du Net* a další a ve věci *Ordre des barreaux francophones et germanophone* a další má Soudní dvůr za to, že tato směrnice brání legislativním opatřením, kterými se poskytovatelům služeb elektronických komunikací ukládá povinnost preventivního plošného a nerozlišujícího uchovávání provozních a lokalizačních údajů. Tyto povinnosti spočívající v předávání a v plošném a nerozlišujícím uchovávání zmíněných údajů představují totiž zvlášť závažné zásahy do základních práv zaručených Listinou, nemá-li chování osob, o jejichž údaje jde, žádnou souvislost s cílem sledovaným dotčenou právní úpravou. Soudní dvůr obdobně vyložil čl. 23 odst. 1 obecného nařízení o ochraně osobních údajů⁴¹ ve spojení s Listinou v tom smyslu, že tento článek brání vnitrostátní právní úpravě, která poskytovatelům veřejných komunikačních služeb on-line a poskytovatelům hostingových služeb ukládá povinnost plošného a nerozlišujícího uchovávání údajů, zejména osobních údajů souvisejících s těmito službami.

Naproti tomu v situacích, kdy dotyčný členský stát čelí závažnému ohrožení národní bezpečnosti, které se jeví jako skutečné a aktuální nebo předvídatelné, směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou nebrání podle názoru Soudního dvora možnosti přikázat poskytovatelům služeb elektronických komunikací, aby plošně a nerozlišujícím způsobem uchovávali provozní a lokalizační údaje. V tomto kontextu Soudní dvůr upřesnil, že rozhodnutí, kterým se na nezbytně nutnou dobu ukládá poskytovatelům služeb elektronických komunikací povinnost provádět takové uchovávání údajů, musí být účinně přezkoumatelné soudem nebo nezávislým správním orgánem, jehož rozhodnutí je závazné, aby se ověřilo, že nastala některá z těchto situací a byly dodrženy stanovené podmínky a záruky. Za těchto podmínek směrnice nebrání ani automatizované analýze údajů, zejména provozních a lokalizačních, všech uživatelů prostředků elektronické komunikace.

Soudní dvůr dodal, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou nebrání ani legislativním opatřením umožňujícím stanovit cílené uchovávání

³⁹ Článek 5 odst. 1 směrnice 2002/58.

⁴⁰ Konkrétně články 7, 8 a 11, jakož i čl. 52 odst. 1 Listiny.

⁴¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1).

provozních a lokalizačních údajů omezené na dobu nezbytně nutnou a vymezené na základě objektivních a nediskriminačních kritérií kategoriemi dotčených osob nebo prostřednictvím zeměpisného kritéria. Tato směrnice rovněž nebrání takovým opatřením, která stanoví plošné a nerozlišující uchovávání IP adres přidělených zdroji komunikace, pokud je doba uchovávání omezena na to, co je nezbytně nutné, ani opatřením, která stanoví plošné a nerozlišující uchovávání údajů o totožnosti uživatelů prostředků elektronické komunikace, přičemž v tomto posledně uvedeném případě nejsou členské státy povinny omezit uchovávání v čase. Uvedená směrnice nebrání ani legislativnímu opatření, které umožňuje stanovit urychlené uchovávání údajů, jimiž disponují poskytovatelé služeb, jakmile nastanou situace, v nichž se ukáže jako nezbytné uchovávat uvedené údaje po uplynutí zákonem stanovených dob za účelem objasnění závažných trestných činů nebo narušení národní bezpečnosti, pokud již došlo ke konstatování těchto trestných činů či narušení anebo lze jejich existenci důvodně předpokládat.

Kromě toho Soudní dvůr rozhodl, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou nebrání vnitrostátní právní úpravě, která poskytovatelům služeb elektronických komunikací ukládá povinnost shromažďovat provozní a lokalizační údaje v reálném čase, pokud je toto shromažďování omezeno na subjekty, u nichž existuje pádný důvod se domnívat, že jsou určitým způsobem zapojeny do teroristických činností, a podléhá předchozímu přezkumu prováděnému soudem nebo nezávislým správním orgánem, jehož rozhodnutí je závazné, aby se zajistilo, že takové shromažďování v reálném čase bude povoleno pouze v mezích toho, co je nezbytně nutné. V naléhavých případech musí být přezkum proveden v co nejkratší době.

Konečně se Soudní dvůr zabýval otázkou časového zachování účinků vnitrostátní právní úpravy uznané za neslučitelnou s unijním právem. V tomto ohledu rozhodl, že vnitrostátní soud nemůže uplatnit ustanovení svého vnitrostátního práva opravňující jej k tomu, aby časově omezil účinky prohlášení protiprávnosti, které mu přísluší, ve vztahu k vnitrostátní právní úpravě, kterou se poskytovatelům služeb elektronických komunikací ukládá plošné a nerozlišující uchovávání provozních a lokalizačních údajů a která byla uznána za neslučitelnou se směrnicí o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou.

V tomto ohledu a za účelem poskytnutí užitečné odpovědi předkládajícímu soudu Soudní dvůr připomněl, že přípustnost a hodnocení důkazů – v rámci trestního řízení zahájeného proti osobám podezřelým ze závažné trestné činnosti – získaných uchováváním údajů, které je v rozporu s unijním právem, spadá za současného stavu unijního práva výhradně do práva vnitrostátního. Soudní dvůr nicméně upřesnil, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích vykládaná ve spojení se zásadou efektivity vyžaduje, aby vnitrostátní trestní soud nepřihlížel v rámci takového trestního řízení k důkazům, které byly získány prostřednictvím plošného a nerozlišujícího

uchovávání provozních a lokalizačních údajů neslučitelného s unijním právem, pokud se osoby podezřelé ze spáchání trestných činů nemohou k těmto důkazům účinně vyjádřit.

Rozsudek ze dne 5. dubna 2022, Commissioner of An Garda Síochána a další (C-140/20, [EU:C:2022:258](#))

V této věci předložil Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko) žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v rámci občanskoprávního řízení zahájeného na návrh osoby odsouzené za vraždu spáchanou v Irsku k trestu odnětí svobody na doživotí. Tento odsouzený zpochybnil slučitelnost některých ustanovení vnitrostátního zákona o uchovávání údajů vytvářených v rámci elektronické komunikace s unijním právem⁴². Na základě tohoto zákona⁴³ byly provozní a lokalizační údaje související s telefonickými hovory obviněného uchovány poskytovateli služeb elektronických komunikací a zpřístupněny policejním orgánům. Pochybnosti vyjádřené předkládajícím soudem se týkají zejména toho, zda je režim plošného a nerozlišujícího uchovávání těchto údajů v souvislosti s bojem proti závažné trestné činnosti slučitelný se směrnicí o soukromí a elektronických komunikacích⁴⁴ ve spojení s Listinou⁴⁵.

Velký senát Soudního dvora ve svém rozsudku potvrdil judikaturu vycházející z rozsudku La Quadrature du Net a další, a zároveň upřesnil její dosah, když připomněl, že plošné a nerozlišující uchovávání provozních a lokalizačních údajů souvisejících s elektronickou komunikací není dovoleno pro účely boje proti závažné trestné činnosti a předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti. Potvrdil rovněž judikaturu vycházející z rozsudku Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci)⁴⁶, zejména pokud jde o povinnost podřídit přístup příslušných vnitrostátních orgánů k uvedeným uchovávaným údajům předchozí kontrole ze strany soudu nebo správního orgánu, který je ve vztahu k příslušníkovi policie nezávislý.

Soudní dvůr na prvním místě rozhodl, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou brání legislativním opatřením, která pro účely boje proti závažné trestné činnosti a předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti preventivně stanoví plošné a nerozlišující uchovávání provozních a lokalizačních údajů. S ohledem na odrazující účinky, které může mít uchovávání těchto údajů ve vztahu k výkonu základních práv⁴⁷, a na závažnost zásahu, který představuje, musí toto uchovávání představovat výjimku ze systému zavedeného touto směrnicí, a nikoli jeho pravidlo, aby tyto údaje nemohly být uchovávány systematicky a průběžně.

⁴² Communications (Retention of Data) Act 2011 [zákon o komunikacích (uchovávání údajů)]. Tento zákon byl přijat za účelem provést do irského právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES (Úř. věst. 2006, L 105, s. 54).

⁴³ Zákon umožňuje, z důvodů jdoucích nad rámec důvodů souvisejících s ochranou národní bezpečnosti, preventivní, plošné a nerozlišující uchovávání provozních a lokalizačních údajů všech účastníků po dobu dvou let.

⁴⁴ Konkrétně čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58.

⁴⁵ Zejména články 7, 8 a 11 a čl. 52 odst. 1 Listiny.

⁴⁶ Rozsudek ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, [EU:C:2021:152](#)).

⁴⁷ Zakotvených v článcích 7 až 11 Listiny.

Trestnou činnost, byť obzvláště závažnou, nelze postavit na roveň hrozbě pro národní bezpečnost, jelikož takové postavení na roveň by mohlo zavést kategorii na pomezí národní bezpečnosti a veřejné bezpečnosti, aby se na posledně uvedenou uplatnily požadavky vlastní prvně uvedené.

Naproti tomu směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou nebrání legislativním opatřením, která pro účely boje proti závažné trestné činnosti a předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti stanoví cílené uchovávání provozních a lokalizačních údajů, které je na základě objektivních a nediskriminačních kritérií vymezeno kategoriemi dotčených osob nebo prostřednictvím zeměpisného kritéria, na dobu nezbytně nutnou, avšak s možností prodloužení. Soudní dvůr dodal, že takové opatření spočívající v uchovávání údajů týkající se míst nebo infrastruktur pravidelně navštěvovaných velkým počtem osob, nebo strategických míst, jako jsou letiště, nádraží, námořní přístavy nebo zóny výběru mytného, může příslušným orgánům umožnit získat informace o přítomnosti osob používajících prostředky elektronické komunikace v těchto místech nebo zeměpisných oblastech a vyvodit z toho pro účely boje proti závažné trestné činnosti závěry o jejich přítomnosti a činnosti v těchto místech nebo těchto zeměpisných oblastech. Každopádně případně obtížnost přesného nastavení případů a podmínek, za nichž lze provádět cílené uchovávání, nemůže ospravedlnit to, aby členské státy stanovily plošné a nerozlišující uchovávání provozních a lokalizačních údajů.

Tato směrnice ve spojení s Listinou nebrání ani legislativním opatřením, která pro tytéž účely stanoví plošné a nerozlišující uchovávání IP adres přidělených zdroji připojení, a to po nezbytně nutnou dobu, jakož i údajů o totožnosti uživatelů prostředků elektronické komunikace. Pokud jde o posledně uvedený aspekt, Soudní dvůr konkrétně upřesnil, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích, ani žádný jiný akt unijního práva nebrání vnitrostátním právním předpisům, jejichž předmětem je boj proti závažné trestné činnosti, podle kterých je pořízení takového prostředku elektronické komunikace, jako je předplacená SIM karta, podmíněno ověřením úředních dokladů prokazujících totožnost kupujícího a registrací informací, které z nich vyplývají, prodávajícím, přičemž prodávající je případně povinen zpřístupnit tyto informace příslušným vnitrostátním orgánům.

Nejinak je tomu u legislativních opatření, která, rovněž pro účely boje proti závažné trestné činnosti a předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti, stanoví možnost přikázat rozhodnutím příslušného orgánu, které podléhá účinnému soudnímu přezkumu, poskytovatelům služeb elektronických komunikací, aby po určenou dobu prováděli urychlené uchování (*quick freeze*) provozních a lokalizačních údajů, jimiž disponují. Takové uchovávání totiž může být odůvodněno jen bojem proti závažné trestné činnosti a *a fortiori* zajištěním národní bezpečnosti, za podmínky, že toto opatření, jakož i přístup k takto uchovávaným údajům respektují meze toho, co je nezbytně nutné. Soudní dvůr připomněl, že takové opatření spočívající v urychleném uchovávání může být rozšířeno na provozní a lokalizační údaje týkající se jiných osob než

těch, které jsou podezřelé z plánování nebo spáchání závažného trestného činu nebo narušení národní bezpečnosti, pokud tyto údaje mohou na základě objektivních a nediskriminačních kritérií přispět k objasnění takového trestného činu nebo takového narušení národní bezpečnosti, jako například údaje o oběti tohoto činu a o jejím sociálním nebo profesním zázemí.

Soudní dvůr nicméně následně uvedl, že všechna výše uvedená legislativní opatření musí pomoci jasných a přesných pravidel zajišťovat při uchovávání dotčených údajů dodržení souvisejících hmotněprávních a procesních podmínek a subjekty údajů musí mít k dispozici účinné záruky proti riziku zneužití. Různá opatření pro uchovávání provozních a lokalizačních údajů mohou být, podle rozhodnutí vnitrostátního zákonodárce a při dodržení mezí toho, co je nezbytně nutné, uplatněna společně.

Soudní dvůr kromě toho upřesnil, že povolit pro účely boje proti závažné trestné činnosti přístup k takovým údajům uchovávaným plošně a nerozlišujícím způsobem, aby bylo možné čelit závažné hrozbě pro národní bezpečnost, by bylo v rozporu s hierarchií cílů obecného zájmu, které mohou odůvodnit opatření přijaté na základě směrnice o soukromí a elektronických komunikacích⁴⁸. Znamenalo by to totiž, že přístup může být odůvodněn cílem menšího významu, než jaký odůvodňoval uchovávání, a sice zajištění národní bezpečnosti, což by mohlo zakázat provádět plošné a nerozlišující uchovávání pro účely boje proti závažné trestné činnosti zbavit veškerého užitečného účinku.

Na druhém místě Soudní dvůr rozhodl, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou brání vnitrostátním právním předpisům, podle kterých centralizované zpracování žádostí policie o přístup k údajům uchovávaným poskytovateli služeb elektronických komunikací, podaných v rámci vyšetřování a stíhání závažných trestných činů, provádí příslušník policie, a to i když je mu nápomocno oddělení zřízené v rámci policie, jež má při plnění svého úkolu určitou míru autonomie a jehož rozhodnutí mohou být následně předmětem soudního přezkumu. Takový příslušník totiž nesplňuje požadavky nezávislosti a nestrannosti, které musí splňovat správní orgán provádějící předchozí kontrolu žádostí příslušných vnitrostátních orgánů o přístup k údajům, jelikož nemá ve vztahu k těmto orgánům postavení třetího subjektu. A i když rozhodnutí takového příslušníka může být předmětem následného soudního přezkumu, tento přezkum nemůže nahradit nezávislý a, s výjimkou řádně odůvodněných naléhavých případů, předchozí přezkum.

Konečně na třetím místě potvrdil Soudní dvůr svou judikaturu, podle níž unijní právo brání tomu, aby vnitrostátní soud omezil časově účinky prohlášení neplatnosti, které musí učinit na základě vnitrostátního práva ve vztahu k vnitrostátním právním předpisům, jež ukládají poskytovatelům služeb elektronických komunikací plošné a nerozlišující uchovávání provozních a lokalizačních údajů, a to z důvodu neslučitelnosti

⁴⁸ Tato hierarchie je zakotvena v judikatuře Soudního dvora, a zejména v rozsudku ze dne 6. října 2020, *La Quadrature du Net a další* (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, [EU:C:2020:791](#)), body 135 a 136. Podle této hierarchie má boj proti závažné trestné činnosti menší význam než zajištění národní bezpečnosti.

těchto právních předpisů se směrnicí o soukromí a elektronických komunikacích. Soudní dvůr však připomněl, že přípustnost důkazů získaných prostřednictvím takového uchovávání je podle zásady procesní autonomie členských států věcí vnitrostátního práva, s výhradou dodržení zejména zásad rovnocennosti a efektivity.

Rozsudek ze dne 20. září 2022 (velký senát), SpaceNet a Telekom Deutschland (C-793/19 a C-794/19, [EU:C:2022:702](#))

V projednávaných spojených věcech byly podány dvě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo), k němuž Spolková republika Německo podala opravný prostředek „Revision“ proti dvěma rozsudkům, jimiž bylo vyhověno žalobám podaným dvěma společnostmi, SpaceNet AG (věc C-793/19) a Telekom Deutschland GmbH (věc C-794/19), poskytujícími služby přístupu k internetu. Těmito žalobami napadly tyto dvě společnosti povinnost uchovávat provozní a lokalizační údaje týkající se elektronických komunikací jejich zákazníků, kterou ukládá německá právní úprava⁴⁹.

Pochybnosti vyjádřené předkládajícím soudem se týkaly zejména slučitelnosti vnitrostátní právní úpravy, která ukládá poskytovatelům veřejně dostupných služeb elektronických komunikací zejména za účelem stíhání závažných trestných činů nebo odvrácení konkrétního nebezpečí pro národní bezpečnost, plošné a nerozlišující uchovávání zásadních provozních a lokalizačních údajů uživatelů těchto služeb, přičemž stanoví dobu uchovávání v délce několika týdnů a pravidla, která mají zajistit účinnou ochranu uchovávaných údajů před riziky zneužití, jakož i před jakýmkoliv neoprávněným přístupem k těmto údajům, se směrnicí o soukromí a elektronických komunikacích⁵⁰, vykládanou ve světle Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“)⁵¹ a čl. 4 odst. 2 SEU.

Soudní dvůr zasedající ve velkém senátu potvrdil svým rozsudkem judikaturu vycházející z rozsudku La Quadrature du Net a další a v nedávné době z rozsudku Commissioner of An Garda Síochána a další⁵². Připomněl zejména, že plošné a nerozlišující uchovávání provozních a lokalizačních údajů týkajících se elektronických komunikací, k němuž dochází preventivně, není pro účely boje proti závažné trestné činnosti a předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti povoleno.

Soudní dvůr začal potvrzením použitelnosti směrnice o soukromí a elektronických komunikacích na dotčenou vnitrostátní právní úpravu a poté didakticky připomněl zásady vyplývající z judikatury, načež přistoupil k podrobnému přezkumu charakteristiky dotčené vnitrostátní právní úpravy, na které poukázal předkládající soud.

⁴⁹ Ustanovení § 113a odst. 1 a § 113b Telekommunikationsgesetz (zákon o telekomunikacích) ze dne 22. června 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1190) ve znění použitelném na spor v původním řízení.

⁵⁰ Konkrétně čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58.

⁵¹ Články 6 až 8, 11 a čl. 52 odst. 1 Listiny.

⁵² Rozsudek ze dne 5. dubna 2022, Commissioner of An Garda Síochána a další (C-140/20, [EU:C:2022:258](#)).

Pokud jde nejprve o rozsah uchovávaných údajů, Soudní dvůr uvedl, že povinnost uchovávat údaje stanovená dotčenou vnitrostátní právní úpravou se vztahuje na velmi široký soubor provozních a lokalizačních údajů a týká se téměř všech osob tvořících populaci, aniž se tyto osoby nacházejí, byť nepřímo, v situaci, která by mohla vést k trestnímu stíhání. Rovněž uvedl, že tato právní úprava stanoví bezdůvodné, plošné a osobně, časově a místně nerozlišující uchovávání podstatné části provozních a lokalizačních údajů, jejichž rozsah v podstatě odpovídá rozsahu údajů uchovávaných ve věcech, v nichž byl vydán rozsudek *La Quadrature du net* a další. S ohledem na tuto judikaturu měl Soudní dvůr za to, že taková povinnost uchovávat údaje, jako je povinnost dotčená v projednávané věci, nemůže být považována za cílené uchovávání údajů.

Dále, co se týče doby uchovávání údajů, Soudní dvůr připomněl, že ze směrnice o soukromí a elektronických komunikacích⁵³ vyplývá, že doba uchovávání stanovená vnitrostátním opatřením ukládajícím plošnou a nerozlišující povinnost uchovávání je zajisté jedním z relevantních faktorů pro určení, zda unijní právo brání takovému opatření, přičemž uvedená směrnice vyžaduje, aby tato doba byla „omezená“. Nicméně závažnost zásahu vyplývá z rizika, zejména s ohledem na jejich počet a různorodost, že z uchovávaných údajů jako celku lze vyvodit velmi přesné závěry o soukromém životě osoby či osob, jejichž údaje byly uchovávány, a zejména poskytují prostředky k vytvoření profilu dotyčné osoby či dotčených osob, který je stejně citlivou informací z hlediska práva na soukromí, jako je samotný obsah komunikací. Uchovávání provozních nebo lokalizačních údajů je tudíž v každém případě závažné bez ohledu na dobu uchovávání, množství nebo povahu uchovávaných údajů, pokud lze z veškerých uchovávaných údajů vyvodit takové závěry⁵⁴.

Nakonec, pokud jde o záruky, jejichž cílem je chránit uchovávané údaje před riziky zneužití a před jakýmkoli protiprávním přístupem, uvedl Soudní dvůr na základě dřívější judikatury, že uchovávání údajů a přístup k nim představují samostatné zásahy do základních práv subjektů údajů vyžadující samostatné odůvodnění. Z toho vyplývá, že vnitrostátní právní předpisy zajišťující plné dodržování podmínek vyplývajících z judikatury v oblasti přístupu k uchovávaným datům nemohou být z povahy věci způsobilé omezit, či dokonce zhojit závažný zásah do práv subjektů údajů, který by vyplýval z plošného uchovávání těchto údajů.

Kromě toho, aby odpověděl na předložené argumenty, Soudní dvůr zaprvé podotkl, že ohrožení národní bezpečnosti musí být skutečné a aktuální nebo přinejmenším předvídatelné, což předpokládá existenci dostatečně konkrétních okolností, aby bylo možné odůvodnit plošné a nerozlišující uchovávání provozních a lokalizačních údajů po omezenou dobu. Takové ohrožení se tedy svou povahou, závažností a specifickou povahou okolností, které jej vytvářejí, liší od obecného a trvalého rizika vzniku napětí

⁵³ Konkrétně čl. 15 odst. 1 druhá věta směrnice 2002/58.

⁵⁴ Co se týče přístupu k takovým údajům, viz rozsudek ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, [EU:C:2021:152](#), bod 39).

nebo narušování, byť závažného, veřejné bezpečnosti nebo rizika závažných trestných činů. Trestnou činnost, byť obzvláště závažnou, tedy nelze postavit na roveň ohrožení národní bezpečnosti.

Zadruhé uvedl, že povolení pro účely boje proti závažné trestné činnosti přístupu k provozním a lokalizačním údajům uchovávaným plošně a nerozlišujícím způsobem, aby bylo možné čelit závažnému ohrožení národní bezpečnosti, by bylo v rozporu s hierarchií cílů obecného zájmu, které by mohly odůvodnit opatření přijaté na základě směrnice o soukromí a elektronických komunikacích⁵⁵. To by totiž znamenalo umožnit, aby přístup mohl být odůvodněn méně důležitým cílem, než je cíl, který odůvodňoval uchování údajů, tedy zajištění národní bezpečnosti, což by mohlo zbavit zákaz provádět plošné a nerozlišující uchování údajů pro účely boje proti závažné trestné činnosti jakéhokoli užitečného účinku.

Soudní dvůr potvrdil svou dřívější judikaturu a rozhodl, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích vykládaná ve světle Listiny brání legislativním opatřením, která pro účely boje proti závažné trestné činnosti a předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti preventivně stanoví plošné a nerozlišující uchování provozních a lokalizačních údajů.

Naproti tomu nebrání vnitrostátním legislativním opatřením, která za účelem zajištění národní bezpečnosti umožňují přikázat poskytovatelům služeb elektronických komunikací, aby prováděli plošné a nerozlišující uchování provozních a lokalizačních údajů v situacích, kdy dotýčný členský stát čelí závažnému ohrožení národní bezpečnosti, které se jeví jako skutečné a aktuální či předvídatelné. V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že rozhodnutí o uložení tohoto příkazu může být předmětem účinného přezkumu soudem nebo nezávislým správním orgánem, jehož rozhodnutí je závazné, a cílem tohoto přezkumu bude ověřit, že nastala některá z těchto situací, jakož i dodržení podmínek a záruk, které musí být stanoveny, a tento příkaz může být vydán pouze na dobu nezbytně nutnou, avšak s možností prodloužení, pokud toto ohrožení přetrvává.

Tato směrnice vykládaná ve světle Listiny nebrání ani vnitrostátním legislativním opatřením, která za účelem zajištění národní bezpečnosti, boje proti závažné trestné činnosti a předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti stanoví cílené uchování provozních a lokalizačních údajů, které je na základě objektivních a nediskriminačních kritérií vymezeno kategoriemi dotčených osob nebo prostřednictvím zeměpisného kritéria, na dobu nezbytně nutnou, avšak s možností prodloužení.

Totéž platí pro vnitrostátní legislativní opatření, která za účelem zajištění národní bezpečnosti, boje proti závažné trestné činnosti a předcházení závažnému ohrožení

⁵⁵ Tato hierarchie je zakotvena v judikatuře Soudního dvora, a zejména v rozsudku *La Quadrature du Net* a další v bodech 135 a 136. Podle této hierarchie má boj proti závažné trestné činnosti menší význam než zajištění národní bezpečnosti.

veřejné bezpečnosti stanoví plošné a nerozlišující uchovávání IP adres přidělených zdroji připojení, a to po nezbytně nutnou dobu, jakož i údajů o totožnosti uživatelů prostředků elektronické komunikace, u nichž je nesporné, že jejich uchovávání může přispět k boji proti závažné trestné činnosti, pokud tyto údaje umožňují identifikovat osoby, které takové prostředky použily v souvislosti s přípravou nebo spácháním činu spadajícího pod závažnou trestnou činnost.

Není tomu jinak, pokud jde o vnitrostátní legislativní opatření, která za účelem boje proti závažné trestné činnosti a *a fortiori* zajištění národní bezpečnosti stanoví možnost přikázat rozhodnutím příslušného orgánu, které podléhá účinnému soudnímu přezkumu, poskytovatelům služeb elektronických komunikací, aby po určenou dobu prováděli urychlené uchování provozních a lokalizačních údajů, jimiž disponují.

Soudní dvůr však uvedl, že veškerá výše uvedená opatření musí zajistit pomocí jasných a přesných pravidel, že budou při uchovávání dotčených údajů dodrženy související hmotněprávní a procesní podmínky a že subjekty údajů budou mít k dispozici účinné záruky proti riziku zneužití. Tato různá opatření mohou být podle rozhodnutí vnitrostátního zákonodárce a při dodržení mezí toho, co je naprosto nezbytné, uplatněna společně.

Rozsudek ze dne 15. června 2021 (velký senát), Facebook Ireland a další (C-645/19, [EU:C:2021:483](#))

Dne 11. září 2015 podal předseda belgické Commission de la protection de la vie privée (Výbor pro ochranu soukromí, dále jen „CBPL“) k Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (nizozemskojazyčný soud prvního stupně v Bruselu, Belgie) proti společnostem Facebook Ireland, Facebook Inc. a Facebook Belgium žalobu na zdržení se jednání, jejímž cílem bylo ukončit porušování právních předpisů týkajících se ochrany údajů, kterých se údajně společnost Facebook dopustila. Toto porušování spočívalo zejména ve shromažďování a využívání informací o chování belgických uživatelů internetu, ať již mají účet na Facebooku, či nikoliv, při prohlížení internetu, a to prostřednictvím různých technologií, jako jsou cookies, social plug-ins⁵⁶ nebo pixels.

Dne 16. února 2018 se tento soud prohlásil za příslušný k rozhodnutí o této žalobě a ve věci samé rozhodl, že sociální síť Facebook neinformovala dostatečně belgické uživatele internetu o shromažďování dotčených informací a o jejich využití. Kromě toho posoudil souhlas se shromažďováním a zpracováním uvedených informací udělený uživateli internetu jako neplatný.

Dne 2. března 2018 podaly společnosti Facebook Ireland, Facebook Inc. a Facebook Belgium proti tomuto rozhodnutí odvolání k Hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu, Belgie), předkládajícímu soudu v této věci. Před tímto soudem vystupuje

⁵⁶ Například tlačítka „To se mi líbí“ nebo „Sdílet“.

Gegevensbeschermingsautoriteit (belgický úřad na ochranu údajů, dále jen „GBA“) jako právní nástupce předsedy CBPL. Předkládající soud se prohlásil za příslušný pouze k rozhodnutí o odvolání společnosti Facebook Belgium.

Předkládající soud má pochybnosti o tom, jaký dopad má uplatnění mechanismu „jediného kontaktního místa“, který stanoví nařízení o ochraně údajů⁵⁷, na příslušnost GBA, a klade si zejména otázku, zda v souvislosti se skutkovými okolnostmi po vstupu GDPR v platnost, tedy po 25. květnu 2018, může GBA žalovat společnost Facebook Belgium, jelikož za správce dotčených údajů byla označena společnost Facebook Ireland. Od tohoto data a zejména na základě zásady „jediného kontaktního místa“ stanovené GDPR je k podání žaloby na zdržení se jednání příslušný pouze irský komisař pro ochranu údajů, pod dohledem irských soudů.

Soudní dvůr v rozsudku velkého senátu upřesnil pravomoci vnitrostátních dozorových úřadů v rámci GDPR. Soudní dvůr zejména rozhodl, že toto nařízení za určitých podmínek opravňuje dozorový úřad členského státu k výkonu jeho pravomoci upozornit na údajné porušení GDPR soud tohoto členského státu a zahájit soudní řízení v souvislosti s přeshraničním zpracováním údajů⁵⁸, i když není pro toto zpracování vedoucím úřadem.

Soudní dvůr zaprvé upřesnil podmínky, za kterých musí vnitrostátní dozorový úřad, který nemá postavení vedoucího úřadu, pokud jde o přeshraniční zpracování, vykonávat pravomoc upozornit na údajné porušení GDPR soud členského státu, a pokud je to vhodné, zahájit soudní řízení za účelem zajistit dodržení tohoto nařízení. GDPR tak musí tomuto dozorovému úřadu přiznávat pravomoc přijmout rozhodnutí konstatující, že toto zpracování porušuje pravidla stanovená tímto nařízením, a tato pravomoc musí být použita v souladu s postupy spolupráce a jednotnosti stanovenými tímto nařízením⁵⁹.

Pro přeshraniční zpracování totiž GDPR stanoví mechanismus „jediného kontaktního místa“⁶⁰, který je založen na rozdělení pravomocí mezi „vedoucí dozorový úřad“ a ostatní dotčené vnitrostátní dozorové úřady. Tento mechanismus vyžaduje úzkou, loajální a účinnou spolupráci mezi těmito úřady s cílem zajistit soudržné a jednotné uplatňování pravidel ochrany osobních údajů a zachovat tak jeho užitečný účinek. GDPR za tímto účelem stanoví, že k přijetí rozhodnutí konstatujícího, že přeshraniční zpracování porušuje pravidla stanovená tímto nařízením⁶¹, je v zásadě příslušný vedoucí dozorový úřad, zatímco příslušnost ostatních dozorových úřadů k přijetí takového rozhodnutí, a to i prozatímně, představuje výjimku⁶². Vedoucí dozorový úřad se však při výkonu svých

⁵⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1, dále jen „GDPR“). Článek 56 odst. 1 GDPR stanoví: „Aniž je dotčen článek 55, je dozorový úřad pro hlavní nebo jedinou provozovnu správce či zpracovatele příslušný k tomu, aby jednal jako vedoucí dozorový úřad v případě přeshraničního zpracování prováděného tímto správcem či zpracovatelem“.

⁵⁸ Ve smyslu čl. 4 bodu 23 GDPR.

⁵⁹ Stanovenými v článcích 56 a 60 GDPR.

⁶⁰ Článek 56 odst. 1 GDPR.

⁶¹ Článek 60 odst. 7 GDPR.

⁶² Článek 56 odst. 2 a článek 66 GDPR zakotvují výjimky ze zásady, že k rozhodování je příslušný vedoucí dozorový úřad.

pravomocí nemůže vyhnout nezbytnému dialogu, jakož i loajální a účinné spolupráci s ostatními dotčenými dozorovými úřady. V rámci této spolupráce tedy vedoucí dozorový úřad nemůže opomíjet názory ostatních dotčených dozorových úřadů a jakákoli relevantní a odůvodněná námitka vyjádřená některým z těchto úřadů má za následek zablokování, přinejmenším dočasně, přijetí návrhu rozhodnutí vedoucího dozorového úřadu.

Soudní dvůr kromě toho upřesnil, že okolnost, že dozorový úřad členského státu, který není vedoucím dozorovým úřadem, pokud jde o přeshraniční zpracování údajů, může vykonávat pravomoc upozornit na údajné porušení GDPR soud tohoto členského státu a zahájit soudní řízení pouze při dodržení pravidel pro rozdělení příslušnosti k rozhodování mezi vedoucí dozorový úřad a ostatní dotčené dozorové úřady⁶³, je v souladu s články 7, 8 a 47 Listiny základních práv Evropské unie, které zaručují dotčené osobě právo na ochranu jejích osobních údajů a právo na účinnou právní ochranu.

Zadruhé Soudní dvůr rozhodl, že v případě přeshraničního zpracování údajů nevyžaduje výkon pravomoci jiného dozorového úřadu členského státu, než je vedoucí dozorový úřad, zahájit soudní řízení⁶⁴, aby správce nebo zpracovatel provádějící přeshraniční zpracování osobních údajů, kterého se toto řízení týká, měl na území tohoto členského státu hlavní provozovnu nebo jinou provozovnu. Výkon této pravomoci však musí spadat do místní působnosti GDPR⁶⁵, což předpokládá, že správce nebo zpracovatel pro přeshraniční zpracování má provozovnu na území Unie.

Zatřetí Soudní dvůr rozhodl, že v případě přeshraničního zpracování údajů může být pravomoc jiného dozorového úřadu členského státu, než je vedoucí dozorový úřad, upozornit na údajné porušení GDPR soud tohoto státu, a pokud je to vhodné, zahájit soudní řízení, vykonávána jak ve vztahu k hlavní provozovně správce, která se nachází v členském státě tohoto úřadu, tak ve vztahu k jiné provozovně tohoto správce, pokud se žaloba týká zpracování údajů prováděného v souvislosti s činnostmi této provozovny a uvedený úřad je příslušný k výkonu této pravomoci.

Soudní dvůr však upřesnil, že výkon této pravomoci předpokládá, že GDPR je použitelné. Vzhledem k tomu, že v projednávaném případě jsou činnosti provozovny skupiny Facebook nacházející se v Belgii neoddělitelně spojeny se zpracováním osobních údajů dotčeným v původním řízení, u něhož je pro území Unie správcem společnost Facebook Ireland, je takové zpracování prováděno „v souvislosti s činnostmi provozovny správce“, a spadá tedy do působnosti GDPR.

Začtvrté Soudní dvůr rozhodl, že pokud dozorový úřad členského státu, který není „vedoucím dozorovým úřadem“, podal žalobu týkající se přeshraničního zpracování osobních údajů před vstupem GDPR v platnost, může podle unijního práva řízení

⁶³ Stanovených v článcích 55 a 56 ve spojení s článkem 60 GDPR.

⁶⁴ Na základě čl. 58 odst. 5 GDPR.

⁶⁵ Článek 3 odst. 1 GDPR stanoví, že toto nařízení se vztahuje na zpracování osobních údajů „v souvislosti s činnostmi provozovny správce nebo zpracovatele v Unii bez ohledu na to, zda zpracování probíhá v Unii či mimo ní“.

pokračovat na základě ustanovení směrnice o ochraně údajů⁶⁶, která zůstává použitelná na porušení pravidel, která stanoví, k nimž došlo do dne jejího zrušení. Uvedené řízení může nadto tento úřad zahájit v případech porušení, k nimž došlo po dni vstupu GDPR v platnost, za předpokladu, že jde o některou ze situací, kdy toto nařízení výjimečně přiznává tomuto úřadu příslušnost k přijetí rozhodnutí, kterým se konstatuje, že předmětné zpracování údajů je v rozporu s pravidly stanovenými tímto nařízením, a při dodržení postupů spolupráce, které toto nařízení stanoví.

Konečně zapáté Soudní dvůr uznal přímý účinek ustanovení GDPR, podle kterého každý členský stát v právních předpisech stanoví, že jeho dozorový úřad má pravomoc upozornit na porušení tohoto nařízení justiční orgány, a pokud je to vhodné, zahájit soudní řízení. Takový úřad se tedy může dovolávat tohoto ustanovení, aby zahájil soudní řízení proti jednotlivcům nebo v tomto řízení pokračoval, a to i pokud toto ustanovení nebylo v právních předpisech dotyčného členského státu specificky provedeno.

Rozsudek ze dne 30. dubna 2024 (plénium), La Quadrature du Net a další (Osobní údaje a boj proti porušování autorských práv) (C-470/21, [EU:C:2024:370](#))

V posledních letech byl Soudní dvůr několikrát vyzván, aby rozhodl o uchování osobních údajů a přístupu k nim v oblasti elektronických komunikací, a proto vytvořil v této oblasti bohatou judikaturu⁶⁷. Plénium Soudního dvora, kterému Conseil d'État (Státní rada, Francie) předložila žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, rozvíjí tuto judikaturu tím, že poskytuje upřesnění jednak podmínek, za nichž nelze mít za to, že plošné uchování IP adres poskytovateli služeb elektronických komunikací vede k závažnému zásahu do práv na respektování soukromého života, na ochranu osobních údajů a do svobody projevu zaručených Listinou⁶⁸, a jednak možnosti orgánu veřejné moci mít přístup k některým osobním údajům uchovávaným za takových podmínek v rámci boje proti porušování práv duševního vlastnictví, k nimž dochází on-line.

V projednávané věci podala čtyři sdružení předsedovi vlády (Francie) návrh znějící na zrušení nařízení o automatizovaném zpracování osobních údajů⁶⁹. Vzhledem k tomu, že návrhu nebylo vyhověno, podala tato sdružení ke Conseil d'État (Státní rada) žalobu na neplatnost tohoto implicitního zamítavého rozhodnutí. Podle jejich názoru je toto nařízení, jakož i ustanovení, která tvoří jeho právní základ⁷⁰, v rozporu s unijním právem.

⁶⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 1995, L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355).

⁶⁷ Viz zejména rozsudky ze dne 21. prosince 2016, Tele2 Sverige a Watson a další (C-203/15 a C-698/15, [EU:C:2016:970](#)); ze dne 2. října 2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, [EU:C:2018:788](#)); ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, [EU:C:2020:791](#)); ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, [EU:C:2021:152](#)); ze dne 17. června 2021, M. I. C. M. (C-597/19, [EU:C:2021:492](#)), a ze dne 5. dubna 2022, Commissioner of An Garda Síochána a další (C-140/20, [EU:C:2022:258](#)).

⁶⁸ Články 7, 8 a 11 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

⁶⁹ Nařízení č. 2010-236 ze dne 5. března 2010 o automatizovaném zpracování osobních údajů povoleném článkem L. 331-29 zákona o duševním vlastnictví, s názvem „Systém pro správu opatření na ochranu děl na internetu“ (JORF č. 56 ze dne 7. března 2010, text č. 19), ve znění nařízení č. 2017-924 ze dne 6. května 2017 o správě autorských práv a práv s nimi souvisejících organizací pro správu práv a o změně zákona o duševním vlastnictví (JORF č. 109 ze dne 10. května 2017, text č. 176).

⁷⁰ Zejména čl. L. 331-21 třetí až pátý pododstavec zákona o duševním vlastnictví.

Podle francouzských právních předpisů je Haute Autorité pour la diffusion des œuvres et la protection des droits sur Internet (Vysoký úřad pro šíření děl a ochranu práv na internetu, dále jen „Hadopi“) k tomu, aby mohl zjistit totožnost osob, které v on-line prostou porušily autorská práva nebo práva s nimi související, oprávněn k přístupu k určitým údajům, které jsou povinni uchovávat poskytovatelé služeb elektronických komunikací. Tyto údaje se týkají totožnosti subjektu údajů odpovídající jeho IP adrese, kterou předtím shromáždily organizace zastupující nositele práv. Jakmile je identifikován držitel IP adresy použité pro činnosti vedoucí k takovému porušení, řídí se úřad Hadopi postupem tzv. „odstupňované odpovědi“. Konkrétně je úřad Hadopi oprávněn zaslat tomuto držiteli dvě doporučení, která mají podobou upozornění, a pokud činnost přetrvává, dopis, kterým držiteli IP adresy oznámí, že jeho činnost může být trestně stíhána. Nakonec je úřad Hadopi oprávněn obrátit se na státní zastupitelství za účelem trestního stíhání uvedené osoby⁷¹.

V tomto kontextu Conseil d'État (Státní rada) položila Soudnímu dvoru otázku týkající se výkladu směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou⁷².

Na prvním místě, pokud jde o uchovávání údajů o totožnosti a odpovídajících IP adres, Soudní dvůr zdůraznil, že jakékoli plošné a nerozlišující uchovávání IP adres nepředstavuje nutně závažný zásah do práv na respektování soukromého života, na ochranu osobních údajů, jakož i do svobody projevu zaručených Listinou.

Povinnost zajistit takové uchovávání může být odůvodněna cílem boje proti soudně trestným činům obecně, je-li skutečně vyloučeno, že by toto uchovávání mohlo způsobit závažné zásahy do soukromého života subjektu údajů tím, že by bylo možné vyvodit o subjektu údajů přesné závěry, zejména prostřednictvím propojení těchto IP adres se souborem provozních nebo lokalizačních údajů.

Členský stát, který hodlá poskytovatelům služeb elektronických komunikací uložit takovou povinnost, se tedy musí ujistit, že způsoby uchovávání těchto údajů vylučují, aby bylo možné vyvodit přesné závěry o soukromém životě subjektů údajů.

Soudní dvůr upřesnil, že způsoby uchovávání údajů se musí za tímto účelem týkat samotné struktury uchovávání, která musí být v podstatě organizována tak, aby bylo zaručeno skutečně úplné oddělení jednotlivých kategorií uchovávaných údajů. Vnitrostátní normy týkající se těchto způsobů tak musí zajistit, aby každá kategorie údajů, včetně údajů o totožnosti a IP adresách, byla uchovávána zcela odděleně od ostatních kategorií uchovávaných údajů a aby toto oddělení bylo skutečně úplné, a to prostřednictvím zabezpečeného a spolehlivého počítačového mechanismu. Navíc

⁷¹ Od 1. ledna 2022 se Hadopi a Conseil supérieur de l'audiovisuel (Nejvyšší rada pro audiovizuální vysílání, CSA), jiný nezávislý orgán veřejné moci, sloučily do Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique (Úřad pro regulaci audiovizuální a digitální komunikace, ARCOM). Od té doby se postup odstupňované odpovědi v podstatě nezměnil.

⁷² Článek 15 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (Úř. věst. 2002, L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29, s. 514), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. 2009, L 337, s. 11) (dále jen „směrnice o soukromí a elektronických komunikacích“), ve spojení s články 7, 8, 11 a čl. 52 odst. 1 Listiny.

vzhledem k tomu, že tyto normy stanoví možnost propojení uchovávaných IP adres s údaji o totožnosti subjektu údajů pro účely boje proti trestným činům, musí takové propojení umožnit pouze za použití účinného technického postupu, který nezpochybňuje účinnost úplného oddělení těchto kategorií údajů. Spolehlivost tohoto úplného oddělení musí být pravidelně kontrolována třetím orgánem veřejné moci. Pokud použitelné vnitrostátní právní předpisy stanoví takové přísné požadavky, zásah vyplývající z tohoto uchovávání IP adres nelze kvalifikovat jako „závažný“.

Soudní dvůr proto dospěl k závěru, že je-li zavedena právní úprava, která zaručuje, že žádná kombinace údajů neumožní vyvodit přesné závěry o soukromém životě osob, jejichž údaje jsou uchovávány, nebrání směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou tomu, aby členský stát uložil povinnost plošného a nerozlišujícího uchovávání IP adres po nezbytně nutnou dobu pro účely boje proti soudně trestným činům obecně.

Na druhém místě, pokud jde o přístup k údajům o totožnosti odpovídajícím IP adresám, Soudní dvůr rozhodl, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou v zásadě nebrání vnitrostátní právní úpravě, která umožňuje orgánu veřejné moci přístup k těmto údajům uchovávaným poskytovateli služeb elektronických komunikací odděleně a skutečně samostatně, a to pouze za tím účelem, aby tento orgán mohl identifikovat držitele těchto adres podezřelé z toho, že jsou odpovědní za porušení autorských práv a práv s nimi souvisejících na internetu, a přijmout vůči nim opatření. V takovém případě musí vnitrostátní právní úprava zakázat zaměstnancům, kteří mají takový přístup, zaprvé zpřístupnit informace v jakékoli formě o obsahu souborů, do nichž tito držitelé nahlíželi, s výjimkou jediného účelu, kterým je postoupení věci státnímu zástupci, zadruhé sledovat postup prohlížení internetu těmito držiteli a zatřetí používat tyto IP adresy k jiným účelům než k přijetí uvedených opatření.

V této souvislosti Soudní dvůr zejména připomněl, že i když svoboda projevu a důvěrnost osobních údajů jsou prvořadými zájmy, tato základní práva nejsou přesto absolutní. Při vyvažování dotčených práv a zájmů musí tato základní práva někdy ustoupit jiným základním právům nebo požadavkům obecného zájmu, jako je obrana veřejného pořádku a předcházení soudně trestným činům nebo ochrana práv a svobod jiných. Tak je tomu zejména v případě, kdy převaha přiznaná uvedeným stěžejním zájmům může narušit účinnost trestního vyšetřování zejména tím, že znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje účinné zjištění totožnosti pachatele soudně trestného činu a uložení sankce tomuto pachateli.

V téže souvislosti Soudní dvůr rovněž odkázal na svou judikaturu, podle které pokud jde o boj proti soudně trestným činům porušujícím autorská práva nebo práva s nimi související, k nimž dochází on-line, okolnost, že přístup k IP adresám může být jediným vyšetřovacím prostředkem umožňujícím identifikaci subjektu údajů, směřuje k prokázání toho, že uchovávání těchto adres a přístup k nim jsou nezbytně nutné k dosažení sledovaného cíle a splňují tedy požadavek přiměřenosti. Neumožnit takový přístup by ostatně znamenalo reálné riziko systémové beztrestnosti nejen soudně

trestných činů, k nimž dochází on-line, nebo takových činů, jejichž spáchání či přípravu usnadňují specifické vlastnosti internetu. Existence takového rizika přitom představuje relevantní okolnost pro účely posouzení v rámci vyvažování jednotlivých dotčených práv a zájmů, zda je zásah do práva na respektování soukromého života, na ochranu osobních údajů, jakož i na svobodu projevu přiměřeným opatřením s ohledem na cíl boje proti soudně trestným činům.

Na třetím místě měl Soudní dvůr při rozhodování o tom, zda přístup orgánu veřejné moci k údajům o totožnosti, které odpovídají IP adrese, musí podléhat předchozímu přezkumu ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu, za to, že požadavek na takový přezkum je závazný, pokud v kontextu vnitrostátní právní úpravy s sebou tento přístup nese riziko závažného zásahu do základních práv subjektu údajů v tom smyslu, že by mohl tomuto orgánu veřejné moci umožnit vyvodit přesné závěry o soukromém životě této osoby a případně vytvořit jeho podrobný profil. Naopak tento požadavek na předběžný přezkum se neuplatní, pokud zásah do základních práv nelze kvalifikovat jako závažný.

V tomto ohledu upřesnil Soudní dvůr, že v případě, kdy je zaveden mechanismus uchovávání, který zaručuje skutečně úplné oddělení jednotlivých kategorií uchovávaných údajů, není přístup orgánu veřejné moci k údajům o totožnosti, které odpovídají IP adresám, v zásadě podřízen požadavku na předchozí přezkum. Takový přístup pouze za účelem identifikace držitele IP adresy totiž obecně nepředstavuje závažný zásah do výše uvedených práv.

Soudní dvůr však nevyločil, že v atypických situacích existuje riziko, že v rámci takového řízení, jako je postup odstupňované odpovědi dotčený ve věci v původním řízení, orgán veřejné moci může vyvodit přesné závěry o soukromém životě subjektu údajů, zejména v případě, že tato osoba opakovaně, či dokonce ve velkém rozsahu vykonává činnosti porušující autorská práva nebo práva s nimi související na peer-to-peer sítích v souvislosti s chráněnými díly určitého druhu, a odhalit tak informace, případně citlivé informace, o soukromém životě uvedené osoby.

V projednávané věci může být držitel IP adresy vystaven takovému riziku zvláště v případě, kdy se má orgán veřejné moci rozhodnout, zda věc předloží státnímu zastupitelství za účelem trestního stíhání. Intenzita zásahu do práva na respektování soukromého života se tak může zvyšovat s tím, jak postup odstupňované odpovědi, který je postupným procesem, prochází jednotlivými fázemi, z nichž se skládá. Přístup příslušného orgánu ke všem údajům týkajícím se subjektu údajů, které byly shromážděny v jednotlivých fázích tohoto postupu, může umožnit vyvození přesných závěrů o soukromém životě tohoto subjektu údajů. Vnitrostátní právní úprava tudíž musí stanovit předchozí přezkum, který musí být proveden předtím, než orgán veřejné moci může spojit údaje o totožnosti a takový soubor údajů, a předtím, než je tomuto subjektu zaslán dopis, ve kterém mu orgán veřejné moci oznámí, že se dopustil skutků, které lze trestně stíhat. Tento přezkum musí kromě toho zachovat účinnost postupu odstupňované odpovědi tím, že zvláště umožní identifikovat případy možného

opakování dotčeného protiprávního jednání. Za tímto účelem musí být tento postup organizován a strukturován tak, aby údaje o totožnosti osoby odpovídající IP adresám, které byly předtím shromážděny na internetu, nemohly být osobami pověřenými posuzováním skutků u příslušného orgánu veřejné moci automaticky spojeny s informacemi, které má již orgán k dispozici, což by jim umožnilo vyvodit přesné závěry o soukromém životě této osoby.

Kromě toho, pokud jde dále o předmět předběžné kontroly, Soudní dvůr uvedl, že v případech, kdy je dotčená osoba podezřelá ze spáchání trestného činu, který je soudně trestným činem obecně, musí soud nebo nezávislý správní orgán pověřený tímto přezkumem přístup odeprít, pokud by orgán veřejné moci mohl vyvodit přesné závěry o soukromém životě uvedené osoby. Naproti tomu i přístup umožňující vyvodit takové přesné závěry by měl být povolen v případech, kdy je subjekt údajů podezřelý ze spáchání činů, které dotyčný členský stát považuje za ohrožující základní zájem společnosti, a patří tak mezi závažné formy trestné činnosti.

Soudní dvůr rovněž upřesnil, že předběžný přezkum nemůže být v žádném případě zcela automatizován, neboť pokud jde o trestní vyšetřování, takový přezkum vyžaduje vyvážení legitimních zájmů souvisejících s bojem proti trestné činnosti na jedné straně a respektování soukromého života a ochrany osobních údajů na straně druhé. Takové vyvážení vyžaduje zásah fyzické osoby, který je o to nezbytnější, pokud automatická povaha a obrovský rozsah dotčeného zpracování údajů s sebou nesou rizika pro soukromí.

Soudní dvůr tak dospěl k závěru, že možnost osob pověřených posuzováním skutků v rámci orgánu veřejné moci propojit údaje o totožnosti osoby odpovídající IP adrese se soubory obsahujícími informace umožňující seznámit se s názvy chráněných děl, jejichž zpřístupnění na internetu odůvodnilo shromáždění IP adres organizacemi zastupujícími nositele práv, musí být v případech, že tatáž osoba opakovaně provádí činnost porušující autorská práva nebo práva s nimi související, podmíněna přezkumem ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu. Tento přezkum nemůže být zcela automatizovaný a musí být proveden před takovým propojením, neboť takové propojení může v příslušných případech umožnit vyvození přesných závěrů o soukromém životě uvedené osoby, jejíž IP adresa byla použita k činnostem, které mohou porušovat autorská práva nebo práva s nimi související.

Na čtvrtém a posledním místě Soudní dvůr uvedl, že systém zpracování údajů používaný orgánem veřejné moci musí být pravidelně kontrolován nezávislým subjektem, který má ve vztahu k tomuto orgánu postavení třetí strany. Cílem této kontroly je ověřit integritu systému, včetně ověření účinných záruk proti rizikům protiprávního přístupu k těmto údajům a jejich zneužívajícímu nebo neoprávněnému použití, jakož i jeho účinnosti a spolehlivosti při odhalování případných neplnění povinností.

V tomto rámci Soudní dvůr poznamenal, že automatizované zpracování osobních údajů prováděné orgánem veřejné moci na základě informací o porušení autorského práva

zjištěných organizacemi zastupujícími nositele práv může zahrnovat určitý počet falešně pozitivních případů a zejména riziko, že potenciálně velmi vysoký objem osobních údajů může být zneužit třetími osobami k protiprávním nebo neoprávněným účelům, což vysvětluje nezbytnost takového přezkumu.

Soudní dvůr kromě toho dodal, že toto zpracování musí dodržovat zvláštní pravidla ochrany osobních údajů stanovená ve směrnici 2016/680⁷³. I když totiž v projednávané věci nemá orgán veřejné moci vlastní rozhodovací pravomoci v rámci postupu tzv. odstupňované odpovědi, musí být považován za „orgán veřejné moci“ zapojený do prevence a odhalování soudně trestných činů, a spadá tak do její působnosti. Osoby zapojené do takového postupu musí mít všechny hmotněprávní a procesní záruky stanovené ve směrnici 2016/680, u nichž přísluší ověřit předkládajícímu soudu, že jsou stanoveny vnitrostátními právními předpisy.

5. Autorská práva

Rozsudek ze dne 3. července 2012 (velký senát), UsedSoft (C-128/11, [EU:C:2012:407](#))

Společnost Oracle vyvíjela a rozšiřovala, zejména stahováním přes internet, počítačové programy typu „klient-server“. Zákazník si stáhl rozmnoženinu programu přímo do svého počítače. Uživací právo zahrnovalo oprávnění mít rozmnoženinu tohoto programu trvale uloženou na serveru a oprávnění umožnit 25 uživatelům přístup k této rozmnoženině. Licenční smlouvy stanovily, že zákazník získá na dobu neurčitou výhradně pro vnitřní obchodní účely nepřevoditelné uživatelské právo. UsedSoft, německá společnost, uváděla na trh licence zakoupené od zákazníků společnosti Oracle. Zákazníci společnosti UsedSoft, kteří dosud nebyli držiteli dotčeného počítačového programu, si ho po získání „použití“ licence přímo stahovali z internetové stránky společnosti Oracle. Zákazníci, kteří tento program již měli, mohli dokupovat licence nebo část licencí pro dodatečné uživatele. V takovém případě zákazníci stahovali počítačový program do hlavní paměti osobních počítačů těchto ostatních uživatelů.

Společnost Oracle se před německými soudy domáhala toho, aby bylo společnosti UsedSoft uloženo zdržet se takových praktik. Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) požádal Soudní dvůr o výklad směrnice 2009/24/ES⁷⁴ o právní ochraně počítačových programů v tomto kontextu.

Podle Soudního dvora musí být čl. 4 odst. 2 směrnice 2009/24/ES vykládán v tom smyslu, že se právo na rozšiřování rozmnoženiny počítačového programu vyčerpá, pokud nositel

⁷³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SV (Úř. věst. 2016, L 119, s. 89).

⁷⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. 2009, L 111, s. 16).

autorského práva, který udělil svolení, byť k bezúplatnému, stažení této rozmnoženiny z internetu na nosič dat, poskytl rovněž – výměnou za zaplacení ceny, která mu má zajistit odměnu odpovídající hospodářské hodnotě rozmnoženiny díla, jehož je vlastníkem – k uvedené rozmnoženině užívatelovo právo bez časového omezení.

Stažení rozmnoženiny počítačového programu a uzavření uživatelské licenční smlouvy ve vztahu k této rozmnoženině tvoří nedílný celek. Uvedené transakce zahrnují převod vlastnického práva k rozmnoženině daného počítačového programu. V tomto ohledu je nepodstatné, že rozmnoženina počítačového programu byla zákazníkovi zpřístupněna stažením nebo na takovém hmotném nosiči, jakým je CD-ROM nebo DVD.

Kromě toho čl. 4 odst. 2 a čl. 5 odst. 1 směrnice 2009/24/ES musí být vykládány v tom smyslu, že v případě dalšího prodeje uživatelské licence, který znamená současně další prodej rozmnoženiny počítačového programu stažené z internetové stránky nositele autorského práva, se druhý nabyvatel uvedené licence, jež byla původně udělena prvnímu nabyvateli, jakož i každý její následný nabyvatel může dovolávat vyčerpání práva na rozšiřování stanoveného v čl. 4 odst. 2 této směrnice a mají právo na pořízení rozmnoženiny.

Rozsudek ze dne 10. listopadu 2016, Vereniging Openbare Bibliotheken (C-174/15, [EU:C:2016:856](#))

V Nizozemsku se na půjčování elektronických knih veřejnými knihovnami nevztahoval režim veřejného půjčování platný pro tradiční knihy. Veřejné knihovny zpřístupňovaly elektronické knihy veřejnosti na internetu na základě licenčních smluv s nositeli práv. Vereniging Openbare Bibliotheken, sdružení veřejných knihoven v Nizozemsku („VOB“), se domnívalo, že režim platný pro tradiční knihy by se měl vztahovat také na digitální půjčování. V této souvislosti podalo žalobu na Stichting Leenrecht, nadaci zodpovědnou za vybírání odměn autorům, aby se domohlo takového rozhodnutí. Žaloba VOB se týkala půjčování podle modelu „one copy, one user“, tj. půjčování rozmnoženiny knihy v digitální podobě tak, že je tato rozmnoženina uložena na serveru veřejné knihovny a uživatel může z uvedené rozmnoženiny pořídit rozmnoženinu stažením na vlastní počítač, přičemž lze během doby výpůjčky stáhnout pouze jednu rozmnoženinu a po uplynutí této doby již uvedený uživatel nemůže jím staženou rozmnoženinu užívat. Rechtbank Den Haag (soud v Haagu, Nizozemsko) položil Soudnímu dvoru otázku, zda musí být čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 písm. b) a čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115/ES⁷⁵ o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem vykládány v tom smyslu, že výraz „půjčování“ zahrnuje půjčování rozmnoženiny knihy v digitální podobě a zda uvedená směrnice brání takové praxi.

⁷⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (Úř. věst. 2006, L 376, s. 28).

Podle Soudního dvora musí být čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 písm. b) a čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115/ES vykládány v tom smyslu, že výraz „půjčování“ ve smyslu těchto ustanovení zahrnuje model „one copy, one user“.

Výraz „pronájem“ předmětů uvedený v čl. 2 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/115/ES je totiž třeba chápat tak, že se vztahuje výlučně na hmotné předměty, a výraz „rozmnoženiny“ uvedený v čl. 1 odst. 1 této směrnice tak, že v případě pronájmu se vztahuje výlučně na trvalé rozmnoženiny na fyzickém nosiči. Takový závěr je navíc potvrzen cílem sledovaným touto směrnicí. Bod 4 odůvodnění této směrnice totiž mimo jiné uvádí, že se autorské právo musí přizpůsobit novému hospodářskému vývoji, například novým formám využívání.

Mimoto unijní právo musí být vykládáno v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát podmínil použití čl. 6 odst. 1 směrnice 2006/115/ES tím, že rozmnoženina knihy v digitální podobě zpřístupněná veřejnou knihovnou musí být uvedena do oběhu prvním prodejem nebo jiným převodem vlastnictví takovéto rozmnoženiny v Unii nositelem práva na veřejné rozšiřování nebo s jeho souhlasem ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 2001/29/ES⁷⁶. Členskými státy nelze bránit v tom, aby případně stanovily dodatečné podmínky ke zlepšení ochrany práv autorů nad rámec toho, co je výslovně stanoveno v uvedeném ustanovení.

Článek 6 odst. 1 směrnice 2006/115/ES musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby se v něm stanovená výjimka pro veřejné půjčování vztahovala na zpřístupnění rozmnoženiny knihy v digitální podobě veřejnou knihovnou v případě, že tato rozmnoženina byla pořízena z neoprávněného zdroje.

Rozsudek ze dne 8. září 2016, GS Media (C-160/15, [EU:C:2016:644](#))

Společnost GS Media provozovala internetovou stránku GeenStijl, která byla jednou z deseti nejnavštěvovanějších stránek se zprávami v Nizozemsku. V roce 2011 zveřejnila společnost GS Media článek a hypertextový odkaz odkazující čtenáře na australskou internetovou stránku, kde byly k dispozici fotografie Britty Geertruidy Dekker. Tyto fotografie byly zveřejněny na australské internetové stránce bez souhlasu společnosti Sanoma, vydavatele měsíčního magazínu Playboy, která byla nositelkou autorských práv k dotčeným fotografiím. Navzdory výzvě společnosti Sanoma odmítla společnost GS Media příslušný hypertextový odkaz odstranit. Když australská internetová stránka odstranila na žádost společnosti Sanoma uvedené fotografie, byl na stránce GeenStijl zveřejněn nový článek, který také obsahoval hypertextový odkaz na jinou stránku, kde byly dotčené fotografie k vidění. Tato stránka také vyhověla žádosti společnosti Sanoma o odstranění fotografií. Uživatelé internetu, kteří navštívili diskusní fórum na stránce GeenStijl, pak umístili nové odkazy na jiné internetové stránky, kde bylo možné si

⁷⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

fotografie prohlédnout. Podle společnosti Sanoma společnost GS Media porušila autorská práva. V rámci projednávání kasačního opravného prostředku se Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska) obrátil v této věci na Soudní dvůr. Podle směrnice 2001/29/ES⁷⁷ musí totiž ke každému sdělení díla veřejnosti nositel autorského práva udělit souhlas.

Podle Soudního dvora musí být čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES vykládán v tom smyslu, že za účelem posouzení, zda umístění hypertextových odkazů na internetové stránce na chráněná díla, která jsou volně dostupná na jiné internetové stránce bez souhlasu nositele autorského práva, představuje „sdělování veřejnosti“ ve smyslu tohoto ustanovení, je třeba určit, zda byly tyto odkazy poskytnuty nikoli za účelem dosažení zisku osobou, která nevěděla nebo nemohla rozumně vědět o protiprávní povaze zveřejnění těchto děl na této jiné internetové stránce, nebo zda naopak byly poskytnuty za účelem dosažení zisku, v kterémžto případě musí být taková znalost presumována.

Je-li prokázáno, že osoba věděla nebo vědět měla, že použitý hypertextový odkaz zpřístupňuje protiprávně zveřejněné dílo na internetu, například na základě skutečnosti, že na to byla upozorněna nositeli autorského práva, je třeba mít za to, že poskytnutí tohoto odkazu představuje „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES. Pokud je umístění hypertextových odkazů uskutečněno za účelem dosažení zisku, lze od autora takového umístění očekávat, že provede nezbytná ověření, aby se ujistil, že dotčené dílo není protiprávně zveřejněno na stránce, na kterou vedou uvedené hypertextové odkazy. Za takových okolností a za předpokladu, že tato vyvratitelná domněnka není vyvrácena, představuje jednání spočívající v umístění hypertextového odkazu na protiprávně zveřejněné dílo na internetu „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29.

Rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein (C-610/15, [EU:C:2017:456](#))

Společnosti Ziggo a XS4ALL byly poskytovateli přístupu k internetu. Podstatná část jejich klientů využívala on-line platformu pro sdílení „The Pirate Bay“. Tato platforma umožňovala uživatelům sdílet a stahovat po fragmentech („torrents“) díla, která se nacházela na jejich vlastních počítačích. Dotčené soubory byly v převážné většině díla chráněná autorským právem, aniž nositelé práv udělili provozovatelům a uživatelům této platformy svolení k předmětnému sdílení. Stichting Brein, nizozemská nadace, která hájí zájmy nositelů autorských práv, se u nizozemských soudů domáhala toho, aby bylo společností Ziggo a XS4ALL přikázáno blokovat doménová jména a IP adresy „The Pirate Bay“.

⁷⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

Podstatou předběžných otázek Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska) bylo, zda taková platforma sdílení, jako je „The Pirate Bay“, provádí „sdělování veřejnosti“ ve smyslu směrnice 2001/29/ES⁷⁸, a může tedy porušovat autorská práva.

Soudní dvůr rozhodl, že pojem „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES musí být vykládán v tom smyslu, že zahrnuje zpřístupnění a správu platformy pro sdílení na internetu, která prostřednictvím indexace metadat týkajících se chráněných děl a poskytování vyhledávače umožňuje uživatelům této platformy tato díla lokalizovat a sdílet je v rámci sítě „peer-to-peer“.

Je třeba podotknout, jak vyplývá z bodu 23 odůvodnění směrnice 2001/29/ES, že právo autora na sdělování veřejnosti ve smyslu uvedeného čl. 3 odst. 1 by mělo zahrnovat jakýkoli přenos nebo další přenos díla pro veřejnost nepřítomnou v místě, ze kterého sdělování vychází, po drátě nebo bezdrátově, včetně vysílání.

Soudní dvůr v této souvislosti již judikoval, že skutečnost, že jsou na internetové stránce uvedeny hypertextové odkazy na chráněná díla zveřejněná bez jakéhokoli omezení přístupu na jiné stránky, poskytuje uživatelům první stránky přímý přístup k uvedeným dílům. Tak je tomu i v případě prodeje multimediálního přehrávače, na kterém byly předem nainstalovány doplňky dostupné na internetu, jež obsahují hypertextové odkazy na veřejnosti volně dostupné internetové stránky, na kterých byla díla chráněná autorským právem zpřístupněna bez svolení nositelů tohoto práva. Z uvedené judikatury lze tedy dovodit, že jakékoli jednání uživatele, který při plné znalosti věci zpřístupní svým klientům chráněná díla, může v zásadě představovat „sdělování“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES.

Aby chráněná díla spadala pod pojem „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES, je třeba, aby byla skutečně sdělována veřejnosti. Pojem „veřejnost“ zahrnuje určitý minimální práh. Je tedy třeba zjistit nejen kolik osob má přístup k těmto dílům souběžně, ale i kolik z těchto osob k němu má přístup postupně.

Rozsudek ze dne 29. července 2019 (velký senát), Funke Medien NRW (C-469/17, [EU:C:2019:623](#))

Společnost Funke Medien provozovala německý zpravodajský internetový portál Westdeutsche Allgemeine Zeitung. Spolková republika Německo, která měla za to, že společnost Funke Medien porušila její autorská práva k určitým zprávám týkajícím se vojenské situace, jež byly „klasifikovány stupněm utajení vyhrazené“ a vypracovány německou vládou, podala proti této společnosti žalobu na zdržení se jednání. Zemský soud vyhověl této žalobě, což bylo poté potvrzeno v rámci odvolacího řízení před vrchním zemským soudem. Společnost Funke Medien v rámci opravného prostředku „Revision“ podaného k předkládajícímu soudu, kterým je Bundesgerichtshof (Spolkový

⁷⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

soudní dvůr, Německo), trvala na svých návrhových žádáních znějících na zamítnutí žaloby na zdržení se jednání.

Soudní dvůr předně připomněl, že zprávy o vojenské situaci lze chránit autorským právem pouze za podmínky – jejíž naplnění musí vnitrostátní soud ověřit v každém jednotlivém případě – že tyto zprávy jsou duševním výtvorem jejich autora, který odráží jeho osobnost a je projevem jeho rozhodnutí učiněných při vypracovávání uvedených zpráv na základě jeho tvůrčí svobody.

Podle názoru Soudního dvora ustanovení směrnice 2001/29/ES, jež upravují výlučná práva autora na rozmnožování a na sdělování jeho děl veřejnosti, představují opatření úplné harmonizace věcného obsahu práv, která jsou v nich uvedena. Soudní dvůr měl naopak za to, že ustanovení směrnice 2001/29/ES, která umožňují odchýlit se od uvedených práv v případě zpravodajství týkajícího se aktuálních událostí a citací, nepředstavují opatření úplné harmonizace rozsahu výjimek či omezení, které jsou v nich obsaženy. Prostor pro uvážení, který mají členské státy při uplatňování těchto ustanovení, musí být nicméně využíván v mezích stanovených unijním právem, a to s cílem zajistit přiměřenou rovnováhu mezi zájmy nositelů práv na ochraně jejich práv duševního vlastnictví, která je zaručena Listinou, na straně jedné a právy a zájmy uživatelů děl nebo předmětů ochrany, zvláště jejich svobody projevu a informací, rovněž zaručených Listinou, jakož i veřejným zájmem na straně druhé.

Dále Soudní dvůr objasnil, že svoboda projevu a svoboda informací nemohou nad rámec výjimek a omezení stanovených směrnicí 2001/29/ES odůvodnit jinou výjimku z výlučných práv autora na rozmnožování a na sdělování jeho děl veřejnosti, než kterou stanoví tato směrnice. Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že výčet výjimek a omezení, které jsou uvedeny ve směrnici 2001/29/ES, je taxativní.

Vnitrostátní soud konečně podle Soudního dvora v rámci poměrování, které provádí s přihlédnutím ke všem okolnostem daného případu mezi na jedné straně výlučnými právy autorů na rozmnožování jejich děl a na sdělování těchto děl veřejnosti a na straně druhé právy uživatelů předmětů ochrany, jichž se týkají ustanovení o výjimce obsažená ve směrnici 2001/29/ES, která souvisí se zpravodajstvím týkajícím se aktuálních událostí a s citacemi, musí vycházet z výkladu těchto ustanovení, který respektuje jejich znění a zachovává jejich užitečný účinek a zároveň je v úplném souladu se základními právy zaručenými Listinou.

Rozsudek ze dne 29. července 2019 (velký senát), Spiegel Online (C-516/17, [EU:C:2019:625](#))

Společnost Spiegel Online provozovala na internetu zpravodajský portál Spiegel Online. Volker Beck, který byl poslancem Bundestagu (Spolkový sněm, Německo), napadl u zemského soudu zpřístupnění úplných znění svého rukopisu a svého článku na internetových stránkách Spiegel Online. Volker Beck měl za to, že uvedeným zveřejněním došlo k porušení jeho autorského práva. Tento soud návrhovými žádáními V. Becka vyhověl. Poté, co nebylo vyhověno odvolání společnosti Spiegel Online, podala

tato společnost u předkládajícího soudu, kterým je Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), opravný prostředek „Revision“.

Soudní dvůr měl za to, že ustanovení směrnice 2001/29/ES umožňující odchýlit se od výlučných práv autora, pokud jde o zpravodajství týkající se aktuálních událostí a citace, ponechávají členským státům při jejich provádění do vnitrostátního práva prostor pro uvážení, ale nepředstavují úplná harmonizační opatření. Prostor pro uvážení, který mají členské státy při uplatňování těchto ustanovení, musí být nicméně využíván v mezích stanovených unijním právem, a to s cílem zajistit přiměřenou rovnováhu mezi zájmy nositelů práv na ochraně jejich práv duševního vlastnictví, která je zaručena Listinou, na straně jedné a právy a zájmy uživatelů děl nebo předmětů ochrany, zvláště jejich svobody projevu a informací rovněž zaručených Listinou, jakož i veřejným zájmem na straně druhé.

Pokud jde o svobodu projevu a svobodu informací, Soudní dvůr upřesnil, že nemohou nad rámec výjimek a omezení stanovených směrnicí 2001/29/ES odůvodnit jinou výjimku z výlučných práv autora na rozmnožování a na sdělování jeho děl veřejnosti, než kterou stanoví tato směrnice. Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že výčet výjimek a omezení, které jsou uvedeny v této směrnici, je taxativní.

Vnitrostátní soud musí kromě toho podle Soudního dvora v rámci poměrování, které provádí s přihlédnutím ke všem okolnostem daného případu mezi výlučnými právy autorů na rozmnožování jejich děl a na sdělování těchto děl veřejnosti na jedné straně a právy uživatelů předmětů ochrany, jichž se týkají ustanovení o výjimce obsažená ve směrnici 2001/29/ES, která souvisí se zpravodajstvím týkajícím se aktuálních událostí a s citacemi, na straně druhé, vycházet z výkladu těchto ustanovení, který respektuje jejich znění a zachovává jejich užitečný účinek a zároveň je v úplném souladu se základními právy zaručenými Listinou.

Zprv Soudní dvůr rozhodl, že ustanovení o výjimce v případě zpravodajství týkajícího se aktuálních událostí směrnice 2001/29/ES brání vnitrostátnímu ustanovení, které omezuje uplatnění výjimky nebo omezení podle tohoto ustanovení na případy, kdy není prakticky možné předběžně požádat o svolení k užití chráněného díla za účelem zpravodajství týkajícího se aktuálních událostí. Dojde-li totiž k nějaké aktuální události, je zpravidla – a to zvláště v rámci informační společnosti – nutné, aby o ní mohla být veřejnost informována urychleně, takže tuto situaci lze jen stěží sloučit s požadavkem předchozího souhlasu autora, který by mohl nadměrně ztížit, nebo dokonce znemožnit včasné poskytnutí relevantních informací veřejnosti.

Zadruhé Soudní dvůr rozhodl, že pod výraz „citát [citace]“ uvedený v ustanovení směrnice 2001/29/ES o výjimce v případě citace spadá i hypertextový odkaz na samostatně přístupný soubor. V této souvislosti připomněl svoji judikaturu, podle níž hypertextové odkazy přispívají ke kvalitnímu fungování internetu, který je zvláště významný pro svobodu projevu a informací zaručenou v Listině, jakož i k výměně názorů a informací na této síti charakterizované dostupností obrovského množství informací.

Soudní dvůr dále rozhodl, že dílo již bylo oprávněným způsobem zpřístupněno veřejnosti, pokud byl veřejnosti dříve umožněn přístup k tomuto dílu v jeho konkrétní podobě, a to se svolením nositele práva nebo na základě nedobrovolné licence či zákonného povolení. Je na vnitrostátním soudu, aby rozhodl, zda bylo dílo veřejnosti zpřístupněno oprávněně s ohledem na konkrétní věc, která mu je předložena, a na všechny okolnosti daného případu.

Rozsudek ze dne 9. března 2021 (velký senát), VG Bild-Kunst (C-392/19, [EU:C:2021:181](#))

Stiftung Preußischer Kulturbesitz (dále jen „SPK“), německá nadace, provozuje Deutsche Digitale Bibliothek, digitální knihovnu sloužící kultuře a vzdělanosti, která po síti spojuje německé kulturní a vědecké instituce. Internetové stránky této knihovny obsahují odkazy na digitalizovaný obsah ukládaný na internetových portálech zúčastněných institucí. Deutsche Digitale Bibliothek jakožto „digitální vitrína“ sama uchovává pouze náhledy (thumbnails), tj. verze snímků, jejichž velikost je zmenšena v porovnání s jejich originální velikostí.

VG Bild-Kunst, organizace kolektivní správy autorských práv v oblasti vizuálních umění v Německu, podmiňuje uzavření licenční smlouvy o užívání svého katalogu děl ve formě náhledů s nadací SPK vložení ustanovení, podle něhož se SPK zavazuje při užívání děl, na které se vztahuje tato smlouva, uplatnit účinné technologické prostředky proti tomu, aby třetí osoby prováděly framing⁷⁹ náhledů těchto děl, které se zobrazují na internetových stránkách Deutsche Digitale Bibliothek.

Vzhledem k tomu, že nadace SPK měla za to, že taková smluvní podmínka není přiměřená z hlediska autorského práva, podala k německým soudům žalobu, kterou se domáhala, aby bylo určeno, že organizace VG Bild-Kunst je povinna poskytnout dotčenou licenci, aniž by tato licence byla podmíněna uplatněním prostředků sloužících k zabránění framingu⁸⁰.

V tomto kontextu Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) žádá Soudní dvůr, aby určil, zda je třeba tento framing považovat za sdělování veřejnosti ve smyslu směrnice 2001/29⁸¹, což by v případě kladné odpovědi umožnilo organizaci VG Bild-Kunst, aby od nadace SPK požadovala uplatnění těchto prostředků.

Velký senát Soudního dvora rozhodl, že vložení děl chráněných autorským právem, která jsou volně zpřístupněna veřejnosti na internetových stránkách se svolením nositele

⁷⁹ Technika framingu spočívá v rozdělení internetové stránky do několika rámců a v tom, že se v jednom z nich prostřednictvím odkazu ke kliknutí nebo vložené internetové stránky (*inline linking*) zobrazí prvek pocházející z jiné internetové stránky, aby bylo uživateli této stránky skryto původní prostředí, do něhož tento prvek patří.

⁸⁰ Podle německého práva mají organizace kolektivní správy povinnost za přiměřených podmínek poskytnout každé osobě, která o to požádá, licenci k užívání práv, jejichž správa jim byla svěřena. Podle německé judikatury však organizace kolektivní správy mohou výjimečně odmítnout udělení licence pod podmínkou, že toto odmítnutí není zneužitím monopolu, a s výhradou, že lze vůči žádosti o licenci namítat nadřazené legitimní zájmy.

⁸¹ Na základě čl. 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230) členské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení jejich děl veřejnosti.

autorských práv, prostřednictvím framingu na jiné internetové stránky třetí osoby, pokud při tomto vložení dochází k obcházení prostředků ochrany proti framingu, které přijal nebo požadoval nositel autorského práva, představuje sdělování veřejnosti.

Nejprve Soudní dvůr uvedl, že změna velikosti zobrazení dotčených děl v kontextu framingu nehraje žádnou roli při posuzování existence sdělování veřejnosti, pokud jsou originální prvky těchto děl vnímatelné.

Soudní dvůr následně uvedl, že technika framingu představuje sdělování veřejnosti v rozsahu, v němž je jejím účelem zpřístupnit zobrazený prvek všem potenciálním uživatelům internetové stránky. Dále připomněl, že jelikož technika framingu využívá stejnou technologii, jako je technologie již použitá pro sdělování chráněného díla veřejnosti na domovských internetových stránkách, a tedy internetové veřejnosti, toto sdělování nesplňuje podmínku nové veřejnosti, a nespadá tudíž pod sdělování „veřejnosti“ ve smyslu směrnice 2001/29.

Soudní dvůr nicméně upřesnil, že se tyto úvahy použijí pouze v situaci, kdy přístup k dotčeným dílům na domovských internetových stránkách nepodléhá žádnému omezujícímu opatření. V této situaci totiž nositel práv již od počátku udělil svolení ke sdělování svých děl všem uživatelům internetu.

Soudní dvůr naproti tomu zdůraznil, že pokud nositel práv zavedl nebo požadoval již od počátku omezující opatření spojená se zveřejněním svých děl, neudělil souhlas s tím, aby třetí osoby mohly volně sdělovat jeho díla veřejnosti. Naopak chtěl přístup veřejnosti ke svým dílům omezit pouze na uživatele konkrétních internetových stránek.

Soudní dvůr tedy rozhodl, že jestliže nositel autorského práva přijal nebo požadoval omezující prostředky proti framingu, vložení díla na internetové stránky třetí osoby prostřednictvím techniky framingu představuje „zpřístupnění tohoto díla nové veřejnosti“. K tomuto sdělování veřejnosti musí být tedy uděleno svolení nositelů dotčených práv.

Opačný přístup by totiž znamenal zakotvit pravidlo vyčerpání práva na sdělování. Toto pravidlo by přitom zbavilo nositele autorského práva možnosti vyžadovat přiměřenou odměnu za užití jeho díla. Takový přístup by narušil přiměřenou rovnováhu, kterou je třeba zachovat v digitálním prostředí mezi zájmem nositelů autorských práv a práv s nimi souvisejících na ochraně jejich duševního vlastnictví a ochranou zájmů a základních práv uživatelů předmětů ochrany.

Konečně Soudní dvůr upřesnil, že nositel autorského práva nemůže svolení týkající se framingu omezit jinak než prostřednictvím účinných technologických prostředků. V případě neexistence takových prostředků by totiž mohlo být obtížné ověřit, zda tento nositel zamýšlel zabránit framingu svých děl.

Rozsudek ze dne 22. června 2021 (velký senát), YouTube a Cyando (C-682/18 a C-683/18, [EU:C:2021:503](#))

Ve sporu v první věci (C-682/18) Frank Peterson, hudební producent, žaluje společnost YouTube a jejího právního zástupce, společnost Google, před německými soudy v souvislosti s tím, že na platformě YouTube bylo v roce 2008 zpřístupněno on-line několik zvukových záznamů, k nimž má údajně různá práva. Toto zpřístupnění on-line uskutečnili uživatelé této platformy bez jejího svolení. Jedná se o tituly z alba A Winter Symphony umělkyně Sarah Brightman, jakož i o soukromé video nahrávky pořízené při koncertech z jejího turné „Symphony Tour“.

Ve sporu ve druhé věci (C-683/18) vydavatelství Elsevier žaluje společnost Cyando před německými soudy v souvislosti s tím, že v roce 2013 byly na její platformě pro ukládání a sdílení souborů „Uploaded“ zpřístupněna on-line různá díla, k nimž má společnost Elsevier výlučná práva. Toto zpřístupnění on-line uskutečnili uživatelé této platformy bez jejího svolení. Jedná se o díla Gray's Anatomy for Students, Atlas of Human Anatomy a Campbell-Walsh Urology, která lze prohlížet na platformě Uploaded prostřednictvím sbírek odkazů rehabgate.com, avaxhome.ws a bookarchive.ws.

Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), jemuž byly oba tyto spory předloženy, položil Soudnímu dvoru několik předběžných otázek, aby Soudní dvůr upřesnil mimo jiné odpovědnost provozovatelů platform on-line, pokud jsou na nich jejich uživateli protiprávně zpřístupňována on-line díla chráněná autorským právem.

Soudní dvůr tuto odpovědnost zkoumal s ohledem na režim použitelný v rozhodné době z hlediska skutkového stavu, vyplývající ze směrnice 2001/29 o autorském právu⁸², směrnice 2000/31 o elektronickém obchodu⁸³, jakož i směrnice 2004/48 o dodržování práv duševního vlastnictví⁸⁴. Položené předběžné otázky se netýkají režimu, který vstoupil v platnost po rozhodné době z hlediska skutkového stavu, jenž byl zaveden směrnicí 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu⁸⁵.

V rozsudku vydaném velkým senátem Soudní dvůr zejména uvedl, že za současného stavu unijního práva provozovatelé platform on-line sami neuskutečňují sdělování obsahů chráněných autorským právem, které uživatelé těchto platform protiprávně zpřístupňují on-line, veřejnosti, ledaže by nad rámec pouhého zpřístupnění platform tito provozovatelé přispívali ke zpřístupnění takových obsahů veřejnosti v rozporu

⁸² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

⁸³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu) (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

⁸⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. 2004, L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32).

⁸⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES (Úř. věst. 2019, L 130, s. 92). Tato směrnice zavádí pro provozovatele platform on-line nový režim zvláštní odpovědnosti za díla protiprávně zpřístupněná on-line uživateli těchto platform. Tato směrnice, kterou musí každý členský stát provést do svého vnitrostátního práva do 7. června 2021, ukládá těmto provozovatelům zejména povinnost, aby získali svolení od nositelů práv například uzavřením licenční smlouvy pro díla, která uživatelé jejich platformy zpřístupní on-line.

s autorským právem. Kromě toho Soudní dvůr rozhodl, že tito provozovatelé mohou využít zproštění odpovědnosti ve smyslu směrnice 2000/31 o elektronickém obchodu za podmínky, že nehrají aktivní úlohu takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že obsahy nahrané na svou platformu znají a kontrolují.

Zprv se Soudní dvůr zabýval otázkou, zda provozovatel platformy pro sdílení videí nebo platformy pro ukládání a sdílení souborů, na které mohou uživatelé protiprávně zpřístupnit veřejnosti chráněné obsahy, uskutečňuje sám za takových podmínek, jako jsou podmínky, o které jde v projednávaných věcech, „sdělování“ těchto obsahů „veřejnosti“ ve smyslu směrnice 2001/29 o autorském právu⁸⁶. Soudní dvůr nejprve připomněl cíle a definici pojmu „sdělování veřejnosti“, jakož i doplňující kritéria, která je třeba zohlednit v rámci individuálního posouzení, které tento pojem předpokládá.

Mezi těmito kritérii Soudní dvůr zdůraznil nepominutelnou úlohu provozovatele platformy a úmyslnou povahu jeho zásahu. Jednání tohoto provozovatele totiž představuje „sdělování“, pokud tento provozovatel při plné znalosti důsledků svého jednání zprostředkuje svým klientům přístup k chráněnému dílu, a zejména pokud by bez takového zprostředkování tito klienti v zásadě nemohli šířeného díla využít.

V tomto kontextu Soudní dvůr rozhodl, že provozovatel platformy pro sdílení videí nebo platformy pro ukládání a sdílení souborů, na které mohou uživatelé protiprávně zpřístupnit veřejnosti chráněné obsahy, neuskutečňuje „sdělování“ těchto obsahů „veřejnosti“ ve smyslu směrnice o autorském právu, ledaže by nad rámec pouhého zpřístupnění platformy přispíval ke zpřístupnění takových obsahů veřejnosti v rozporu s autorským právem.

Tak je tomu zejména v případě, kdy si je tento provozovatel konkrétně vědom protiprávního zpřístupnění chráněného obsahu na své platformě a takový obsah neprodleně neodstraní nebo k němu nezablokuje přístup, nebo kdy uvedený provozovatel, i když ví nebo vědět měl, že obecně uživatelé jeho platformy chráněné obsahy protiprávně zpřístupňují veřejnosti prostřednictvím této platformy, nezavede vhodné technologické prostředky, které je možné v jeho situaci očekávat od subjektu, který je běžně obezřetný, aby spolehlivě a účinně zabránil porušování autorského práva na této platformě, nebo také v případě, kdy se tento provozovatel podílí na výběru chráněných obsahů, které jsou protiprávně sdělovány veřejnosti, na své platformě poskytuje prostředky sloužící specificky k protiprávnímu sdílení takových obsahů nebo taková sdílení vědomě podporuje, o čemž může svědčit okolnost, že uvedený provozovatel přijal hospodářský model podněcující uživatele své platformy, aby na ní uskutečňovali protiprávně sdělování chráněných obsahů veřejnosti.

⁸⁶ Článek 3 odst. 1 směrnice 2001/29 o autorském právu. Toto ustanovení stanoví, že členské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoli sdělení jejich děl veřejnosti po drátě nebo bezdrátově včetně zpřístupnění jejich děl veřejnosti takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí.

Zadruhé se Soudní dvůr zabýval otázkou, zda provozovatel platformy on-line může využít zproštění odpovědnosti stanovené směrnicí 2000/31 o elektronickém obchodu⁸⁷ za chráněné obsahy, které uživatelé protiprávně sdělí veřejnosti prostřednictvím jeho platformy. V tomto kontextu Soudní dvůr zkoumal, zda úloha vykonávaná tímto provozovatelem je neutrální, tedy zda je jeho jednání čistě technické, automatické a pasivní, což znamená, že nezná ani nekontroluje obsahy, které ukládá, nebo zda naopak uvedený provozovatel hraje aktivní úlohu takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že tyto obsahy zná nebo kontroluje. V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že tento provozovatel může využít zproštění odpovědnosti, pokud tento provozovatel nehraje aktivní úlohu takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že obsahy nahrané na svou platformu zná nebo kontroluje. Soudní dvůr v této souvislosti upřesnil, že k tomu, aby bylo u takového provozovatele vyloučeno zproštění odpovědnosti stanovené v této směrnici, si musí být uvedený provozovatel vědom konkrétních protiprávních aktů uživatelů jeho platformy souvisejících s chráněnými obsahy, které byly nahrány na jeho platformu.

Zatřetí Soudní dvůr upřesnil podmínky, za kterých může být ve prospěch nositelů práv na základě směrnice 2001/29 o autorském právu⁸⁸ vydán soudní příkaz proti provozovatelům platformy on-line. Soudní dvůr rozhodl, že tato směrnice nebrání tomu, aby mohl nositel autorského práva nebo práva s ním souvisejícího dosáhnout na základě vnitrostátního práva uložení soudního příkazu vůči provozovateli, jehož služby využívala třetí osoba k porušení jeho práva, aniž si jej byl tento provozovatel vědom, ve smyslu směrnice 2000/31 o elektronickém obchodu⁸⁹, pouze za podmínky, že před zahájením soudního řízení bylo toto porušení práva uvedenému provozovateli předem oznámeno a tento provozovatel nezasáhl neprodleně, aby odstranil dotčený obsah nebo k němu zablokoval přístup, a aby zajistil, že k takovým porušením nedojde opětovně.

Přísluší však vnitrostátním soudům, aby se při uplatňování takové podmínky ujistily, že uvedená podmínka nevede ke zdržení účinného ukončení porušování práv tak, že by tomuto nositeli práv vznikla nepřiměřená újma.

⁸⁷ Článek 14 odst. 1 směrnice 2000/31 o elektronickém obchodu. Podle tohoto ustanovení členské státy zajistí, aby v případě služby informační společnosti spočívající v ukládání informací poskytovaných příjemcem služby nebyl poskytovatel služby odpovědný za informace ukládané na žádost příjemce, pokud poskytovatel nebyl účinně seznámen s protiprávní činností nebo informací a ani s ohledem na nárok na náhradu škody si není vědom skutečností nebo okolností, z nichž by byla zjevná protiprávní činnost nebo informace, nebo poskytovatel, jakmile se o tomto dozvěděl, jednal neprodleně s cílem odstranit tyto informace nebo k nim znemožnit přístup.

⁸⁸ Článek 8 odst. 3 směrnice 2001/29 o autorském právu. Podle tohoto ustanovení členské státy zajistí, aby nositelé práv měli možnost žádat o soudní příkaz ve vztahu ke zprostředkovatelům, jejichž služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva nebo práv s ním souvisejících.

⁸⁹ Článek 14 odst. 1 písm. a) směrnice 2000/31 o elektronickém obchodu.

II. Právní rámec upravující elektronický obchod

1. Reklama

Rozsudek ze dne 23. března 2010 (velký senát), Google France (C-236/08 až C-238/08, [EU:C:2010:159](#))

Společnost Google provozující internetový vyhledávač nabízela mimo jiné placenou optimalizaci pro vyhledávače nazvanou „AdWords“. Tato služba umožňovala jakémukoli hospodářskému subjektu nechat si zajistit, aby se prostřednictvím výběru jednoho či několika klíčových slov objevil reklamní odkaz na jeho internetovou stránku. Společnost Vuitton, majitelka ochranné známky Společenství „Vuitton“ a dalších francouzských ochranných známek, zjistila, že při užívání vyhledávače Google se při zadání výrazů tvořících její ochranné známky uživateli internetu objeví odkazy na internetové stránky nabízející napodobeniny výrobků společnosti Vuitton a na konkurenční internetové stránky jiných majitelů ochranných známek. Cour de cassation (Kasační soud, Francie) se dotázal Soudního dvora na to, zda je legální, aby byla v rámci optimalizace pro vyhledávače na internetu jako klíčová slova používána označení, která odpovídají ochranným známkám, aniž k tomu dali majitelé těchto ochranných známek souhlas.

Soudní dvůr rozhodl, že takový poskytovatel optimalizace pro vyhledávače na internetu toto označení neužívá ve smyslu čl. 5 odst. 1 a 2 směrnice 89/104/EHS⁹⁰ nebo čl. 9 odst. 1 nařízení (ES) č. 40/94⁹¹, a to ani tehdy, když inzerentům umožňuje výběr označení totožných s ochrannými známkami jakožto klíčových slov, tato označení ukládá a zobrazuje inzerci svých zákazníků prostřednictvím těchto klíčových slov. Užívání označení totožného nebo podobného s ochrannou známkou majitele třetí osobou znamená, že třetí osoba označení užívá v rámci vlastní obchodní komunikace, a představuje užívání ve smyslu této směrnice v případě, že cílem zobrazení je klamat uživatele internetu ohledně původu jeho výrobků nebo služeb.

Majitel ochranné známky je oprávněn zakázat inzerentovi, aby prováděl reklamu, jestliže uvedená reklama průměrnému uživateli internetu umožňuje jen obtížně zjistit, zda výrobky nebo služby, kterých se inzerce týká, pocházejí od majitele ochranné známky nebo od třetí osoby. Základní funkce ochranné známky spočívá zejména v tom, že je uživatelům internetu umožněno odlišit výrobky nebo služby majitele této ochranné známky od výrobků nebo služeb, které mají jiný původ.

Tyto dopady užívání označení totožného s ochrannou známkou třetími osobami však samy o sobě nepředstavují zásah do reklamní funkce ochranné známky. Článek 14

⁹⁰ Směrnice Rady 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. 1989, L 40, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 92).

⁹¹ Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství (Úř. věst. 1994, L 11, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 146).

směrnice 2000/31/ES⁹² musí být vykládán v tom smyslu, že se pravidlo v něm uvedené použije na poskytovatele optimalizace pro vyhledávání na internetu, jestliže tento poskytovatel nehrál aktivní roli takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že uložená data zná nebo kontroluje. Je-li chování uvedeného poskytovatele čistě technické, automatické a pasivní, což znamená, že nezná ani nekontroluje data, která ukládá, nemůže být považován za odpovědného.

Rozsudek ze dne 11. července 2013, Belgian Electronic Sorting Technology (C-657/11, EU:C:2013:516)

Společnosti Belgian Electronic Sorting Technology (BEST) a Visys vyvíjely, vyráběly a prodávaly třídící stroje a třídící systémy vybavené laserovou technologií. Společnost Visys byla založena B. Peelaersem, bývalým zaměstnancem společnosti BEST. B. Peelaers zaregistroval jménem společnosti Visys název domény „www.bestlasersorter.com“. Obsah internetové stránky nacházející se pod tímto názvem domény byl stejný jako obsah běžných internetových stránek společnosti Visys, které byly přístupné pod názvy domén „www.visys.be“ a „www.visysglobal.be“. Vyhledávač google.be při zadání hesla „Best Laser Sorter“ odkazoval jako na druhý výsledek vyhledávání, hned po internetové stránce společnosti BEST, na internetovou stránku společnosti Visys. Tato společnost používala na svých internetových stránkách mimo jiné následující metatagy: Best+Helius a Best+Genius. Předkládající soud, Hof van Cassatie (Kasační soud, Belgie), se obrátil na Soudní dvůr s otázkou, zda registrace a používání názvu domény na straně jedné a používání metatagů („metatags“) v metadatech („metadata“) určité internetové stránky na straně druhé lze považovat za činnosti spadající pod pojem „reklama“ ve smyslu směrnice 84/450/EHS⁹³ a směrnice 2006/114/ES⁹⁴.

Soudní dvůr rozhodl, že čl. 2 bod 1 směrnice 84/450/EHS a čl. 2 písm. a) směrnice 2006/114/ES musí být vykládány v tom smyslu, že pojem „reklama“, jak je definován těmito ustanoveními, zahrnuje užívání názvu domény, jakož i používání metatagů v metadatech určité internetové stránky, v takové situaci, kdy název domény nebo metatagy tvořené klíčovými slovy („keyword metatags“) odkazují na některé výrobky nebo některé služby či na obchodní firmu společnosti a představují formu sdělení, jež je určeno případným spotřebitelům, a navozuje přesvědčení, že naleznou internetovou stránku vztahující se k uvedeným výrobkům nebo službám či k uvedené společnosti.

Pojem „reklama“ nelze totiž vykládat a používat tak, aby se počínání obchodníka směřující k podpoře prodeje jeho výrobků nebo služeb, které mohou ovlivnit

⁹² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

⁹³ Směrnice Rady 84/450/EHS ze dne 10. září 1984 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se klamavé reklamy (Úř. věst. 1984, L 250, s. 17; Zvl. vyd. 15/01, s. 227), ve znění směrnice 2005/29/ES.

⁹⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/114/ES ze dne 12. prosince 2006 o klamavé a srovnávací reklamě (Úř. věst. 2006, L 376, s. 21).

ekonomické chování spotřebitelů, a tedy se dotknout konkurentů tohoto obchodníka, vymykalo pravidlům poctivé soutěže stanoveným těmito směrnici.

Tento pojem naproti tomu nezahrnuje registraci názvu domény jako takovou. Jedná se totiž o čistě formální úkon, který sám o sobě nutně neznamená, že se případní spotřebitelé mohou seznámit s názvem domény, a který tedy nemůže ovlivnit jejich rozhodování.

Rozsudek ze dne 4. května 2017, Luc Vanderborght (C-339/15, [EU:C:2017:335](#))

Luc Vanderborght, zubní lékař usazený v Belgii, prováděl reklamu na poskytování zubní péče. Instaloval vývěsní štít, na kterém bylo uvedeno jeho jméno, skutečnost, že vykonává povolání zubního lékaře, adresa jeho internetové stránky a telefonní číslo jeho ordinace. Kromě toho vytvořil internetovou stránku, na které informoval pacienty o různých druzích léčby, jež poskytuje ve své ordinaci. Rovněž zveřejnil několik inzerátů v místních denících. Na základě stížnosti podané Verbond der Vlaamse tandartsen, profesního sdružení zubních lékařů, bylo proti L. Vanderborghtovi zahájeno trestní stíhání. Belgické právo totiž zakazovalo veškerou reklamu na poskytování péče o dutinu ústní a zuby a stanovilo určité požadavky na diskrétnost. Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel (nizozemskojazyčný soud prvního stupně v Bruselu, Belgie), který věc projednával, se rozhodl v této souvislosti položit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

Podle Soudního dvora musí být směrnice 2000/31/ES⁹⁵ vykládána v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení.

V bodě 18 odůvodnění směrnice 2000/31/ES je upřesněno, že pojem „služby informační společnosti“ zahrnuje širokou škálu hospodářských činností, které probíhají on-line. Kromě toho je v čl. 2 písm. f) této směrnice upřesněno, že se pojem „obchodní sdělení“ vztahuje mimo jiné na všechny formy sdělení určeného k podpoře služeb osoby, která vykonává regulované povolání. Z toho vyplývá, že reklama na poskytování péče o dutinu ústní a zuby, která je sdělována prostřednictvím internetové stránky, takovou službu představuje. Unijní normotvůrce nevyjmul regulovaná povolání ze zásady přípustnosti obchodních sdělení on-line, která je stanovena v čl. 8 odst. 1 uvedené směrnice. Byť toto ustanovení umožňuje zohlednit při vypracovávání příslušných profesních předpisů zvláštní povahu zdravotnických povolání, a to tím, že upravuje formy a podmínky, které se uplatní na obchodní sdělení on-line, aby bylo zejména zajištěno, že nebude narušena důvěra pacientů v tato povolání, nic to nemění na tom, že tyto profesní předpisy nemohou všeobecně a absolutně zakazovat veškeré formy reklamy on-line, jejímž účelem je podpora činnosti osoby vykonávající takové povolání.

⁹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

Článek 56 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, která všeobecně a absolutně zakazuje veškerou reklamu na poskytování péče o dutinu ústní a zuby.

Pokud jde o nezbytnost takového omezení volného pohybu služeb, o jaké se jednalo ve věci v původním řízení, je třeba zohlednit skutečnost, že zdraví a život člověka zauímají první místo mezi statky a zájmy chráněnými Smlouvou a členským státům v zásadě přísluší rozhodnout o úrovni, na které zamýšlí zajistit ochranu veřejného zdraví.

Neplatí totiž, že by veškerá reklamní sdělení, která jsou touto právní úpravou zakázána, mohla jako taková vyvolávat účinky, které by byly v rozporu s uvedenými cíli. Za těchto okolností je třeba mít za to, že cílů sledovaných právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení by bylo možné dosáhnout méně omezujícími opatřeními.

Rozsudek ze dne 30. března 2017, Verband Sozialer Wettbewerb eV (C-146/16, [EU:C:2017:243](#))

Předmětem sporu byla reklamní inzerce zveřejněná v novinách společností DHL Paket, která provozovala internetový prodejní portál „MeinPaket.de“, na němž mohli prodejci-podnikatelé nabízet k prodeji své výrobky. Výrobky propagované v této reklamě, jež byly opatřeny kódem, bylo možno zakoupit prostřednictvím tohoto portálu od prodejců-třetích osob. Po připojení k tomuto portálu mohl uživatel zadat příslušný kód, aby byl přesměrován na stránku, na které byl předmětný výrobek podrobněji popsán a uvedena totožnost prodejce, o němž bylo možné získat příslušné informace v rubrice určené k tomuto účelu.

Podle Verband Sozialer Wettbewerb (VSW), sdružení, jehož členy jsou především dodavatelé elektrických spotřebičů a elektroniky, jakož i zásilkoví prodejci, kteří nabízejí k prodeji výrobky všeho druhu, představovala zveřejněná reklama nekalou obchodní praktiku. VSW se domnívalo, že společnost DHL Paket nesplnila povinnost uvádět totožnost a adresu dodavatelů používajících její prodejní portál. VSW se žalobou domáhalo zdržení se této reklamní činnosti.

Soudní dvůr, na nějž se obrátil Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), rozhodl, že čl. 7 odst. 4 směrnice 2005/29/ES⁹⁶ musí být vykládán v tom smyslu, že taková reklamní inzerce, jako je inzerce, o kterou se jednalo ve věci v původním řízení, která spadá pod pojem „výzva ke koupi“ ve smyslu této směrnice, může splňovat informační povinnost upravenou tímto ustanovením.

Předkládajícímu soudu přísluší v jednotlivých případech posoudit, zda prostorová omezení v reklamním textu odůvodňují poskytnutí informací o dodavateli výlučně na internetovém prodejním portálu, a případně zda informace vyžadované článkem 7

⁹⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (Úř. věst. 2005, L 149, s. 22).

odst. 4 písm. b) uvedené směrnice týkající se internetového prodejního portálu jsou sdělovány snadno a rychle.

Rozsudek ze dne 3. března 2016, Daimler AG (C-179/15, [EU:C:2016:134](#))

Maďarská společnost Együd Garage specializující se na prodej a opravy automobilů Mercedes, byla vázána smlouvou o poskytování poprodejního servisu se společností Daimler, německým výrobcem automobilů Mercedes a majitelem mezinárodní ochranné známky „Mercedes-Benz“. Maďarská společnost měla vedle práva užívat tuto ochrannou známku právo uvádět ve vlastních inzerátech údaj „autorizovaná servisní dílna Mercedes-Benz“. Po ukončení této smlouvy se společnost Együd Garage snažila odstranit veškeré reklamy na internetu, z nichž by veřejnost mohla vyvodit závěr, že mezi ní a společností Daimler nadále trvá smluvní vztah. Navzdory přijatým krokům byly reklamy zobrazující takové spojení nadále šířeny na internetu a identifikovány vyhledávači. Fővárosi Törvényszék (Soud v Budapešti, Maďarsko) se tázal Soudního dvora, zda směrnice o ochranných známkách⁹⁷ umožňuje společnosti Daimler vyžadovat, aby předchozí smluvní partner přijal důsledná opatření, aby nedošlo k poškození její ochranné známky.

Soudní dvůr rozhodl, že užívání ochranné známky třetí osobou bez souhlasu majitele za účelem informování veřejnosti o tom, že tato třetí osoba provádí opravy a údržbu výrobků nesoucích tuto ochrannou známku nebo že se tato osoba specializuje na tyto výrobky, představuje užívání ochranné známky ve smyslu čl. 5 odst. 1 písm. a) směrnice 2008/95/ES. Majitel ochranné známky toto může zakázat, ledaže se uplatní článek 6 této směrnice, týkající se omezení účinků ochranné známky, nebo článek 7 uvedené směrnice, týkající se vyčerpání práv z ochranné známky. Takové užívání, pokud k němu dochází bez souhlasu majitele ochranné známky, může zasahovat do funkce označení původu ochranné známky.

Článek 5 odst. 1 písm. a) a b) této směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že se nejedná o užívání, pokud tento inzerát nebyl zadán touto třetí osobou ani jejím jménem, nebo v případě, že tento inzerát byl zadán touto třetí osobou nebo jejím jménem se souhlasem majitele ochranné známky, pokud tato třetí osoba výslovně požádala provozovatele této internetové stránky, u něhož inzerát zadala, o jeho odstranění nebo odstranění v něm uvedené zmínky o ochranné známce. Inzerentovi nelze přičítat ani nezávislé jednání jiných hospodářských subjektů, jako je jednání těchto provozovatelů internetových stránek, kteří jednájí nikoliv na objednávku, nýbrž z vlastní iniciativy a vlastním jménem.

⁹⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/95/ES ze dne 22. října 2008, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. 2008, L 299, s. 25).

V obou těchto případech není majitel ochranné známky na základě čl. 5 odst. 1 písm. a) nebo b) směrnice 2008/95/ES oprávněn podat žalobu proti inzerentovi za účelem zakázat mu zveřejňovat na internetu inzerát obsahující zmínku o jeho ochranné známce.

Rozsudek ze dne 22. prosince 2022 (velký senát), Louboutin (Užívání označení porušujícího práva duševního vlastnictví na on-line trhu) (C-148/21 a C-184/21, [EU:C:2022:1016](#))

V roce 2016 si Ch. Louboutin, francouzský návrhář obuvi a luxusních kabelek, zaregistroval červenou barvu používanou na vnější podešvi boty na vysokém podpatku jako ochrannou známku Evropské unie.

Společnost Amazon provozuje internetové stránky pro on-line prodej různých výrobků, jež nabízí jak přímo svým jménem a na svůj účet, tak nepřímo, když poskytuje on-line tržiště třetím prodejcům. Tento provozovatel nabízí třetím prodejcům rovněž doplňkové služby skladování a odesílání jejich výrobků.

Christian Louboutin zjistil, že se na těchto internetových stránkách pravidelně objevují inzeráty na prodej obuvi s červenou podešví, o nichž Ch. Louboutin tvrdí, že se týkají výrobků, k jejichž uvedení na trh nedal souhlas. Podal proto s poukazem na porušení výlučných práv plynoucích z dotčené ochranné známky dvě žaloby pro porušení práv z této ochranné známky proti společnosti Amazon u tribunal d'arrondissement de Luxembourg (obvodní soud v Lucemburku, Lucembursko)⁹⁸ a tribunal de l'entreprise francophone de Bruxelles (frankofonní obchodní soud v Bruselu, Belgie)⁹⁹.

Uvedené soudy se následně rozhodly položit Soudnímu dvoru několik předběžných otázek.

Podstatou otázek položených Soudnímu dvoru bylo, zda musí být nařízení o ochranné známce Evropské unie¹⁰⁰ vykládáno v tom smyslu, že provozovatel internetových stránek pro on-line prodej, které vedle vlastních nabídek prodeje zahrnují i on-line tržiště, může být považován za subjekt, který sám užívá označení totožné s ochrannou známkou Evropské unie jiné osoby pro výrobky totožné s těmi, pro něž je tato ochranná známka zapsána, pokud třetí prodejci na tomto tržišti nabízejí k prodeji takové výrobky nesoucí toto označení bez souhlasu vlastníka této ochranné známky.

Předkládající soudy si konkrétně kladly otázku, zda jsou v tomto ohledu relevantní skutečnosti, že tento provozovatel používá jednotný způsob prezentace nabídek zveřejněných na jeho internetových stránkách, když zobrazuje zároveň inzeráty týkající se výrobků, které prodává svým jménem a na svůj účet, a inzeráty týkající se výrobků nabízených třetími prodejci na uvedeném tržišti, že zobrazuje vlastní logo proslulého distributora ve všech těchto inzerátech a nabízí třetím prodejcům v rámci uvádění jejich

⁹⁸ Věc C-148/21.

⁹⁹ Věc C-184/21.

¹⁰⁰ Konkrétně čl. 9 odst. 2 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie (Úř. věst. 2017, L 154, s. 1).

výrobků na trh doplňkové služby spočívající v poskytování podpory při prezentaci jejich inzerátů, jakož i skladování a zasílání výrobků nabízených na stejném tržišti. V této souvislosti se předkládající soudy rovněž zamýšlely nad tím, zda je třeba případně zohlednit vnímání uživatelů předmětných internetových stránek.

Velký senát Soudního dvora měl příležitost poskytnout významná upřesnění k otázce přímé odpovědnosti provozovatele internetových stránek pro on-line prodej, které zahrnují i on-line tržiště, za porušení práv vlastníka ochranné známky Evropské unie, jež vyplývají ze skutečnosti, že je označení totožné s touto ochrannou známkou uvedeno v inzerátech třetích prodejců na tomto tržišti.

Soudní dvůr připomněl, že podle nařízení o ochranné známce EU¹⁰¹ vyplývá ze zápisu ochranné známky Evropské unie pro jejího vlastníka právo bránit všem třetím osobám, aby v obchodním styku užívaly označení totožné s touto ochrannou známkou pro výrobky nebo služby, které jsou totožné s těmi, pro něž je ochranná známka zapsána.

Soudní dvůr nejprve poukázal na to, že pojem „užívat“ není nařízením o ochranné známce EU definován. Tento výraz nicméně předpokládá aktivní jednání a přímou či nepřímou kontrolu nad aktem představujícím užívání. Pouze třetí osoba, která má takovou kontrolu, je skutečně schopna užívání ochranné známky bez souhlasu jejího vlastníka ukončit.

Užívání označení totožného nebo podobného s ochrannou známkou vlastníka třetí osobou dále přinejmenším předpokládá, že třetí osoba užívá označení v rámci vlastní obchodní komunikace. Určitá osoba tak může umožnit svým zákazníkům užívat označení totožná nebo podobná s ochrannými známkami, aniž by sama uvedená označení užívala. Proto měl Soudní dvůr za to, že pokud jde o provozovatele on-line tržiště, užívají označení totožná nebo podobná s ochrannými známkami v nabídkách k prodeji zobrazovaných na tomto on-line tržišti pouze prodejci, kteří jsou zákazníky provozovatele tohoto tržiště, a nikoliv tento provozovatel, pokud toto označení neužívá v rámci vlastní obchodní komunikace.

Soudní dvůr nicméně poznamenal, že v rámci své dřívější judikatury nebyl tázán na dopad skutečnosti, že dotčené internetové stránky pro on-line prodej zahrnují vedle on-line tržiště nabídky k prodeji samotného provozovatele těchto internetových stránek, kdežto v rámci projednávaných věcí je tázán právě na tento dopad. V projednávaných věcech se předkládající soudy zamýšlejí nad tím, zda vedle třetího prodejce i provozovatel internetových stránek pro on-line prodej zahrnujících on-line tržiště, jako je společnost Amazon, užívá ve vlastní obchodní komunikaci označení totožné s ochrannou známkou jiné osoby pro výrobky totožné s těmi, pro něž je tato ochranná známka zapsána, takže by mohl být považován za odpovědného za porušení práv

¹⁰¹ Článek 9 odst. 2 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie (Úř. věst. 2017, L 154, s. 1).

vlastníka této ochranné známky, pokud tento třetí prodejce na tomto tržišti nabízí k prodeji takové výrobky nesoucí toto označení.

Soudní dvůr konstatoval, že tato otázka vyvstává nezávisle na tom, že role takového provozovatele může být případně zkoumána z hlediska jiných právních pravidel, a že posouzení takového užívání sice v konečném důsledku přísluší vnitrostátnímu soudu, nicméně Soudní dvůr může poskytnout prvky výkladu unijního práva, které by mohly být v tomto ohledu užitečné.

Pokud jde v tomto ohledu o obchodní komunikaci, Soudní dvůr upřesnil, že užívání označení totožného s ochrannou známkou jiné osoby provozovatelem internetových stránek pro on-line prodej zahrnujících on-line tržiště ve vlastní obchodní komunikaci předpokládá, že se toto označení třetím osobám jeví jako její nedílná součást, a tudíž spadá pod jeho činnost.

Soudní dvůr v tomto kontextu připomněl, že v situaci, kdy poskytovatel služby užívá označení totožné s ochrannou známkou jiné osoby nebo jí podobné k propagaci výrobků, které jeden z jeho zákazníků uvádí na trh prostřednictvím této služby, tento poskytovatel sám užívá toto označení, užívá-li je takovým způsobem, že vznikne spojitost mezi uvedeným označením a službami poskytovanými uvedeným poskytovatelem.

Soudní dvůr již měl například za to, že takový poskytovatel sám neužívá označení totožné s ochrannou známkou jiné osoby nebo jí podobné, pokud služba, kterou poskytuje, není svou povahou srovnatelná se službou, jejímž cílem je podpora uvádění výrobků nesoucích toto označení na trh, a nevede k vytvoření spojitosti mezi touto službou a uvedeným označením, jelikož dotčený poskytovatel není ve styku se spotřebitelem, což vylučuje jakoukoli asociaci mezi jeho službami a dotčeným označením.

Soudní dvůr naproti tomu rozhodl, že taková spojitost existuje, pokud provozovatel on-line tržiště prostřednictvím služby optimalizace pro vyhledávače na internetu a prostřednictvím klíčového slova totožného s ochrannou známkou jiné osoby propaguje výrobky této značky prodávané jeho zákazníky na jeho on-line tržišti. Taková reklama totiž vytváří pro uživatele internetu, kteří provádějí vyhledávání na základě tohoto klíčového slova, zjevnou asociaci mezi těmito výrobky označenými ochrannou známkou a možností jejich nákupu prostřednictvím uvedeného tržiště. Právě z tohoto důvodu je vlastník této ochranné známky oprávněn zakázat tomuto provozovateli takové užívání, porušuje-li tato reklama právo k ochranné známce z důvodu, že běžně informovanému a přiměřeně pozornému uživateli internetu neumožňuje nebo jen stěží umožňuje zjistit, zda tyto výrobky pocházejí od vlastníka této ochranné známky nebo od podniku, který je s ním hospodářsky propojen, či naopak od třetí osoby.

Soudní dvůr z toho dovodil, že pro účely určení, zda provozovatel internetových stránek pro on-line prodej zahrnujících on-line tržiště sám užívá označení totožné s ochrannou známkou jiné osoby uvedené v inzerátech týkajících se výrobků nabízených třetími prodejci na tomto tržišti, je třeba posoudit, zda si běžně informovaný a přiměřeně

pozorný uživatel těchto internetových stránek vytvoří spojitost mezi službami tohoto provozovatele a dotčeným označením.

Z tohoto hlediska je za účelem určení, zda inzerát zveřejněný na uvedeném on-line tržišti třetím prodejcem působícím na tomto tržišti, který užívá označení totožné s ochrannou známkou jiné osoby, může být považován za součást obchodní komunikace provozovatele uvedených internetových stránek, třeba ověřit, zda tento inzerát může vytvořit spojitost mezi službami nabízenými tímto provozovatelem a dotčeným označením z důvodu, že by běžně informovaný a přiměřeně pozorný uživatel mohl mít za to, že je to uvedený provozovatel, kdo svým jménem a na vlastní účet uvádí na trh výrobek, pro nějž je užíváno předmětné označení.

Soudní dvůr zdůraznil, že v rámci tohoto globálního posouzení okolností projednávaných věcí mají zvláštní význam zejména způsob prezentace inzerátů, a to jak individuálně, tak jako celek, na předmětných internetových stránkách, jakož i povaha a rozsah služeb poskytovaných provozovatelem těchto internetových stránek.

Pokud jde zaprvé o způsob prezentace inzerátů, vyžaduje unijní právo transparentní zobrazování inzerátů na internetu, tak aby běžně informovaný a přiměřeně pozorný uživatel mohl snadno odlišit nabídky provozovatele internetových stránek od nabídek třetích prodejců působících na on-line tržišti. Soudní dvůr měl přitom za to, že okolnost, že provozovatel využívá jednotného způsobu prezentace zveřejňovaných nabídek a zobrazuje zároveň vlastní inzeráty i inzeráty třetích prodejců a uvádí vlastní logo proslulého distributora jak na svých internetových stránkách, tak ve všech těchto inzerátech, může takové rozlišení ztížit, a vyvolat tak dojem, že je to provozovatel, kdo svým jménem a na vlastní účet uvádí na trh výrobky nabízené k prodeji těmito třetími prodejci.

Zadruhé povaha a rozsah služeb poskytovaných provozovatelem on-line tržiště třetím prodejcem, zejména služeb spočívajících ve skladování, zasílání a správě vratek uvedených výrobků, mohou rovněž u běžně informovaného a přiměřeně pozorného uživatele vyvolat dojem, že jsou tyto výrobky uváděny na trh provozovatelem, a vytvořit tak v očích těchto uživatelů spojitost mezi těmito službami a označeními na těchto výrobcích a v inzerátech třetích prodejců.

Na závěr Soudní dvůr rozhodl, že provozovatel internetových stránek pro on-line prodej, které vedle jeho vlastních nabídek prodeje zahrnují i on-line tržiště, může být považován za subjekt, který sám užívá označení totožné s ochrannou známkou Evropské unie jiné osoby pro výrobky totožné s těmi, pro něž je tato ochranná známka zapsána, pokud třetí prodejci na tomto tržišti nabízejí k prodeji takové výrobky nesoucí toto označení bez souhlasu vlastníka této ochranné známky, jestliže si běžně informovaný a přiměřeně pozorný uživatel těchto internetových stránek vytvoří spojitost mezi službami tohoto provozovatele a dotčeným označením, což nastane zejména tehdy, pokud by takový uživatel mohl s přihlédnutím ke všem faktorům charakterizujícím dotčenou situaci nabýt dojem, že výrobky s tímto označením uvádí na trh svým jménem a na svůj účet sám

uvedený provozovatel. Soudní dvůr dodal, že v tomto ohledu jsou relevantní skutečnosti, že tento provozovatel:

- používá jednotný způsob prezentace nabídek zveřejňovaných na jeho internetových stránkách, když zobrazuje zároveň inzeráty týkající se výrobků, které prodává svým jménem a na svůj účet, a inzeráty týkající se výrobků nabízených třetími prodejci na uvedeném tržišti,
- zobrazuje vlastní logo proslulého distributora ve všech těchto inzerátech a
- nabízí třetím prodejcům v rámci uvádění výrobků s tímto označením na trh doplňkové služby spočívající mimo jiné ve skladování a zasílání těchto výrobků.

Rozsudek ze dne 22. prosince 2022 (velký senát), EUROAPTIEKA (C-530/20, EU:C:2022:1014)

„EUROAPTIEKA“ SIA je společnost, která v Lotyšsku vykonává farmaceutickou činnost. Je součástí skupiny, jež v uvedeném státě vlastní síť lékáren a společností, které distribuují léčivé přípravky na maloobchodní úrovni. V roce 2016 zakázala Veselības inspekcijas Zāļu kontroles nodaļa (Zdravotní inspekce, útvar pro kontrolu léčivých přípravků, Lotyšsko) společnosti EUROAPTIEKA šířit reklamu týkající se prodejní akce nabízející 15 % slevu z kupní ceny jakéhokoli léčivého přípravku při nákupu alespoň tři výrobků. Toto rozhodnutí bylo přijato na základě vnitrostátního ustanovení, které zakazuje zahrnovat do reklamy určené široké veřejnosti na léčivé přípravky, jež nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis ani nemohou být hrazeny, informace, které vybízejí ke koupi léčivých přípravků tím, že odůvodňují nutnost takové koupě cenou léčivého přípravku, oznamují zvláštní prodej nebo uvádějí, že léčivý přípravek je prodáván s jinými léčivými přípravky (i za sníženou cenu) nebo produkty¹⁰².

Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Ústavní soud, Lotyšsko), k němuž EUROAPTIEKA podala v roce 2020 ústavní stížnost proti tomuto ustanovení, se obrátil na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu směrnice 2001/83¹⁰³.

Velký senát Soudního dvora upřesnil rozsah pojmu „reklama na léčivé přípravky“ ve smyslu této směrnice zejména v souvislosti s obsahem zaměřeným nikoli na určitý léčivý přípravek, nýbrž na neurčité léčivé přípravky. Rozhodl rovněž o slučitelnosti vnitrostátního ustanovení, které stanoví takové zákazy, jako jsou zákazy dotčené v původním řízení, s uvedenou směrnicí, a zejména o otázce, zda je cílem těchto zakazů podporovat účelné používání léčivých přípravků ve smyslu téže směrnice.

Soudní dvůr v první řadě rozhodl, že šíření informací, které vybízejí ke koupi léčivých přípravků tím, že odůvodňují nutnost takové koupě jejich cenou, oznamují zvláštní

¹⁰² Bod 18.12 Mintru kabineta noteikumi Nr. 378 « Zāļu reklamēšanas kārtība un kārtība, kādā zāļu ražotājs ir tiesīgs nodot ārstiem bezmaksas zāļu paraugus » (nařízení Rady ministrů č. 378, o podrobných pravidlech pro reklamu na léčivé přípravky a podmínkách, za kterých jsou výrobci léčivých přípravků oprávněni dodávat bezplatné vzorky léčivých přípravků lékařům), ze dne 17. května 2011 (Latvijas Vēstnesis, 2011, č. 78).

¹⁰³ Konkrétně výkladu čl. 86 odst. 1, čl. 87 odst. 3 a článku 90 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. 2001, L 311, s. 67; Zvl. vyd. 13/27, s. 69), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/27/EU ze dne 31. března 2004 (Úř. věst. 2004, L 136, s. 34; Zvl. vyd. 13/34, s. 262).

prodej nebo uvádějí, že tyto léčivé přípravky jsou prodávány s jinými léčivými přípravky, i za sníženou cenu, nebo s jinými produkty, spadá pod pojem „reklama na léčivé přípravky“ ve smyslu směrnice 2001/83 i tehdy, když se tyto informace vztahují nikoli na určitý léčivý přípravek, nýbrž na neurčité léčivé přípravky.

Soudní dvůr předně z jazykového hlediska připomněl, že čl. 86 odst. 1 této směrnice, který obsahuje pojem „reklama na léčivé přípravky“, systematicky zmiňuje „léčivé přípravky“ v množném čísle. Toto ustanovení dále definuje uvedený pojem velmi široce tak, že zahrnuje „všechny formy“ informování, průzkumu nebo pobídek, a zejména též „reklamu na léčivé přípravky určenou široké veřejnosti“.

Z kontextuálního hlediska poukázal Soudní dvůr na to, že ustanovení hlavy VIII směrnice 2001/83, pod kterou spadá článek 86, stanoví obecná a základní ustanovení o reklamě na léčivé přípravky, a tudíž se mají vztahovat na všechna jednání, jejichž účelem je podpořit předepisování, výdej, prodej nebo spotřebu léčivých přípravků.

Konečně k cílům sledovaným směrnicí 2001/83 Soudní dvůr uvedl, že by hlavní cíl ochrany veřejného zdraví sledovaný touto směrnicí byl do značné míry ohrožen, kdyby činnost informování, průzkumu nebo pobídek, které mají za účel podpořit předepisování, výdej, prodej nebo spotřebu léčivých přípravků, aniž je při nich zmíněn určitý léčivý přípravek, neměla spadat pod pojem „reklama na léčivé přípravky“, takže by se měla vymykat zákazům, podmínkám a omezením stanoveným touto směrnicí v oblasti reklamy.

Taková reklama na neurčité léčivé přípravky, jako je reklama na celou kategorii léčivých přípravků určených k léčbě téhož patologického stavu, se totiž může týkat i léčivých přípravků podléhajících omezení výdeje na lékařský předpis nebo léčivých přípravků, které mohou být hrazeny, takže by vyloučení takové reklamy z působnosti ustanovení směrnice 2001/83 v oblasti reklamy mohlo do značné míry zbavit zákazy stanovené v této směrnici¹⁰⁴ užitečného účinku, protože by se nevztahovaly na žádnou reklamu, která by nebyla specificky zaměřená na jeden z léčivých přípravků spadajících do této kategorie.

Kromě toho dospěl Soudní dvůr k závěru, že reklama na neurčitou množinu léčivých přípravků, které nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis ani nemohou být hrazeny, může být stejně jako reklama na jediný určitý léčivý přípravek přehnaná a neuvážená, a tudíž mít negativní vliv na veřejné zdraví tím, že bude spotřebitele vybízet k neúčelnému či nadměrnému užívání dotyčných léčivých přípravků.

Soudní dvůr usoudil, že bez ohledu na závěry vyslovené v rozsudku A (Reklama a on-line prodej léčivých přípravků)¹⁰⁵ a v rozsudku DocMorris¹⁰⁶ zahrnuje pojem „reklama na léčivé přípravky“ uvedený ve směrnici 2001/83 všechny formy informování, průzkumu

¹⁰⁴ Článek 88 odst. 1 písm. a) a odst. 3 směrnice 2001/83.

¹⁰⁵ Rozsudek ze dne 1. října 2020, A (Reklama a on-line prodej léčivých přípravků) (C-649/18, [EU:C:2020:764](#), bod 50).

¹⁰⁶ Rozsudek ze dne 15. července 2021, DocMorris (C-190/20, [EU:C:2021:609](#), bod 20).

nebo pobídek, které mají za účel podpořit předepisování, výdej, prodej nebo spotřebu určitého léčivého přípravku nebo neurčitých léčivých přípravků.

Soudní dvůr dodal, že vzhledem k tomu, že účel sdělení je základním charakteristickým znakem tohoto pojmu a rozhodujícím kritériem pro odlišení reklamy od prosté informace a že vše nasvědčuje tomu, že činnosti šíření informací uvedené v takovém vnitrostátním ustanovení, jako je ustanovení dotčené v původním řízení, mají takový propagační účel, spadají tyto činnosti pod uvedený pojem.

Ve druhé řadě Soudní dvůr rozhodl, že ustanovení směrnice 2001/83¹⁰⁷ nebrání vnitrostátnímu ustanovení, které tím, že zakazuje zahrnovat do reklamy určené široké veřejnosti na léčivé přípravky, jež nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis ani nemohou být hrazeny, informace, které vybízejí ke koupi léčivých přípravků tím, že odůvodňují nutnost takové koupě cenou těchto léčivých přípravků, oznamují zvláštní prodej nebo uvádějí, že zmíněné léčivé přípravky jsou prodávány s jinými léčivými přípravky, i za sníženou cenu, nebo s jinými produkty, ukládá omezení, jež sice nejsou touto směrnicí stanovena, ale odpovídají hlavnímu cíli ochrany veřejného zdraví sledovanému touto směrnicí.

Na podporu takového výkladu Soudní dvůr zaprvé ke vztahu mezi požadavkem, aby tato reklama podporovala účelné používání léčivých přípravků¹⁰⁸, a omezeními stanovenými ve směrnici 2001/83 v podobě seznamu zakázaných reklamních prvků¹⁰⁹, připomenul, že skutečnost, že tato směrnice neobsahuje zvláštní pravidla týkající se určitého reklamního prvku, nebrání tomu, aby členské státy za účelem zabránit jakékoli přehnané nebo neuvážené reklamě, která by mohla mít vliv na veřejné zdraví, zakázaly¹¹⁰ takový prvek v rozsahu, v němž by podporoval neúčelné používání léčivých přípravků.

Proto a i přesto, že směrnice 2001/83 povoluje reklamu na léčivé přípravky, které nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis, musí členské státy za účelem zabránění riziku pro veřejné zdraví, v souladu s hlavním ochranným cílem této směrnice, zakázat zahrnutí prvků způsobilých podporovat neúčelné používání léčivých přípravků, které nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis ani nemohou být hrazeny, do reklamy určené široké veřejnosti na takové léčivé přípravky.

Zadruhé v souvislosti s otázkou, zda je tomu tak u takových zákazů, jako jsou zákazy dotčené v původním řízení, poukázal Soudní dvůr na to, že u léčivých přípravků, které nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis ani nemohou být hrazeny, se často stává, že užitečnost nebo nezbytnost koupě takových léčivých přípravků posuzuje koncový spotřebitel sám, bez pomoci lékaře. Tento spotřebitel přitom nemusí nutně mít specifické a objektivní znalosti, které by mu umožnily posoudit jejich léčebnou hodnotu.

¹⁰⁷ Konkrétně čl. 87 odst. 3 a článek 90 směrnice 2001/83.

¹⁰⁸ Požadavek stanovený v čl. 87 odst. 3 směrnice 2001/83.

¹⁰⁹ Omezení uvedená v článku 90 směrnice 2001/83.

¹¹⁰ Na základě čl. 87 odst. 3 směrnice 2001/83.

Reklama může v takovém případě mít zvláště významný vliv na to, jak uvedený spotřebitel hodnotí a volí kvalitu léčivého přípravku i množství, které se má zakoupit.

V tomto kontextu mohou takové reklamní prvky, jako jsou prvky uvedené ve vnitrostátním ustanovení dotčeném v původním řízení, vybízet spotřebitele ke koupi léčivých přípravků, které nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis ani nemohou být hrazeny, na základě hospodářského kritéria spojeného s cenou těchto léčivých přípravků, a tedy vést tyto spotřebitele ke koupi a spotřebě těchto léčivých přípravků, aniž bylo provedeno objektivní posouzení založené na terapeutických vlastnostech těchto léčivých přípravků a na konkrétních zdravotních potřebách.

Podle Soudního dvora přitom reklama, která spotřebitele odvrací od objektivního hodnocení nutnosti brát léčivý přípravek, podporuje neúčelné a přehnané používání tohoto léčivého přípravku. Takové neúčelné a přehnané používání léčivých přípravků může být i důsledkem reklamy, jež podobně jako reklama, která se týká propagačních nabídek nebo kombinovaného prodeje léčivých přípravků a jiných produktů, staví léčivé přípravky na roveň jinému spotřebnímu zboží, na něž se běžně vztažují slevy a snížení cen v souvislosti s překročením určité úrovně výdajů.

Soudní dvůr uzavřel, že takové vnitrostátní ustanovení, jako je ustanovení dotčené v původním řízení, odpovídá v rozsahu, v němž zakazuje šíření reklamy podporující neúčelné a přehnané používání léčivých přípravků, které nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis ani nemohou být hrazeny – aniž je tím dotčena možnost lékáren poskytovat slevy a snižovat ceny při prodeji léčivých přípravků a jiných zdravotnických výrobků – hlavnímu cíli ochrany veřejného zdraví, takže je slučitelné se směrnicí 2001/83.

2. Odpovědnost poskytovatelů zprostředkovatelských služeb

Rozsudek ze dne 3. října 2019, Glawischnig-Piesczek (C-18/18, [EU:C:2019:821](#))

Společnost Facebook Ireland provozuje pro uživatele nacházející se mimo Spojené státy americké a Kanadu celosvětovou platformu sociálních medií (dále jen „služba Facebook“). Eva Glawischnig-Piesczek byla poslankyní Nationalrat (Národní rada, Rakousko), předsedkyní poslaneckého klubu „die Grünen“ (Zelení) a spolkovou mluvčí této politické strany. Dne 3. dubna 2016 jistý uživatel služby Facebook sdílel na svém soukromém profilu článek z rakouského informačního internetového portálu oe24.at nazvaný „Zelení: jsme pro zachování minimálního příjmu pro uprchlíky“, v důsledku čehož se na tomto profilu objevil „náhled“ původní stránky s názvem tohoto článku, jeho stručným shrnutím a fotografií E. Glawischnig-Piesczek. Tento uživatel kromě toho k uvedenému článku zveřejnil komentář, jehož znění podle předkládaného soudu mohlo žalobkyni v původním řízení ublížit na cti, urazit ji a pomluvit. Tento příspěvek si mohl prohlédnout každý uživatel služby Facebook.

Dopisem ze dne 7. července 2016 E. Glawischnig-Piesczek společnost Facebook Ireland mimo jiné požádala, aby tento komentář smazala. Vzhledem k tomu, že společnost Facebook Ireland předmětný komentář nesmazala, E. Glawischnig-Piesczek podala žalobu u obchodního soudu, který společnosti Facebook Ireland nařídil, aby se okamžitě a až do pravomocného ukončení řízení o žalobě na zdržení se jednání zdržela zveřejňování nebo šíření fotografií žalobkyně v původním řízení. Společnost Facebook Ireland v Rakousku znemožnila přístup k původně zveřejněnému obsahu.

Vrchní zemský soud, u kterého bylo podáno odvolání, usnesení vydané v prvním stupni v rozsahu, v němž se týkalo stejných tvrzení, potvrdil. Naproti tomu rozhodl, že pokud jde o tvrzení rovnocenného obsahu, je třeba se zdržet šíření pouze těch tvrzení, o kterých se společnost Facebook Ireland dozvěděla od žalobkyně v původním řízení, od třetích osob nebo jiným způsobem. Obě účastnice původního řízení podaly u Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) opravný prostředek „Revision“.

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týkala zejména výkladu čl. 15 odst. 1 směrnice 2000/31/ES.

Soudní dvůr nejprve zdůraznil, že má-li být dosaženo toho, aby dotyčný poskytovatel hostingu předešel jakýmkoli dalším poškozením dotčených zájmů, příslušný soud po něm může oprávněně požadovat, aby zablokoval přístup k ukládaným informacím, které mají stejný obsah jako informace, která byla dříve prohlášena za protiprávní, nebo k nim zablokovat přístup bez ohledu na to, kdo požádal o ukládání těchto informací.

Dále podle názoru Soudního dvora je soud členského státu oprávněn uložit poskytovateli hostingu povinnost odstranit informace, které ukládá a které mají rovnocenný obsah jako informace, která byla dříve prohlášena za protiprávní, nebo k nim zablokovat přístup, pokud se povinnosti dohledu a vyhledávání informací, kterých se týká takový soudní příkaz, omezují na informace, z nichž plyne sdělení, jehož obsah se oproti sdělení, které bylo prohlášeno za protiprávní a obsahuje údaje vymezené v soudním příkazu, v podstatě nezměnil, a pokud rozdíly ve formulaci tohoto rovnocenného obsahu v porovnání s formulací informace, jež byla dříve prohlášena za protiprávní, nejsou takové povahy, aby byl poskytovatel hostingu nucen tento obsah samostatně posoudit.

Konečně takový soud je oprávněn uložit poskytovateli hostingu povinnost odstranit informace, kterých se týká soudní příkaz, nebo k nim na celosvětové úrovni zablokovat přístup podle relevantního mezinárodního práva.

Rozsudek ze dne 8. prosince 2022 (velký senát), Google (Odstranění odkazu na údajně nepravdivý obsah) (C-460/20, [EU:C:2022:962](#))

O žalobcích v původním řízení, jimiž jsou TU, který zastává vedoucí pozice a vlastní podíly v různých společnostech, a RE, která byla životní partnerkou TU a do května 2015 prokuristkou jedné z těchto společností, byly v roce 2015 na jisté internetové stránce

provozované společností G LLC publikovány tři články. Tyto články, z nichž jeden byl ilustrován čtyřmi fotografiemi žalobce navozujícími dojem, že žalobci vedli luxusní život, se kriticky vyjadřovaly k investičnímu modelu řady jejich společností. Přístup k těmto článkům byl možný po zadání jmen a příjmení žalobců do vyhledávače provozovaného společností Google LLC (dále jen „Google“) a to samostatně nebo ve spojení s některými názvy společností. Seznam výsledků odkazoval na tyto články prostřednictvím odkazu, jakož i na fotografie zobrazené ve formě náhledů (thumbnails).

Žalobci v původním řízení požadovali, aby Google jakožto společnost provádějící prostřednictvím svého vyhledávače zpracování osobních údajů odstranila ze seznamu výsledků vyhledávání odkazy na předmětné články z důvodu, že údajně obsahují nepravdivá tvrzení a pomlouvačné názory, a dále aby ze seznamu výsledků vyhledávání odstranila náhledy. Společnost Google odmítla této žádosti vyhovět.

Vzhledem k tomu, že žalobci v původním řízení neuspěli se svou žalobou v prvním stupni ani s odvoláním, podali k Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) opravný prostředek „Revision“, v jehož rámci Bundesgerichtshof podal Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu GDPR¹¹¹ a směrnice 95/46¹¹².

Rozsudkem velkého senátu Soudní dvůr rozvinul svou judikaturu týkající se podmínek použitelných na žádosti o odstranění odkazu ze seznamu výsledků vyhledávání adresované provozovateli vyhledávače na základě pravidel upravujících ochranu osobních údajů¹¹³. Konkrétně zkoumal jednak rozsah povinností a odpovědností, jež přísluší provozovateli vyhledávače při zpracovávání žádosti o odstranění odkazu z výsledků vyhledávání založené na údajné nepravdivosti informací v obsahu, na něž je odkazováno, a jednak důkazní břemeno spočívající na subjektu údajů, pokud jde o tuto nepravdivost. Kromě toho se vyjádřil k tomu, zda je pro účely posouzení žádosti o odstranění fotografií zobrazených ve formě náhledů ze seznamu výsledků vyhledávání obrázků nutné přihlížet k původnímu kontextu zveřejnění těchto fotografií na internetu.

Soudní dvůr na prvním místě rozhodl, že v rámci vyvažování mezi právy na respektování soukromého života a práva na ochranu osobních údajů na jedné straně a právem na svobodu projevu a informací¹¹⁴ na straně druhé pro účely posouzení žádosti o odstranění odkazu adresované provozovateli vyhledávače a směřující k tomu, aby byl z výsledků vyhledávání odstraněn odkaz na obsah zahrnující údajně nepravdivá tvrzení, nepodléhá toto odstranění odkazů podmínce, aby otázka pravdivosti obsahu, na něž je odkazováno, byla alespoň předběžně vyjasněna v rámci žaloby podané žadatelem proti poskytovateli tohoto obsahu.

¹¹¹ Článek 17 odst. 3 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1).

¹¹² Článek 12 písm. b) a čl. 14 první pododstavec písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 1995, L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355).

¹¹³ Rozsudek ze dne 13. května 2014, Google Spain a Google (C-131/12, [EU:C:2014:317](#)), a rozsudky ze dne 24. září 2019, GC a další (Odstranění odkazů na citlivé údaje) (C-136/17, [EU:C:2019:773](#)), a Google (Územní dosah práva na odstranění odkazů) (C-507/17, [EU:C:2019:772](#)).

¹¹⁴ Základní práva zaručená v prvním případě články 7 a 8 v druhém případě článkem 11 Listiny základních práv Evropské unie.

Úvodem Soudní dvůr za účelem přezkumu, za jakých podmínek je provozovatel vyhledávače povinen vyhovět žádosti o odstranění odkazů, a tudíž vymazat ze seznamu výsledků zobrazeného na základě vyhledávání podle jména subjektu údajů odkaz na internetovou stránku, která obsahuje tvrzení, jež tato osoba považuje za nepravdivá, připomněl zejména následující:

- vzhledem k tomu, že činnost vyhledávače může významným způsobem – vedle činnosti vydavatelů internetových stránek – ovlivnit základní právo na respektování soukromí a základní právo na ochranu osobních údajů, musí provozovatel uvedeného vyhledávače – jako osoba určující účely a prostředky této činnosti – v rámci své odpovědnosti, pravomocí a možností zajistit, aby záruky stanovené směrnici 95/46 a GDPR mohly nabýt plného účinku a aby mohlo být skutečně dosaženo účinné a úplné ochrany subjektů údajů;
- pokud provozovatel vyhledávače obdrží žádost o odstranění odkazu, musí ověřit, zda je zahrnutí předmětné internetové stránky na seznam výsledků nezbytné k tomu, aby uživatelé internetu, kteří jsou potenciálně zájemci o přístup k této internetové stránce prostřednictvím takového vyhledávání, mohli uplatnit právo na svobodu informací, jež je chráněna právem na svobodu projevu a informací;
- GDPR výslovně zakotvuje požadavek vyvažování mezi základními právy na respektování soukromého života a ochranu osobních údajů na straně jedné a základním právem na svobodu informací na straně druhé.

Soudní dvůr nejprve zdůraznil, že i když právo na respektování soukromého života a právo na ochranu osobních údajů obecně převažují nad legitimním zájmem uživatelů internetu na přístup k předmětným informacím, může tato rovnováha záviset na relevantních okolnostech každého případu, zejména na povaze této informace a její citlivosti v souvislosti se soukromím subjektu údajů, jakož i na zájmu veřejnosti mít k této informaci přístup, jenž se může lišit zejména v závislosti na úloze, kterou má subjekt údajů ve veřejném životě.

Relevantním prvkem v rámci tohoto posouzení je také otázka, zda je obsah, na nějž je odkazováno, pravdivý, či nikoliv. Za určitých okolností sice může právo na informace uživatelů internetu a svoboda projevu poskytovatele obsahu převážet nad právy na ochranu soukromého života a ochranu osobních údajů, zejména pokud je subjekt údajů veřejně činný. Tento vztah se však obrací, pokud se ukáže, že alespoň některé z informací, kterých se týká žádost o odstranění odkazu a jež nemají ve vztahu k celkovému obsahu podružný význam, jsou nepravdivé. V takovém případě totiž nelze brát v úvahu právo informovat a právo být informován, protože nemohou zahrnovat právo na šíření takových informací a na přístup k nim.

Pokud jde dále na jedné straně o povinnosti týkající se zjištění, zda jsou informace v obsahu, na nějž je odkazováno, pravdivé, či nikoli, Soudní dvůr upřesnil, že osoba, jež žádá o odstranění odkazu z výsledků vyhledávání z důvodu nepravdivosti takovýchto informací, je povinna prokázat zjevnou nepravdivost těchto informací nebo

přínejmenším některých těchto informací, které nejsou ve vztahu k tomuto obsahu jako celku podružné. Aby se však předešlo tomu, že tato osoba ponese nadměrné břemeno, jež by mohlo poškodit užitečný účinek práva na odstranění odkazu z výsledků vyhledávání, musí pouze poskytnout důkazy, jejichž vyhledání po ní může být s ohledem na okolnosti projednávaného případu rozumně požadováno. Tato osoba v zásadě nemůže být povinna předkládat na podporu své žádosti o odstranění odkazu již ve fázi před zahájením soudního řízení soudní rozhodnutí vydané proti vydavateli internetových stránek, a to ani ve formě rozhodnutí o předběžném opatření.

Pokud jde na straně druhé o povinnosti a odpovědnost provozovatele vyhledávače, Soudní dvůr zdůraznil, že tento provozovatel musí pro účely ověření, zda určitý obsah může být nadále zahrnut do seznamu výsledků vyhledávání prováděného prostřednictvím jeho vyhledávače v návaznosti na žádost o odstranění odkazu, vycházet ze všech dotčených práv a zájmů, jakož i ze všech okolností projednávaného případu. Tento provozovatel však nemůže být povinen prošetřit skutkový stav a za tímto účelem uspořádat kontradiktorní výměnu s poskytovatelem obsahu s cílem získat chybějící informace stran pravdivosti obsahu, na nějž je odkazováno. Povinnost podílet se na zjišťování, zda je obsah, na nějž je odkazováno, pravdivý, či nikoli, by totiž tomuto provozovateli ukládala zátěž překračující meze toho, co od něj lze rozumně očekávat s ohledem na jeho odpovědnost, pravomoci a možnosti. Toto řešení by s sebou neslo vážné nebezpečí, že by byl odstraněn obsah, který odpovídá oprávněné a převažující potřebě veřejnosti získávat informace, a bylo by tak obtížné tyto informace na internetu nalézt. Existovalo by tak reálné nebezpečí odrazujícího účinku na výkon svobody projevu a informací, kdyby provozovatel vyhledávače takový odkaz takřka systematicky odstraňoval, aby se vyhnul povinnosti prošetřit relevantní skutečnosti za účelem prokázání, zda obsah, na nějž je odkazováno, je, či není pravdivý.

V případě, že žadatel o odstranění odkazu z výsledků vyhledávání předloží důkazy, jež dokládají zjevnou nepravdivost informací obsahu, na nějž je odkazováno, nebo alespoň některých těchto informací, které nejsou ve vztahu k obsahu jako celku podružné, je provozovatel vyhledávače povinen této žádosti o odstranění odkazu vyhovět. Totéž platí, pokud tento žadatel předloží soudní rozhodnutí přijaté proti vydavateli internetových stránek, které vychází ze zjištění, že některé informace uvedené v obsahu, na nějž je odkazováno, které nemají ve vztahu k celému obsahu podružný význam, jsou přínejmenším *prima facie* nepravdivé. Naproti tomu v případě, že se nepravdivost takových informací nejeví zjevná s ohledem na důkazy poskytnuté žadatelem, není provozovatel vyhledávače v případě neexistence takového soudního rozhodnutí povinen takové žádosti o odstranění odkazu z výsledků vyhledávání vyhovět. Pokud mohou předmětné informace přispět k debatě v obecném zájmu, je třeba s ohledem na všechny okolnosti projednávaného případu přiznat zvláštní význam právu na svobodu projevu a informací.

A konečně Soudní dvůr dodal, že pokud provozovatel vyhledávače nevyhoví žádosti o odstranění odkazu, musí mít subjekt údajů možnost obrátit se na přezkumný nebo

soudní orgán, aby provedly nezbytná ověření a nařídily tomuto správci přijetí nezbytných opatření. Zejména soudním orgánům v tomto ohledu přísluší, aby zajistily vyvážení protichůdných zájmů, neboť jsou nejpovolanější k provedení komplexního a důkladného vyvážení, které zohledňuje všechna kritéria a všechny faktory stanovené relevantní judikaturou.

Na druhém místě Soudní dvůr rozhodl, že v rámci vyvažování výše uvedených základních práv je pro účely posouzení žádosti o odstranění odkazu směřující k odstranění fotografií fyzické osoby zobrazených formou náhledů z výsledků vyhledávání obrázků na základě jména této osoby zohlednit informační hodnotu těchto fotografií nezávisle na původním kontextu jejich zveřejnění na internetové stránce, ze které pocházejí. Je však třeba přihlídnout k jakémukoli textovému prvku, jímž je přímo doprovázeno zobrazení těchto fotografií ve výsledcích vyhledávání a který může vyjasnit jejich informační hodnotu.

K učinění tohoto závěru Soudní dvůr zdůraznil, že vyhledávání obrázků prostřednictvím internetového vyhledávače podle jména určité osoby podléhá stejným zásadám, jakými se řídí vyhledávání internetových stránek a informací na těchto stránkách. Uvedl, že zobrazení fotografií subjektu údajů ve výsledcích vyhledávání obrázků ve formě náhledů může představovat zvlášť závažný zásah do práv na ochranu soukromého života a osobních údajů této osoby.

Pokud tedy provozovatel vyhledávače obdrží žádost, aby byly z výsledků vyhledávání obrázků na základě jména určité osoby odstraněny fotografie zobrazené ve formě náhledů, které tuto osobu zachycují, musí ověřit, zda je zobrazení předmětných fotografií nezbytné k tomu, aby uživatelé internetu, kteří jsou potenciálně zájemci o přístup k těmto fotografiím prostřednictvím takového vyhledávání, mohli uplatnit právo na svobodu informací.

Přitom vzhledem k tomu, že vyhledávač zobrazuje fotografie subjektu údajů mimo kontext, ve kterém jsou zveřejněny na internetové stránce, na niž je odkazováno, nejčastěji s cílem ilustrovat textové prvky, které tato stránka obsahuje, je třeba určit, zda tento kontext musí být přesto zohledněn při vyvažování protichůdných práv a zájmů, které je třeba provést. V této souvislosti závisí otázka, zda je do uvedeného posouzení třeba zahrnout i obsah internetové stránky, na které je uvedena fotografie, u jejíhož zobrazení ve formě náhledu je požadováno odstranění, na předmětu a povaze dotčeného zpracování.

Pokud jde zaprvé o předmět dotčeného zpracování, Soudní dvůr poznamenal, že zveřejnění fotografií jakožto prostředku neverbální komunikace může mít na uživatele internetu větší dopad než zveřejnění textů. Fotografie jako takové jsou totiž důležitým prostředkem k zaujetí pozornosti uživatelů internetu a mohou vzbudit zájem o přístup k článkům, které ilustrují. Zejména z důvodu, že fotografie lze často vykládat mnoha způsoby, přitom jejich zobrazení v seznamu výsledků vyhledávání ve formě náhledu může způsobit zvlášť závažný zásah do práva subjektu údajů na ochranu jeho

podobizny, což musí být zohledněno v rámci vyvažování protichůdných práv a zájmů. Proto je třeba provést odlišné vyvážení protichůdných práv a zájmů podle toho, zda se jedná o články s fotografiemi zveřejněnými vydavatelem internetové stránky, které – zasazené do původního kontextu – ilustrují informace poskytnuté v těchto článcích a názory, jež jsou v nich vyjádřeny, či o fotografie zobrazené ve formě náhledů v seznamu výsledků provozovatelem vyhledávače mimo kontext, ve kterém byly tyto fotografie zveřejněny na původní internetové stránce.

Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že se důvod odůvodňující zveřejnění osobního údaje na internetové stránce nejen nemusí nutně shodovat s důvodem vztahujícím se k činnosti vyhledávačů, ale i když se oba shodují, může se výsledek vyvážení dotčených práv a zájmů, které je nutno provést, lišit podle toho, zda jde o zpracování provedené provozovatelem vyhledávače, nebo o zpracování provedené vydavatelem dané internetové stránky. Jednak se mohou lišit legitimní zájmy odůvodňující uvedená zpracování a jednak nemusí být nutně totožné důsledky uvedených zpracování pro subjekt údajů, a zejména pro jeho soukromí¹¹⁵.

Pokud jde zadruhé o povahu zpracování prováděného provozovatelem vyhledávače, Soudní dvůr konstatoval, že provozovatel vyhledávače tím, že vyhledává fotografie fyzických osob zveřejněné na internetu a samostatně je zobrazuje ve výsledcích vyhledávání obrázků ve formě náhledů, poskytuje službu zahrnující zpracování osobních údajů, které je autonomní a odlišné od zpracování prováděného vydavatelem internetové stránky, z níž fotografie pocházejí, i od zpracování – za něž je rovněž odpovědný tento provozovatel – spočívajícího v uvedení odkazu na tuto stránku.

Proto je nutné samostatně posoudit činnost provozovatele vyhledávače spočívající v zobrazování výsledků vyhledávání obrázků ve formě náhledů, jelikož další zásah do základních práv, který vyplývá z takové činnosti, může být obzvláště intenzivní z důvodu seskupení všech informací týkajících se subjektu údajů nacházejících se na internetu při vyhledávání podle jména. V rámci tohoto samostatného posouzení je třeba zohlednit skutečnost, že toto zobrazování představuje samo o sobě výsledek, o který usiluje uživatel internetu, a to nezávisle na jeho pozdějším rozhodnutí, zda navštíví původní internetovou stránku, či nikoli.

Soudní dvůr nicméně poznamenal, že takové specifické vyvážení, které zohledňuje autonomní povahu zpracování, jež provádí provozovatel vyhledávače, nemá vliv na případnou relevanci textových prvků, které mohou přímo doprovázet zobrazení fotografie na seznamu výsledků vyhledávání, neboť takové prvky mohou veřejnosti vyjasnit informační hodnotu této fotografie, a tudíž ovlivnit vyvážení dotčených práv a zájmů.

¹¹⁵ Viz rozsudek ze dne 13. května 2014, Google Spain a Google (C-131/12, [EU:C:2014:317](#), bod 86).

3. Právo hospodářské soutěže

Rozsudek ze dne 13. října 2011, Pierre Fabre (C-439/09, [EU:C:2011:649](#))

Společnost Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (dále jen „PFDC“) se zabývala výrobou kosmetických výrobků, které uváděla na evropský trh prostřednictvím farmaceutů. Dotčené výrobky nespádaly do kategorie léčivých přípravků. Smlouvy o distribuci těchto výrobků nicméně uváděly, že k prodeji musí docházet výhradně ve fyzicky existujících prostorách za přítomnosti diplomovaného farmaceuta, což v praxi vylučovalo všechny formy internetového prodeje. Autorité de la concurrence (francouzský úřad pro hospodářskou soutěž) rozhodl, že z důvodu faktického zákazu jakéhokoli prodeje na internetu představují distribuční smlouvy společnosti PFDC protisoutěžní dohody v rozporu jak s francouzským, tak s unijním právem hospodářské soutěže. Společnost PFDC podala proti tomuto rozhodnutí žalobu ke cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie), který se obrátil na Soudní dvůr s otázkou, zda obecný a absolutní zákaz internetového prodeje představuje omezení hospodářské soutěže „na základě účelu“, zda se na takovou smlouvu může vztahovat bloková výjimka a zda by se v případě, že se bloková výjimka nepoužije, mohla na tuto smlouvu vztahovat individuální výjimka upravená v čl. 101 odst. 3 SFEU.

Soudní dvůr odpověděl, že čl. 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že smluvní ujednání v rámci systému selektivní distribuce představuje omezení na základě účelu ve smyslu tohoto ustanovení, jestliže se po individuálním přezkumu jeví, že toto ujednání není objektivně odůvodněno. Takové smluvní ujednání totiž značně omezuje možnost schváleného distributora prodávat smluvní výrobky zákazníkům nacházejícím se mimo jeho smluvní území nebo jeho oblast činnosti. Smluvní ujednání může tedy omezovat hospodářskou soutěž v tomto odvětví.

Existují však legitimní požadavky, jako je udržování specializované obchodní sítě, která umožňuje poskytovat specifické služby, pokud se jedná o vysoce kvalitní a technicky náročné výrobky, které odůvodňují omezení cenové konkurence ve prospěch konkurence týkající se jiných než cenových faktorů. V tomto ohledu se na zřízení systému selektivní distribuce nevztahuje zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU, pokud jsou další prodejci vybíráni na základě objektivních kritérií kvalitativní povahy, která jsou pro všechny potenciální další prodejce stanovena jednotně a nejsou používána diskriminačním způsobem, pokud vlastnosti dotčeného výrobku k zajištění jeho kvality a jeho správného využívání takovou distribuční sítí vyžadují a konečně pokud stanovená kritéria nepřekračují meze toho, co je nezbytné. Pokud jde konkrétně o prodej kosmetických výrobků a výrobků osobní hygieny, nemůže cíl spočívající v zachování prestižní image těchto výrobků představovat legitimní cíl pro omezení hospodářské soutěže.

Článek 4 písm. c) nařízení (ES) č. 2790/1999¹¹⁶ musí být vykládán v tom smyslu, že bloková výjimka podle článku 2 uvedeného nařízení se nepoužije na vertikální dohody, jejichž účelem je omezení aktivního nebo pasivního prodeje konečným uživatelům členy systému selektivní distribuce, kteří působí na trhu jako maloobchodníci, aniž je dotčena možnost zakázat členovi tohoto systému působit mimo schválené místo podniku.

Rozsudek ze dne 6. prosince 2017, Coty Germany (C-230/16, [EU:C:2017:941](#))

Společnost Coty Germany prodávala v Německu luxusní kosmetické výrobky. Aby si zachovala luxusní image, uváděla některé své značky na trh prostřednictvím systému selektivní distribuce, tedy schválených distributorů. Prodejní místa těchto distributorů musela splňovat řadu požadavků na prostředí, vybavení a zařízení. Kromě toho byli schválení distributoři oprávněni prodávat dotčené výrobky na internetu, pokud používali vlastní elektronickou výkladní skříň nebo neschválené platformy třetích stran, nebylo-li zapojení těchto stran navenek viditelné pro spotřebitele. Naopak jim byl výslovně zakázán internetový prodej daných výrobků prostřednictvím platformy třetích stran, které vůči spotřebitelům působily navenek viditelným způsobem.

Společnost Coty Germany podala proti jednomu ze svých schválených distributorů, společnosti Parfümerie Akzente, žalobu u německých soudů, kterou se domáhala toho, aby bylo této společnosti v souladu s uvedeným smluvním ujednáním zakázáno distribuovat výrobky společnosti Coty Germany prostřednictvím platformy „amazon.de“. Vzhledem k tomu, že měl Oberlandgericht Frankfurt am Main (Vrchní zemský soud ve Frankfurtu nad Mohanem, Německo) pochybnosti o legalitě tohoto ujednání vzhledem k unijnímu právu hospodářské soutěže, obrátil se v této záležitosti na Soudní dvůr.

Podle Soudního dvora musí být čl. 101 odst. 1 SFEU vykládán v tom smyslu, že takový systém selektivní distribuce, jenž má zajistit ochranu luxusní image těchto výrobků, je s tímto ustanovením v souladu, pokud jsou prodejci vybíráni na základě objektivních kritérií kvalitativní povahy, která jsou pro všechny potenciální prodejce stanovena jednotně a nejsou uplatňována diskriminačním způsobem, a pokud stanovená kritéria nepřekračují meze toho, co je nezbytné.

Mimoto článek 4 nařízení (EU) č. 330/2010¹¹⁷ musí být vykládán v tom smyslu, že zákaz využívat k internetovému prodeji navenek viditelným způsobem služeb třetích podniků uložený členům systému selektivní distribuce luxusních výrobků, kteří působí na trhu jakožto distributoři, nepředstavuje ani omezení okruhu zákazníků ve smyslu čl. 4 písm. b) tohoto nařízení, ani omezení pasivních prodejů konečným uživatelům ve smyslu čl. 4 písm. c) uvedeného nařízení.

¹¹⁶ Nařízení Komise (ES) č. 2790/1999 ze dne 22. prosince 1999 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Úř. věst. 1999, L 336, s. 21; Zvl. vyd. 08/01, s. 364).

¹¹⁷ Nařízení Komise (EU) č. 330/2010 ze dne 20. dubna 2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Úř. věst. 2010, L 102, s. 1).

Rozsudek ze dne 4. července 2023 (velký senát), Meta Platforms a další (Všeobecné podmínky používání sociální sítě) (C-252/21, [EU:C:2023:537](#))

Společnost Meta Platforms je vlastníkem sociální sítě „Facebook“, která je pro soukromé uživatele bezplatná. Obchodní model této sociální sítě je založen na financování prostřednictvím on-line reklamy, která je přizpůsobena na míru jednotlivým uživatelům. Technicky je tato reklama umožněna automatizovaným sestavováním detailních profilů uživatelů sítě a on-line služeb nabízených na úrovni skupiny Meta. K tomu, aby uživatelé mohli uvedenou sociální síť využívat, musí v okamžiku svého zápisu souhlasit se všeobecnými podmínkami vypracovanými společností Meta Platforms, které odkazují na politiky používání údajů a souborů cookies stanovené touto společností. Na základě těchto podmínek shromažďuje společnost Meta Platforms Ireland vedle údajů, jež tito uživatelé zadávají přímo při své registraci, i údaje o aktivitách uvedených uživatelů na sociální síti i mimo ni a přiřazuje je k účtům dotyčných uživatelů na Facebooku. Pokud jde o posledně uvedené údaje, nazývané též „údaje off Facebook“, jedná se zaprvé o údaje týkající se zobrazení internetových stránek a aplikací třetích osob a zadruhé o údaje týkající se používání jiných on-line služeb patřících do skupiny Meta (například Instagram a WhatsApp). Takto shromážděné údaje umožňují jako celek činit detailní závěry o preferencích a zájmech těchto uživatelů.

Rozhodnutím ze dne 6. února 2019 Bundeskartellamt (spolkový úřad pro hospodářskou soutěž, Německo) zakázal společnosti Meta Platforms, aby v tehdy platných všeobecných podmínkách¹¹⁸ podmiňovala používání sociální sítě Facebook soukromými uživateli s bydlištěm v Německu zpracováním jejich údajů off Facebook a bez jejich souhlasu zpracovávala tyto údaje. Mimoto jí spolkový úřad pro hospodářskou soutěž uložil, aby tyto obecné podmínky upravila tak, aby z nich jasně vyplývalo, že uvedené údaje nebudou shromažďovány, propojovány s uživatelskými účty na Facebooku ani používány bez souhlasu dotyčných uživatelů. Konečně tento úřad zdůraznil, že takový souhlas není platný, představuje-li podmínku pro používání sociální sítě. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že zpracování předmětných údajů, které není v souladu s GDPR¹¹⁹, představuje zneužití dominantního postavení společnosti Meta Platforms na německém trhu sociálních sítí.

Společnost Meta Platforms podala proti tomuto rozhodnutí žalobu k Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo). Vzhledem k tomu, že měl tento soud pochybnosti o tom, zda mají orgány pro hospodářskou soutěž možnost kontrolovat soulad zpracování osobních údajů s požadavky stanovenými v GDPR a jak je třeba vykládat a uplatňovat některá ustanovení tohoto nařízení, obrátil se na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce.

¹¹⁸ Dne 31. července 2019 zavedla společnost Meta Platforms nové všeobecné podmínky, které výslovně uvádějí, že uživatel namísto placení za využívání produktů Facebooku prohlásí, že souhlasí s reklamními sděleními.

¹¹⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1, a oprava Úř. věst. 2018, L 127, s. 2, dále jen „GDPR“).

Velký senát Soudního dvora se v rozsudku vyslovil k pravomoci vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž konstatovat nesoulad zpracování osobních údajů s GDPR a ke vztahu k pravomocem vnitrostátních orgánů odpovědných za dohled nad ochranou údajů¹²⁰. Kromě toho poskytl upřesnění k možnosti provozovatele sociální sítě zpracovávat „citlivé“ osobní údaje jejich uživatelů, podmínkám zákonnosti zpracování údajů takovým provozovatelem a platnosti souhlasu daného těmito uživateli k takovémuto zpracování podniku v dominantním postavení na vnitrostátním trhu sociálních sítí.

Pokud jde zaprvé o pravomoc vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž konstatovat nesoulad zpracování osobních údajů s GDPR, měl Soudní dvůr za to, že s výhradou dodržení povinnosti loajální spolupráce¹²¹ s orgány odpovědnými za dohled nad ochranou údajů může takový orgán v rámci posuzování, zda došlo ke zneužití dominantního postavení ze strany podniku¹²², konstatovat, že všeobecné podmínky používání služby vypracované tímto podnikem v oblasti zpracování osobních údajů a jejich provádění nejsou v souladu s tímto nařízením, je-li toto zjištění nezbytné k prokázání existence takového zneužití. Pokud však orgán pro hospodářskou soutěž poukáže na porušení GDPR v rámci konstatování zneužití dominantního postavení, nenahrazuje dozorové úřady.

Považují-li orgány pro hospodářskou soutěž při výkonu svých pravomocí za nutné přezkoumat soulad jednání podniku s ustanoveními GDPR, musí s ohledem na zásadu loajální spolupráce sladit své kroky a loajálně spolupracovat s dotýčnými vnitrostátními dozorovými úřady nebo s vedoucím dozorovým úřadem. Všechny tyto orgány jsou tedy povinny respektovat své příslušné pravomoci tak, aby byly dodrženy povinnosti vyplývající z GDPR, jakož i cíle tohoto nařízení a byl zachován jejich užitečný účinek. Z toho plyne, že pokud má orgán pro hospodářskou soutěž v rámci posuzování, zda určitý podnik zneužil dominantní postavení, za to, že je nezbytné přezkoumat soulad jednání tohoto podniku s ustanoveními GDPR, musí uvedený orgán ověřit, zda toto jednání nebo podobné jednání již bylo předmětem rozhodnutí ze strany příslušného vnitrostátního dozorového úřadu nebo vedoucího dozorového úřadu nebo Soudního dvora. Pokud tomu tak je, nemůže se od nich orgán pro hospodářskou soutěž odchýlit, avšak může z nich vyvodit vlastní závěry z hlediska použití práva hospodářské soutěže.

Má-li vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž úřad pochybnosti o rozsahu posouzení provedeného příslušným vnitrostátním dozorovým úřadem nebo vedoucím dozorovým úřadem, je-li dotčené jednání nebo podobné jednání současně předmětem přezkumu ze strany těchto orgánů nebo má-li v případě neprovedení šetření uvedených orgánů za to, že jednání podniku není v souladu s ustanoveními GDPR, musí orgán pro hospodářskou soutěž konzultovat tyto orgány a požádat je o spolupráci, aby rozptýlil své pochybnosti nebo aby určil, zda je třeba před provedením vlastního posouzení vyčkat

¹²⁰ Ve smyslu článků 51 až 59 GDPR.

¹²¹ Jež je zakotvena v čl. 4 odst. 3 SEU.

¹²² Ve smyslu článku 102 SFEU.

přijetí rozhodnutí ze strany dotyčného dozorového úřadu. Nevznesou-li námitky nebo neodpoví-li v přiměřené lhůtě, může orgán pro hospodářskou soutěž pokračovat ve vlastním šetření.

Zadruhé, pokud jde o zpracování zvláštních kategorií osobních údajů¹²³, má Soudní dvůr za to, že v případě, kdy uživatel sociální sítě zobrazí internetové stránky nebo aplikace mající vztah k jedné nebo více těmto kategoriím a případně do nich zadá údaje tím, že se zaregistruje nebo uskuteční on-line objednávky, musí být zpracování osobních údajů provozovatelem této sociální sítě¹²⁴ považováno za „zpracování zvláštních kategorií osobních údajů“ ve smyslu čl. 9 odst. 1 GDPR, pokud mohou být v důsledku tohoto zpracování údajů odhaleny informace spadající do jedné z těchto zvláštních kategorií, ať již se tyto informace týkají uživatele této sítě, nebo jakékoli jiné fyzické osoby. Takové zpracování údajů je s výhradou určitých výjimek v zásadě zakázáno¹²⁵.

V posledně uvedeném ohledu Soudní dvůr upřesnil, že pokud uživatel sociální sítě zobrazí internetové stránky nebo aplikace mající vztah k jedné nebo více těmto zvláštním kategoriím osobních údajů, nezveřejňuje zjevně¹²⁶ údaje týkající se tohoto zobrazení shromážděné provozovatelem této sociální sítě prostřednictvím souborů cookies nebo podobných technologií pro ukládání dat. Kromě toho, pokud takový uživatel zadává údaje na takových internetových stránkách nebo v takovýchto aplikacích nebo klikne-li na tlačítka „to se mi líbí“ nebo „sdílet“ nebo tlačítka umožňující uživateli identifikovat se na těchto stránkách nebo v těchto aplikacích pomocí přihlašovacích údajů spojených s jeho uživatelským účtem na sociální síti, telefonním číslem nebo e-mailovou adresou, zjevně zveřejňuje takto zadané údaje nebo údaje vyplývající z kliknutí na tato tlačítka pouze v případě, že předem výslovně vyjádřil svou volbu, případně na základě individuálního nastavení provedeného s plnou znalostí věci, zpřístupnit údaje, které se ho týkají, neomezenému počtu osob.

Zatřetí, pokud jde obecně o podmínky zákonnosti zpracování osobních údajů, Soudní dvůr připomněl, že podle GDPR je zpracování údajů zákonné, pokud subjekt údajů udělil souhlas s tímto zpracováním pro jeden nebo více specifických účelů¹²⁷. Bez takového souhlasu, nebo pokud tento souhlas nebyl udělen svobodně, konkrétně, informovaným a jednoznačným způsobem, je takové zpracování přesto odůvodněné, pokud splňuje

¹²³ Upravených v čl. 9 odst. 1 GDPR. Toto ustanovení stanoví: „Zakazuje se zpracování osobních údajů, které vypovídají o rasovém či etnickém původu, politických názorech, náboženském vyznání či filozofickém přesvědčení nebo členství v odborech, a zpracování genetických údajů, biometrických údajů za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby a údajů o zdravotním stavu či o sexuálním životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby.“

¹²⁴ Toto zpracování spočívá ve shrmažďování údajů získaných zobrazením těchto stránek a aplikací a údajů zadaných uživatelem prostřednictvím integrovaných rozhraní, souborů cookies nebo podobných technologií pro ukládání dat, v propojování všech těchto údajů s účtem uživatele na sociální síti a v použití uvedených údajů tímto provozovatelem.

¹²⁵ Upravených v čl. 9 odst. 2 GDPR. Toto ustanovení uvádí: „Odstavec 1 se nepoužije, pokud jde o některý z těchto případů:
a) subjekt údajů udělil výslovný souhlas se zpracováním těchto osobních údajů pro jeden nebo více stanovených účelů, s výjimkou případů, kdy právo Unie nebo členského státu stanoví, že zákaz uvedený v odstavci 1 nemůže být subjektem údajů zrušen; [...]
e) zpracování se týká osobních údajů zjevně zveřejněných subjektem údajů;
f) zpracování je nezbytné pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků, nebo pokud soudy jednají v rámci svých soudních pravomocí; [...]“

¹²⁶ Ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) GDPR.

¹²⁷ Podle čl. 6 odst. 1 prvního pododstavce písm. a) GDPR.

jeden z požadavků nezbytnosti¹²⁸, které musí být vykládány restriktivně. Zpracování osobních údajů uživatelů prováděné provozovatelem sociální sítě přitom může být považováno za nezbytné pro splnění smlouvy, jejímiž stranami jsou tito uživatelé, pouze za podmínky, že je toto zpracování objektivně nezbytné pro uskutečnění účelu, který je nedílnou součástí smluvního plnění určeného uvedeným uživatelům, takže by bez tohoto zpracování nemohlo být dosaženo hlavního předmětu smlouvy.

Soudní dvůr mimoto uvedl, že předmětné zpracování údajů může být považováno za nezbytné pro účely oprávněných zájmů sledovaných správcem nebo třetí osobou pouze za podmínky, že uvedený provozovatel informoval uživatele, od nichž byly údaje shromážděny, o oprávněném zájmu sledovaném jejich zpracováním, že toto zpracování je prováděno v mezích toho, co je nezbytně nutné pro uskutečnění tohoto oprávněného zájmu, a že z poměření protichůdných zájmů s ohledem na všechny relevantní okolnosti vyplývá, že zájmy nebo základní práva a svobody těchto uživatelů nemají přednost před uvedeným oprávněným zájmem správce nebo třetí strany. Soudní dvůr měl přitom zejména za to, že bez jejich souhlasu mají zájmy a základní práva uvedených uživatelů přednost před zájmem provozovatele sociální sítě na personalizaci reklamy, kterou financuje svou činnost.

Soudní dvůr na závěr upřesnil, že předmětné zpracování údajů je odůvodněné, jestliže je skutečně nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje na základě ustanovení unijního práva nebo práva dotyčného členského státu, tento právní základ odpovídá cíli veřejného zájmu a je přiměřený sledovanému legitimnímu cíli a toto zpracování je prováděno v mezích toho, co je nezbytně nutné.

A konečně začtvrté, pokud jde o platnost souhlasu dotyčných uživatelů se zpracováním jejich údajů na základě GDPR, měl Soudní dvůr za to, že okolnost, že provozovatel sociální sítě má dominantní postavení na trhu sociálních sítí, jako taková nebrání tomu, aby uživatelé takové sítě mohli platně poskytnout souhlas se zpracováním svých osobních údajů tímto provozovatelem. Nicméně vzhledem k tomu, že takové dominantní postavení může ovlivnit svobodnou volbu těchto uživatelů a vytvořit zjevnou nerovnováhu mezi uživateli a uvedeným provozovatelem, představuje významný prvek při určování toho, zda byl souhlas skutečně udělen platně, a především svobodně, což přísluší prokázat témuž provozovateli¹²⁹.

Konkrétně musí mít uživatelé předmětné sociální sítě v rámci smluvního procesu možnost individuálně neudělit souhlas se zvláštními operacemi zpracování údajů, které nejsou nezbytně nutné pro splnění smlouvy, aniž by byli povinni se v plném rozsahu vzdát využívání této sociální sítě, což znamená, že uvedeným uživatelům bude nabídnuta, případně za přiměřenou odměnu, rovnocenná alternativa, se kterou nejsou

¹²⁸ Zmíněných v čl. 6 odst. 1 prvním pododstavci písm. b) až f) GDPR. Podle těchto ustanovení je zpracování zákonné pouze tehdy a v rozsahu, v němž je nezbytné mimo jiné pro splnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů [čl. 6 odst. 1 první pododstavec písm. b) GDPR], pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje [čl. 6 odst. 1 první pododstavec písm. c) GDPR], nebo pro účely oprávněných zájmů správce nebo třetí strany [čl. 6 odst. 1 první pododstavec písm. f) GDPR].

¹²⁹ Na základě čl. 7 odst. 1 GDPR.

spojeny takovéto operace zpracování údajů. Kromě toho musí být možné udělit samostatný souhlas se zpracováním údajů off Facebook.

4. Internetový prodej léčivých přípravků a zdravotnických potřeb

Rozsudek ze dne 11. prosince 2003 (velký senát), Deutscher Apothekerverband (C-322/01, [EU:C:2003:664](#))

Ve sporu v původním řízení stály proti sobě Deutscher Apothekerverband eV, sdružení mající za cíl obranu hospodářských a sociálních zájmů lékárnického povolání, a nizozemská společnost 0800 DocMorris NV provozující v Nizozemsku lékárnou. Jacques Waterval byl lékárník a byl jedním ze statutárních zástupců společnosti DocMorris. Od června 2000 měli společnost DocMorris a J. Waterval internetovou stránku na prodej léčivých přípravků s adresou www.0800DocMorris.com. Jednalo se o léčivé přípravky registrované v Německu nebo v Nizozemsku. K výdeji tohoto druhu léčivých přípravků docházelo pouze na základě předložení originálu lékařského předpisu. Apothekerverband napadlo před Landgericht Frankfurt am Main (Zemský soud ve Frankfurtu nad Mohanem, Německo) nabídku léčivých přípravků prostřednictvím internetu a jejich výdej formou zásilkového přeshraničního prodeje. Podle jeho názoru ustanovení německého zákona o léčivých přípravcích neumožňovala vykonávat takovou činnost. Uvedený soud se Soudního dvora tázal, zda jsou takové zakazy v rozporu se zásadou volného pohybu zboží. Kromě toho si přál vědět, zda by v případě, že se jednalo o porušení článku 28 ES, byla německá právní úprava dotčená v původním řízení nezbytná pro účinnou ochranu zdraví a života lidí ve smyslu článku 30 ES.

Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní zákaz představuje opatření s rovnocenným účinkem ve smyslu článku 28 ES. Postihuje ve větší míře lékárny umístěné mimo německé území a mohl by ztěžovat ve vyšší míře přístup na trh výrobků z jiných členských států ve srovnání s výrobky tuzemskými.

Článek 30 ES může odůvodnit takový vnitrostátní zákaz v rozsahu, v němž se týká léčivých přípravků podléhajících omezení výdeje na lékařský předpis. Vzhledem k tomu, že užívání těchto léčivých přípravků může být spojeno s riziky, je totiž potřeba možnosti účinně a odpovědně kontrolovat pravost lékařských předpisů a potřeba jistoty, že lék bude vydán buď přímo zákazníkovi, nebo osobě, která byla jeho převzetím pověřena zákazníkem. Naopak se nelze dovolávat článku 30 ES k odůvodnění absolutního zákazu zásilkového prodeje léčivých přípravků.

Kromě toho čl. 88 odst. 1 směrnice 2001/83/ES¹³⁰ brání vnitrostátnímu zákazu reklamy na zásilkový prodej léčivých přípravků, jejichž výdej je vyhrazen výlučně lékárnám v dotyčném členském státě, a to v rozsahu, v němž se tento zákaz týká léčivých přípravků, které nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis.

Článek 88 odst. 2 směrnice 2001/83/ES, který povoluje reklamu určenou veřejnosti na léčivé přípravky, které nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis, nelze totiž vykládat tak, že vylučuje reklamu na zásilkový prodej léčivých přípravků na základě údajné nezbytnosti fyzické přítomnosti lékárníka.

Rozsudek ze dne 2. prosince 2010, Ker-Optika (C-108/09, [EU:C:2010:725](#))

Podle maďarských právních předpisů mohly být kontaktní čočky uváděny na trh pouze ve specializovaných prodejnách o minimální ploše 18 m² nebo v prostorách oddělených od výroby. Kromě toho prodej těchto výrobků vyžadoval služby optometrika nebo očního lékaře kvalifikovaného v oblasti kontaktních čoček. Maďarská společnost Ker-Optika nicméně uváděla kontaktní čočky na trh prostřednictvím své internetové stránky. Maďarské zdravotnické úřady jí zakázaly v této činnosti pokračovat. Společnost Ker-Optika podala proti tomuto rozhodnutí o zákazu žalobu. Baranya megyei bíróság (župní soud pro Baraňskou župu, Maďarsko), jemuž byl spor předložen, se tázal Soudního dvora, zda unijní právo brání této maďarské právní úpravě.

Soudní dvůr odpověděl, že vnitrostátní pravidla týkající se uvádění kontaktních čoček na trh spadají do působnosti směrnice 2000/31/ES¹³¹ v rozsahu, v němž se týkají on-line nabídky a uzavření smlouvy elektronickou cestou. Naproti tomu vnitrostátní pravidla týkající se dodání těchto čoček do působnosti této směrnice nespádají. Články 34 a 36 SFEU, jakož i směrnice 2000/31/ES musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která dovoluje uvádění kontaktních čoček na trh pouze v prodejnách specializujících se na zdravotnické prostředky.

Uvedená právní úprava je opatřením s účinkem rovnocenným množstevnímu omezení, které je zakázáno článkem 34 SFEU, jelikož se zákaz vztahuje na zásilkový prodej kontaktních čoček prostřednictvím internetu a jejich dodání spotřebitelům pobývajícím v tuzemsku a připravuje subjekty z jiných členských států o zvláště účinný způsob uvádění těchto výrobků na trh, čímž podstatně ztěžuje jejich přístup na trh dotyčného členského státu.

Vnitrostátní zákonodárce překročil meze prostoru pro uvážení, jenž má při rozhodování o úrovni, na které zamýšlí zajistit ochranu veřejného zdraví, a tato právní úprava musí být považována za úpravu, jež jde nad rámec toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné.

¹³⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. 2001, L 311, s. 67; Zvl. vyd. 13/27, s. 69).

¹³¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

Cíle lze dosáhnout méně omezujícími opatřeními, která by spočívala ve stanovení určitých omezení jen při prvním výdeji čoček a ukládala by zainteresovaným hospodářským subjektům povinnost zajistit zákazníkovi kvalifikovaného optika. Ze stejných důvodů nelze uvedenou právní úpravu považovat za úměrnou cíli, kterým je ochrana veřejného zdraví, ve smyslu čl. 3 odst. 4 směrnice 2000/31/ES.

Rozsudek ze dne 19. října 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung (C-148/15, [EU:C:2016:776](#))

Deutsche Parkinson Vereinigung, svépomocná organizace, jejímž účelem je zlepšování životních podmínek osob trpících Parkinsonovou chorobou, se dohodla s nizozemskou zásilkovou lékárnou DocMorris na bonusovém systému. Její členové mohli bonusového systému využívat, když si zakoupili léčivé přípravky určené na Parkinsonovu chorobu, které byly vydávány na lékařský předpis a byly dostupné jen v lékárnách. Německá asociace pro potírání nekalé soutěže se domnívala, že bonusový systém porušuje německou právní úpravu, která stanovila jednotnou cenu léčivých přípravků, jež jsou vydávány lékárnami na lékařský předpis.

Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo) požádal Soudní dvůr o odpověď na otázku, zda je toto určení jednotných cen slučitelné s volným pohybem zboží.

Soudní dvůr rozhodl, že článek 34 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že tato vnitrostátní právní úprava představuje opatření s účinkem rovnocenným množstevnímu omezení dovozu. Touto právní úpravou jsou více dotčeny prodeje léčivých přípravků vydávaných na lékařský předpis lékárnami usazenými v jiném členském státě než prodeje takových léčivých přípravků v lékárnách usazených v tuzemsku.

Tradiční lékárny jsou totiž lépe připraveny na poskytování individuálních rad pacientům a na zajištění nákupu léčivých přípravků v naléhavých případech než zásilkové lékárny. Je třeba mít za to, že cenová soutěž představuje pro zásilkové lékárny důležitější parametr hospodářské soutěže než pro tradiční lékárny.

Článek 36 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátní právní úprava nemůže být odůvodněna důvody ochrany zdraví a života lidí, pokud tato právní úprava není s to zajistit dosažení sledovaných cílů. Cíl zajistit spolehlivé a kvalitní zásobování léčivými přípravky na celém území spadá pod článek 36 SFEU. Taková právní úprava však může být odůvodněna pouze tehdy, je-li způsobilá zaručit dosažení cíle, který sleduje, a nepřekračuje-li meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné.

V tomto ohledu by intenzivnější cenová soutěž mezi lékárnami byla přínosná pro jednotné zásobování léčivými přípravky a neovlivnila by negativně určité činnosti ve veřejném zájmu, které plní tradiční lékárny, jako je výroba léčivých přípravků na lékařský předpis nebo udržování určitých skladových zásob a sortimentu léčivých přípravků. Konečně cenová soutěž by mohla být prospěšná pro pacienta, jelikož by umožnila nabídnout léčivé přípravky vydávané na lékařský předpis za výhodnější ceny.

Rozsudek ze dne 29. února 2024, Doctipharma (C-606/21, [EU:C:2024:179](#))

Soudní dvůr, kterému cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie) předložil žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, upřesnil vymezení pojmu „služba informační společnosti“ a uvedl prvky výkladu, které umožňují posoudit slučitelnost s unijním právem zákazu služby poskytované prostřednictvím internetových stránek a spočívající ve zprostředkování kontaktu mezi lékárníky a zákazníky za účelem prodeje on-line léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis (dále jen „poskytovaná služba“) ze strany členského státu.

Společnost Doctipharma vytvořila internetové stránky www.doctipharma.fr, na nichž mohli uživatelé internetu z internetových stránek lékáren nakupovat farmaceutické výrobky a léčivé přípravky bez lékařského předpisu.

Na těchto stránkách se lékárníci přihlásili na platformu prodeje on-line prostřednictvím měsíčního předplatného placeného společností Doctipharma a zákazníci si měli vytvořit zákaznický účet, aby mohli mít přístup na internetové stránky lékárníků podle své volby.

Union des Groupements de pharmaciens d'officine (UDGPO) (Sdružení seskupení lékárníků v lékárnách), které mělo za to, že touto praxí se společnost Doctipharma podílí na elektronickém obchodu s léčivými přípravky, podalo žalobu proti této společnosti k tribunal de commerce de Nanterre (obchodní soud v Nanterre, Francie), který rozhodl, že internetové stránky jsou protiprávní a nařídil společnosti Doctipharma, aby ukončila svou činnost. Cour de cassation (kasační soud, Francie) zrušil rozsudek cour d'appel de Versailles (odvolací soud ve Versailles, Francie), který zrušil rozsudek prvního stupně. Měl za to, že tím, že společnost Doctipharma zprostředkovala kontakt mezi lékárníky a případnými pacienty, byla zprostředkovatelem prodeje léčivých přípravků bez lékařského předpisu a podílela se na elektronickém obchodu s léčivými přípravky, aniž měla postavení lékárny, které bylo požadováno vnitrostátními právními předpisy. Věc vrátil cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie), který je předkládajícími soudem v projednávané věci.

Vzhledem k tomu, že francouzské soudy zaujaly různé přístupy, předkládající soud se rozhodl položit Soudnímu dvoru několik předběžných otázek. Táže se Soudního dvora na výklad směrnice 98/34¹³² za účelem určení, zda poskytovaná služba spadá pod pojem „služba informační společnosti“, a na výklad článku 85c směrnice 2001/83¹³³, aby zjistil, zda členské státy mohou na základě tohoto ustanovení zakázat poskytování dotčené služby.

¹³² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. 1998, L 204, s. 37; Zvl. vyd. 13/20, s. 337), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/48/ES ze dne 20. července 1998 (Úř. věst. 1998, L 217, s. 18; Zvl. vyd. 13/21, s. 8) (dále jen „směrnice 98/34“).

¹³³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. 2001, L 311, s. 67; Zvl. vyd. 13/27, s. 69), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/62/EU ze dne 8. června 2011 (Úř. věst. 2011, L 174, s. 74).

Pokud jde zaprvé o podmínky, které mají být splněny k tomu, aby služba mohla být kvalifikována jako služba spadající pod pojem „služba informační společnosti“ pro účely směrnice 98/34 a 2015/1535¹³⁴, měl Soudní dvůr nejprve za to, že není relevantní, že společnost Doctipharma byla odměňována lékárníky, kteří se přihlásili na její platformu, na základě paušální částky, a že na službu poskytovanou touto společností se vztahovalo měsíční předplatné, které jí platili lékárníci, a zpětný převod procentního podílu z částky prodeje, vybíraného platformou, neboť tyto okolnosti – pokud by byly prokázány – s sebou nesou to, že dotčená služba musí být považována za službu splňující podmínku, že služba má být poskytována za úplatu. Dále kvalifikace dotčené služby jako „služby informační společnosti“ vyplývá rovněž ze skutečnosti, že tato služba je poskytována prostřednictvím internetových stránek, aniž je současně přítomen poskytovatel služby a zákazník nebo lékárník, jakož i ze skutečnosti, že je služba poskytována na individuální žádost lékárníků a zákazníků.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že služba poskytovaná na internetových stránkách, která spočívá ve zprostředkování kontaktu mezi lékárníky a zákazníky za účelem prodeje léčivých přípravků, které nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis, z internetových stránek lékáren, které si tuto službu objednaly, spadá pod pojem „služba informační společnosti“.

Zadruhé, pokud jde o možnost členských států zakázat takovou službu zprostředkování na základě článku 85c směrnice 2001/83, připomíná Soudní dvůr, že pravomoc určit fyzické nebo právnické osoby oprávněné nebo zmocněné vydávat léčivé přípravky veřejnosti na dálku prostřednictvím služeb informační společnosti mají jen členské státy.

Má za to, že čl. 85c odst. 1 písm. a) směrnice 2001/83 ukládá předkládajícímu soudu, aby ověřil, zda musí být dotčený poskytovatel služeb považován za poskytovatele, který prostřednictvím vlastního plnění odlišného od prodeje pouze zprostředkovává kontakt mezi prodejci a zákazníky, nebo zda má být tento poskytovatel považován za subjekt, který je sám poskytovatelem prodeje.

V tomto ohledu v projednávané věci platí, že pokud by po provedení této analýzy měla být společnost Doctipharma považována za samotného poskytovatele prodeje, čl. 85c odst. 1 písm. a) by nebránil zakazu této služby členským státem, na jehož území je usazena. Členský stát totiž může vyhradit prodej léčivých přípravků bez lékařského předpisu na dálku veřejnosti prostřednictvím služeb informační společnosti pouze pro osoby, které mají postavení lékárníka.

Pokud by se naopak ukázalo, že společnost Doctipharma poskytuje vlastní službu odlišnou od prodeje, poskytovaná služba by nemohla být zakázána na základě čl. 85c odst. 2 směrnice 2001/83 a nespadala by pod pojem „podmínky pro maloobchodní

¹³⁴ Článek 1 bod 2 směrnice 98/34 a čl. 1 odst. 1 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. 2015, L 241, s. 1) mají stejné znění. Tyto články definují pojem „služba informační společnosti“ na základě čtyř podmínek: „každá služba poskytovaná zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb“.

dodávku“ léčivých přípravků nabízených k prodeji veřejnosti na dálku. Poskytovaná služba musí být totiž kvalifikována jako „služba informační společnosti“. Článek 85c odst. 1 přitom výslovně stanoví, že aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy zakazující nabízení prodeje léčivých přípravků, které podléhají omezení výdeje na lékařský předpis, veřejnosti na dálku, zajistí členské státy, aby byly léčivé přípravky k prodeji veřejnosti na dálku prostřednictvím služeb informační společnosti nabízeny. Bylo by tudíž nesoudržné mít za to, že využití takových služeb by mohlo být zakázáno členskými státy.

5. Hazardní hry

Rozsudek ze dne 6. listopadu 2003 (velký senát), Gambelli (C-243/01, [EU:C:2003:597](#))

Piergiorgio Gambelli a 137 dalších osob spravovali v Itálii střediska pro přenos dat, jež shromažďovala sportovní sázky na italském území pro anglickou sázkovou kancelář, se kterou byli propojeni přes internet. Sázková kancelář, společnost Stanley International Betting Ltd, vykonávala svou činnost na základě licence udělené městem Liverpool podle anglického práva. V Itálii byla tato činnost vyhrazena státu nebo jeho koncesionářům. Jakékoli porušení tohoto pravidla mohlo mít za následek trestní sankci až po trest odnětí svobody v trvání jednoho roku. Proti P. Gambellimu bylo zahájeno trestní řízení. Posledně uvedený tvrdil, že italská právní úprava je v rozporu se zásadami Společenství týkajícími se svobody usazování a volného pohybu služeb. Tribunale di Ascoli Piceno (soud v Ascoli Piceno, Itálie), který projednával tento případ, požádal Soudní dvůr Evropských společenství o výklad ustanovení Smlouvy o ES v této oblasti.

Soudní dvůr rozhodl, že taková vnitrostátní právní úprava je omezením svobody usazování a volného pohybu služeb stanovených v člancích 43 a 49 ES. Má-li být odůvodněná, musí vycházet z naléhavých důvodů obecného zájmu, být způsobilá zaručit uskutečnění sledovaného cíle, nesmí překračovat meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné, a musí být uplatňována nediskriminačně.

Vnitrostátním soudům přísluší v tomto ohledu ověřit, zda taková právní úprava z hlediska svých konkrétních podmínek použití skutečně odpovídá cílům, které ji mohou odůvodňovat, a zda se omezení, jež ukládá, nejeví ve vztahu k těmto cílům nepřiměřená.

Soudní dvůr rovněž rozhodl, že pokud orgány členského státu podněcují a povzbuzují spotřebitele, aby se účastnili loterií, hazardních her nebo sázkových her, aby z toho státní pokladna měla finanční zisky, nemohou se orgány tohoto státu odvolávat na společenský veřejný pořádek, pokud jde o potřebu omezit herní příležitosti, aby tím odůvodnily taková opatření, o jaká jde v původním řízení.

Rozsudek ze dne 8. září 2009 (velký senát), Liga Portuguesa a Bwin International (C-42/07, [EU:C:2009:519](#))

Bwin, podnik pro hry on-line se sídlem v Gibraltaru (Spojené království), který neměl žádnou provozovnu v Portugalsku, nabízel hazardní hry na internetu. Jeho servery byly umístěny v Gibraltaru a v Rakousku. Liga, právnická osoba soukromého práva sdružující všechny kluby, které v Portugalsku na profesionální úrovni soutěžily ve fotbalu, změnila svůj název na Bwin Liga, neboť uvedený podnik se stal hlavním institucionálním sponzorem první fotbalové ligy v Portugalsku. Internetové stránky Ligy byly opatřeny odkazy na internetové stránky Bwin a propojením na tyto stránky.

Vedení herního oddělení Santa Casa následně přijalo rozhodnutí, jimiž se Lize a Bwin uložily pokuty za vývoj společenských her a za reklamu na tyto hry. Liga a Bwin podaly žalobu k Tribunal de Pequena Instância Criminal do Porto (trestní soud v Porto, Portugalsko), kterou se domáhaly zrušení těchto rozhodnutí, přičemž se dovolávaly zejména článků 43, 49 a 56 ES.

Soudní dvůr rozhodl, že má-li vnitrostátní opatření současně vztah k několika základním svobodám, Soudní dvůr toto opatření v zásadě přezkoumává pouze z hlediska jediné z těchto svobod, ukáže-li se za okolností projednávaného případu, že ostatní svobody jsou zcela druhotné ve vztahu k první a mohou do ní být zahrnuty.

Poté konstatoval, že taková právní úprava vede k omezení volného pohybu služeb zaručeného článkem 49 ES tím, že mimo jiné omezuje svobodu rezidentů z dotčeného členského státu využívat prostřednictvím internetu služeb nabízených v jiných členských státech. Toto omezení však lze považovat za odůvodněné cílem boje proti podvodům a trestné činnosti.

Odvětví hazardních her nabízených prostřednictvím internetu není předmětem harmonizace na úrovni Společenství. Členský stát je tedy oprávněn mít za to, že pouhou skutečností, že hospodářský subjekt nabízí legálně služby prostřednictvím internetu v jiném členském státě, v němž je usazen, nelze považovat za dostatečnou záruku ochrany vnitrostátních spotřebitelů. Jelikož mezi spotřebitelem a hospodářským subjektem neexistuje přímý kontakt, hazardní hry přístupné prostřednictvím internetu s sebou kromě toho nesou odlišná rizika, pokud jde o případné podvody. Nelze dále vyloučit možnost, že se hospodářský subjekt, který sponzoruje určité sportovní soutěže, na něž přijímá sázky, bude nacházet v postavení, které mu umožní ovlivňovat výsledek těchto soutěží, a zvyšovat tak své zisky. Článek 49 ES nebrání právní úpravě členského státu, která hospodářským subjektům usazeným v jiných členských státech, v nichž legálně poskytují obdobné služby, zakazuje nabízet hazardní hry prostřednictvím internetu na území uvedeného členského státu.

Rozsudek ze dne 22. června 2017, Unibet International (C-49/16, [EU:C:2017:491](#))

Maltská společnost Unibet International provozovala internetové hazardní hry. V roce 2014 společnost Unibet, která byla držitelkou povolení vydaných několika členskými státy, poskytovala na internetových stránkách v maďarském jazyce služby hazardních her, aniž měla v Maďarsku požadované povolení. Maďarské orgány nařídily dočasnou blokadu přístupu k internetovým stránkám společnosti Unibet z maďarského území a uložily společnosti Unibet pokutu. Hospodářské subjekty usazené v jiných členských státech mohly teoreticky získat povolení pro provozování internetových hazardních her, jelikož poskytování takových služeb nebylo vyhrazeno státnímu monopolu. Prakticky však nebyly schopny takové povolení získat. V této souvislosti se Fővárosi Bíróság Közigazgatási és Munkaügyi (správní a pracovní soud v Budapešti, Maďarsko) obrátil na Soudní dvůr s otázkou, zda je dotčená maďarská právní úprava v souladu se zásadou volného pohybu služeb.

Soudní dvůr rozhodl, že článek 56 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která zavádí režim koncesí k provozování internetových hazardních her, pokud obsahuje diskriminační pravidla vůči subjektům usazeným v jiných členských státech nebo v případě, že stanoví nediskriminační pravidla, která se však uplatňují netransparentně nebo se provádí způsobem, který brání nebo ztěžuje podání nabídky určitým zájemcům usazeným v jiných členských státech.

Pravidlo členského státu, podle něhož důvěryhodní provozovatelé hazardních her musí po dobu nejméně deseti let vykonávat činnost provozování hazardních her na území tohoto členského státu, znevýhodňuje provozovatele hazardních her usazené v jiných členských státech. Pouhé dovolávání se cíle obecného zájmu nepostačuje k odůvodnění takového rozdílného zacházení.

Vnitrostátní požadavek vykonávat po dobu tří let v členském státě činnost provozování hazardních her nepředstavuje výhodu pro subjekty usazené v hostitelském členském státě a lze ho odůvodnit cílem obecného zájmu. Je však důležité, aby se dotčená pravidla uplatňovala transparentně ve vztahu ke všem zájemcům. Tento požadavek nespĺňuje vnitrostátní právní úprava, jejíž podmínky, které stanoví pro výkon pravomoci ministra hospodářství během takového postupu, a technické požadavky, které musí splnit provozovatelé hazardních her při podání své nabídky, nejsou definovány s dostatečnou přesností.

Článek 56 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání sankcím, jež byly uloženy za porušování vnitrostátní právní úpravy, která zavádí režim koncesí a povolení k provozování hazardních her, v případě, že se taková vnitrostátní právní úprava ukáže být v rozporu s tímto článkem.

6. Sdílená ekonomika

Rozsudek ze dne 20. prosince 2017 (velký senát), Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981)

Elektronická platforma Uber poskytovala pomocí aplikace úplatnou službu navazování kontaktů pro neprofesionální řidiče používající vlastní vozidlo. V roce 2014 podalo profesní sdružení řidičů taxislužby města Barcelony (Španělsko) žalobu k Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Barcelona (obchodní soud č. 3 v Barceloně, Španělsko). Podle něj činnosti společnosti Uber představovaly klamavé praktiky a nekalosoutěžní jednání. Obchodní soud považoval za nutné ověřit, zda společnost Uber musí získat předchozí správní povolení. Pokud by služba spadala pod směrnici o službách na vnitřním trhu¹³⁵ nebo směrnici 98/34/ES¹³⁶, praktiky společnosti Uber by nemohly být považovány za nekalosoutěžní.

Soudní dvůr rozhodl, že se otázky předkládajícího soudu týkají právní kvalifikace dané služby, a že má tedy pravomoc o těchto otázkách rozhodnout.

Taková služba by mohla být považována za „službu informační společnosti“ ve smyslu čl. 1 bodu 2 směrnice 98/34/ES, na který odkazuje čl. 2 písm. a) směrnice 2000/31/ES. Tato služba je „službou poskytovanou zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb“.

Taková služba se neomezuje na zprostředkovatelskou službu spočívající ve zprostředkování kontaktu, pomocí aplikace pro chytré telefony, mezi neprofesionálním řidičem používajícím vlastní vozidlo a osobou, která se potřebuje přemístit po území města. V takové situaci, jako je situace popisovaná předkládajícím soudem, totiž poskytovatel vytváří současně nabídku služeb městské dopravy, kterou zpřístupňuje prostřednictvím aplikace, jejichž obecné fungování sám organizuje.

Bez uvedené aplikace by řidiči neposkytovali přepravní služby a cestující by nevyužili služeb uvedených řidičů. Společnost Uber má navíc rozhodující vliv na podmínky služeb poskytovaných takovými řidiči a prostřednictvím stejnojmenné aplikace stanovuje přinejmenším maximální cenu přepravy, tuto cenu od zákazníků inkasuje, aby z ní následně část vyplatila neprofesionálnímu řidiči vozidla. Kromě toho vykonává určitou kontrolu kvality vozidel a jejich řidičů, jakož i chování posledně uvedených, která může případně vést k jejich vyloučení. Tato zprostředkovatelská služba tedy musí být považována za „službu v oblasti dopravy“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. d) směrnice 2006/123/ES, a je proto vyloučena z působnosti této směrnice.

¹³⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. 2006, L 376, s. 36).

¹³⁶ Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. 1998, L 204, s. 37; Zvl. vyd. 13/20, s. 337).

Rozsudek ze dne 10. dubna 2018 (velký senát), Uber France (C-320/16, [EU:C:2018:221](#))

Společnost Uber France poskytující pomocí aplikace pro chytré telefony službu zvanou Uber Pop, kterou zprostředkovala kontakt mezi neprofesionálními řidiči používajícími vlastní vozidlo a osobami, které se chtěly přemístit po území města, byla trestně stíhána za provozování této služby. Tvrdila, že francouzská právní úprava, na jejímž základě byla stíhána, je technickým předpisem týkajícím se služby informační společnosti ve smyslu směrnice o normách a technických předpisech¹³⁷. Tato směrnice požaduje, aby členské státy oznámily Komisi jakýkoli návrh zákona nebo nařízení, kterým se stanoví technické předpisy týkající se výrobků a služeb informační společnosti. V projednávaném případě přitom francouzské orgány Komisi neoznámily dotčenou trestněprávní úpravu před jejím vyhlášením. Tribunal de grande instance de Lille (vyšší soud v Lille, Francie) se tázal Soudního dvora, zda byly francouzské úřady povinny předem oznámit Komisi návrh zákona, či nikoli.

Soudní dvůr rozhodl, že článek 1 směrnice 98/34/ES, ve znění směrnice 98/48/ES, a čl. 2 odst. 2 písm. d) směrnice 2006/123/ES musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní právní úprava, která trestně stíhá organizování takového systému, se týká „služeb v oblasti dopravy“, pokud se vztahuje na zprostředkovatelskou službu poskytovanou pomocí aplikace pro chytré telefony, která je nedílnou součástí komplexní služby, jejíž hlavní složkou je přepravní služba. Taková služba je vyloučena z oblasti působnosti těchto směrnic.

Soudní dvůr připomněl, že ve věci Asociación Profesional Elite Taxi, C-434/15 (viz výše), rozhodl, že služba Uber Pop spadá do oblasti přepravy a nepředstavuje službu informační společnosti ve smyslu směrnice 98/34. Podle Soudního dvora je služba Uber Pop nabízená ve Francii v podstatě totožná se službou poskytovanou ve Španělsku. Z toho vyplývá, že francouzské orgány nebyly povinny předem oznámit Komisi dotčený návrh trestního zákona.

Rozsudek ze dne 19. prosince 2019 (velký senát), Airbnb Ireland (C-390/18, [EU:C:2019:1112](#))

Rozsudkem ze dne 19. prosince 2019, Airbnb Ireland (C-390/18), velký senát Soudního dvora zaprvé rozhodl, že zprostředkovatelská služba, jejímž účelem je prostřednictvím elektronické platformy za úplaty zprostředkovat vztah mezi potenciálními nájemci a pronajímateli, ať již podnikateli či soukromými osobami, nabízejícími poskytnutí krátkodobého ubytování, a zároveň poskytovat řadu dalších doplňkových služeb k této zprostředkovatelské službě, musí být kvalifikována jako „služba informační společnosti“, na kterou se vztahuje směrnice 2000/31 o elektronickém obchodu¹³⁸. Zadruhé měl Soudní dvůr za to, že se jednotlivec může v rámci trestního řízení s návrhem na přiznání

¹³⁷ Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. 1998, L 204, s. 37; Zvl. vyd. 13/20, s. 337).

¹³⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu) (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

náhrady škody v adhezním řízení bránit proti tomu, aby vůči němu byla použita opatření členského státu omezující volný pohyb takové služby, kterou poskytuje z jiného členského státu, pokud uvedená opatření nebyla oznámena v souladu s čl. 3 odst. 4 písm. b) druhou odrážkou téže směrnice.

Spor v původním řízení spadá do rámce trestního řízení zahájeného ve Francii na základě trestního oznámení s návrhem na přiznání náhrady škody v adhezním řízení podaného proti Airbnb Ireland ze strany Association pour un hébergement et un tourisme professionnels (Sdružení pro podnikání v ubytování a turistice). Airbnb Ireland je irská společnost, která spravuje elektronickou platformu umožňující po zaplacení provize zprostředkovat vztah, mimo jiné ve Francii, mezi pronajímateli, ať už podnikateli či soukromými osobami, nabízejícími poskytnutí krátkodobého ubytování, a osobami, které tento typ ubytování hledají. Kromě toho Airbnb Ireland nabízí uvedeným pronajímatelům doplňkové služby, jako šablonu definující obsah nabídky, pojištění občanskoprávní odpovědnosti, nástroj pro odhad ceny pronájmu nebo platební služby týkající se těchto poskytnutí.

Sdružení, které podalo trestní oznámení vůči společnosti Airbnb Ireland, tvrdilo, že se tato společnost neomezuje na zprostředkování vztahu mezi dvěma stranami pomocí stejnojmenné elektronické platformy, ale vykonává činnost realitního makléře, aniž má profesní povolení realitního makléře, čímž porušuje tzv. Hoguetův zákon, platný ve Francii pro činnosti realitních makléřů. Airbnb Ireland ze své strany uvedla, že směrnice 2000/31 každopádně brání použití uvedené právní úpravy.

Pokud jde v první řadě o otázku kvalifikace zprostředkovatelské služby poskytované společností Airbnb Ireland, připomenul Soudní dvůr, s odkazem na rozsudek Asociación Profesional Elite Taxi¹³⁹, že pokud zprostředkovatelská služba splňuje podmínky uvedené v čl. 1 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/1535¹⁴⁰, na který odkazuje čl. 2 písm. a) směrnice 2000/31, představuje v zásadě „službu informační společnosti“, odlišnou od následné služby, k níž se vztahuje. Avšak nesmí tomu tak být, pokud se jeví, že tato zprostředkovatelská služba je nedílnou součástí celkové služby, jejímž hlavním prvkem je služba spadající do jiné právní kvalifikace.

V projednávané věci měl Soudní dvůr za to, že taková zprostředkovatelská služba, jakou je služba poskytovaná společností Airbnb Ireland, splňuje tyto podmínky, aniž povaha vztahů existujících mezi zprostředkovatelskou službou a poskytováním ubytování odůvodňuje vyloučení kvalifikace uvedené zprostředkovatelské služby jakožto „služby informační společnosti“, a tedy použití směrnice 2000/31 na tuto službu.

Pro zdůraznění oddělitelné povahy, kterou má taková zprostředkovatelská služba ve vztahu ke službám poskytování ubytování, k nimž se vztahuje, Soudní dvůr uvedl zaprvé, že cílem této služby není pouze bezprostřední realizace takových služeb, ale v podstatě

¹³⁹ Rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, [EU:C:2017:981](#)), bod 40.

¹⁴⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. 2015, L 241, s. 1).

poskytnutí nástroje pro prezentaci a vyhledávání ubytování nabízeného k pronájmu, usnadňujícího uzavírání budoucích smluv o nájmu. Tento typ služby proto nelze považovat za pouhou vedlejší součást celkové ubytovací služby. Zadruhé Soudní dvůr zdůraznil, že taková zprostředkovatelská služba, jakou je služba poskytovaná společností Airbnb Ireland, není nijak nezbytná pro provádění poskytování ubytování, jelikož nájemci i pronajímatelé mají za tímto účelem k dispozici mnoho jiných kanálů, z nichž mnohé existují již dlouho. Konečně zatřetí Soudní dvůr uvedl, že nic ve spise nenaznačuje, že by Airbnb Ireland stanovila nebo omezovala výši nájemného požadovaného pronajímateli používajícími její platformu.

Soudní dvůr dále uvedl, že ostatní služby nabízené společností Airbnb Ireland neumožňují zpochybnit toto zjištění, jelikož tyto různé služby jsou pouze doplňkem zprostředkovatelské služby poskytované touto společností. Dále uvedl, že na rozdíl od zprostředkovatelských služeb dotčených v rozsudcích Asociación Profesional Elite Taxi a Uber France¹⁴¹ ani tato zprostředkovatelská služba, ani doplňkové služby nabízené společností Airbnb Ireland neumožňují prokázat existenci rozhodujícího vlivu vykonávaného touto společností na ubytovací služby, k nimž se vztahuje její činnost, a to jak pokud jde o stanovení ceny požadovaného nájemného, tak selekci pronajímatelů či ubytování poskytnutých k pronájmu na její platformě.

Ve druhé řadě Soudní dvůr zkoumal, zda se Airbnb Ireland může v původním řízení bránit, aby na ni byl uplatněn takový zákon omezující volný pohyb služeb informační společnosti poskytovaných provozovatelem z jiného členského státu, jako je Hoguetův zákon, z důvodu, že tento zákon nebyl Francií oznámen v souladu s čl. 3 odst. 4 písm. b) druhou odrážkou směrnice 2000/31. V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že skutečnost, že uvedený zákon byl přijat před vstupem směrnice 2000/31 v platnost, nemůže mít za následek osvobození Francouzské republiky od oznamovací povinnosti. Dále s přihlédnutím k úvahám použitým ve věci CIA Security International¹⁴² měl Soudní dvůr za to, že uvedené povinnosti, která představuje podstatný procesní požadavek, musí být přiznán přímý účinek. Soudní dvůr z toho vyvodil, že porušení povinnosti členského státu oznámit takové opatření může být jednotlivcem uplatněno nejen v rámci trestního stíhání vedeného proti němu, ale také v rámci řízení o žádosti na náhradu škody podané jednotlivcem v adhezním řízení.

Rozsudek ze dne 9. listopadu 2023, Google Ireland a další (C-376/22, [EU:C:2023:835](#))

Google Ireland Limited, Meta Platforms Ireland Limited a Tik Tok Technology Limited jsou společnosti usazené v Irsku, které poskytují mimo jiné v Rakousku služby komunikačních platform.

¹⁴¹ Rozsudek ze dne 10. dubna 2018, Uber France (C-320/16, [EU:C:2018:221](#)).

¹⁴² Rozsudek ze dne 30. dubna 1996, CIA Security International (C-194/94, [EU:C:1996:172](#)).

Rozhodnutími přijatými v roce 2021 Kommunikationsbehörde Austria (KommAustria) (rakouský regulační orgán v odvětví telekomunikací) prohlásil, že se na tyto společnosti vztahuje rakouské právo¹⁴³.

Vzhledem k tomu, že tyto společnosti měly za to, že by se tento rakouský zákon, který ukládá poskytovatelům služeb komunikačních platforem bez ohledu na to, zda jsou usazeni v Rakousku nebo jinde, soubor povinností v oblasti kontroly a oznamování údajně protiprávního obsahu, na ně neměl vztahovat, podaly proti rozhodnutím KommAustria žaloby. Tyto žaloby byly v prvním stupni zamítnuty.

Po tomto zamítnutí podaly uvedené společnosti opravný prostředek „Revision“ k Verwaltungsgerichtshof (Správní soudní dvůr, Rakousko). Na podporu těchto opravných prostředků zejména tvrdily, že povinnosti stanovené rakouským zákonem jsou nepřiměřené a neslučitelné s volným pohybem služeb informační společnosti a se zásadou dohledu členského státu původu nad těmito službami, jinými slovy státu, na jehož území je poskytovatel služby usazen, stanovenou směrnicí o elektronickém obchodu¹⁴⁴.

Vzhledem k pochybnostem Správního soudního dvora o slučitelnosti rakouského zákona a povinností, které ukládá poskytovatelům služeb, se směrnicí o elektronickém obchodu, která upravuje možnost jiného členského státu, než je stát původu, odchýlit se za určitých podmínek od zásady volného pohybu služeb informační společnosti, předložil tento soud Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu této směrnice.

Soudní dvůr se ve svém rozsudku vyjádřil k otázce, zda se členský stát určení služeb informační společnosti může odchýlit od volného pohybu těchto služeb tím, že bude přijímat nejen individuální a konkrétní opatření, ale rovněž obecná a abstraktní opatření týkající se kategorie určitých služeb a konkrétně, zda tato opatření mohou spadat pod pojem „opatření přijatá vůči určité službě informační společnosti“ ve smyslu směrnice o elektronickém obchodu¹⁴⁵.

Soudní dvůr nejprve uvedl, že možnost odchýlit se od zásady volného pohybu služeb informační společnosti se podle znění směrnice o elektronickém obchodu týká „určité služby informační společnosti“. V tomto rámci použití slova „určitá“ naznačuje, že takto dotčená služba musí být chápána jako individualizovaná služba. Členské státy proto nemohou přijímat obecná a abstraktní opatření týkající se obecně popsané kategorie určitých služeb informační společnosti, která se použijí bez rozdílu na každého poskytovatele této kategorie služeb.

¹⁴³ A sice Bundesgesetz über Maßnahmen zum Schutz der Nutzer auf Kommunikationsplattformen (Kommunikationsplattformen-Gesetz) (spolkový zákon o opatřeních na ochranu uživatelů komunikačních platforem) (BGBl. I, 151/2020).

¹⁴⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399) (dále jen „směrnice o elektronickém obchodu“).

¹⁴⁵ Článek 3 odst. 4 směrnice o elektronickém obchodu.

Tento závěr není zpochybněn skutečností, že směrnice o elektronickém obchodu používá pojem „opatření“. Normotvůrce Evropské unie totiž použitím takového širokého a obecného výrazu ponechal na uvážení členských států povahu a formu opatření, jež mohou přijmout k odchýlení se od zásady volného pohybu služeb informační společnosti. Naproti tomu použití tohoto výrazu nijak nepředjímá podstatu a věcný obsah těchto opatření.

Soudní dvůr dále poznamenal, že tento doslovný výklad je podpořen kontextuální analýzou směrnice o elektronickém obchodu.

Možnost odchýlit se od zásady volného pohybu služeb informační společnosti je totiž podmíněna tím, že členský stát určení těchto služeb musí předběžně požádat členský stát jejich původu o přijetí opatření¹⁴⁶, což předpokládá, že poskytovatelé, a proto dotyčné členské státy, mohou být identifikováni. Pokud by přitom členské státy byly oprávněny omezit volný pohyb takových služeb prostřednictvím opatření obecné a abstraktní povahy, která se použijí bez rozdílu na každého poskytovatele určité kategorie těchto služeb, byla by taková identifikace, pokud ne nemožná, přinejmenším nadměrně obtížná, takže by členské státy nebyly schopny takovou podmínku splnit.

Konečně Soudní dvůr zdůraznil, že směrnice o elektronickém obchodu spočívá na uplatňování zásad dohledu v členském státě původu a vzájemného uznávání, takže v rámci koordinované oblasti¹⁴⁷ jsou služby informační společnosti regulovány pouze v členském státě, na jehož území jsou usazeni poskytovatelé těchto služeb. Pokud by přitom členské státy určení byly oprávněny přijímat obecná a abstraktní opatření, která se použijí bez rozdílu na každého poskytovatele určité kategorie těchto služeb bez ohledu na to, zda jsou usazeni v posledně uvedeném členském státě, byla by zásada dohledu v členském státě původu zpochybněna. Tato zásada totiž vede k rozdělení regulační pravomoci mezi členský stát původu a členský stát určení. Umožnit posledně uvedenému státu přijímat taková opatření by přitom zasahovalo do regulační pravomoci členského státu původu a vedlo by k tomu, že by tyto poskytovatelé podléhali jak právním předpisům tohoto členského státu, tak právním předpisům členských států určení. Zpochybnění této zásady by ohrozilo systém a cíle směrnice o elektronickém obchodu. Kromě toho umožnit členskému státu určení přijímat taková opatření by narušilo vzájemnou důvěru mezi členskými státy a bylo by v rozporu se zásadou vzájemného uznávání.

Soudní dvůr dále uvedl, že cílem směrnice o elektronickém obchodu je odstranění právních překážek řádnému fungování vnitřního trhu spočívajících v rozdílech mezi vnitrostátními právními předpisy, jakož i v právní nejistotě ve vnitrostátních právních úpravách, které se na tyto služby vztahují. Možnost přijímat výše uvedená opatření by přitom v konečném důsledku znamenala podřídit dotyčné poskytovatele služeb různým

¹⁴⁶ Článek 3 odst. 4 písm. b) směrnice o elektronickém obchodu.

¹⁴⁷ Ve smyslu čl. 2 písm. h) směrnice o elektronickém obchodu.

právním předpisům, a tudíž znovu zavést právní překážky volného pohybu, které má tato směrnice za cíl odstranit.

Soudní dvůr tak učinil závěr, že obecná a abstraktní opatření týkající se obecně popsané kategorie určitých služeb informační společnosti, která se použijí bez rozdílu na každého poskytovatele této kategorie služeb, nespádají pod pojem „opatření přijatá vůči určité službě informační společnosti“ ve smyslu směrnice o elektronickém obchodu.

7. DPH

Rozsudky ze dne 5. března 2015, Komise v. Francie (C-479/13, [EU:C:2015:141](#)), a Komise v. Lucembursko (C-502/13, [EU:C:2015:143](#))

Ve Francii a Lucembursku podléhalo dodání elektronických knih snížené sazbě DPH. Od 1. ledna 2012 Francie uplatňovala na dodání elektronických knih sazbu DPH ve výši 5,5 % a Lucembursko ve výši 3 %.

Elektronické (nebo digitální) knihy, o které se v tomto případě jednalo, zahrnovaly knihy v elektronické podobě, jež bylo možné zobrazit na počítači, chytrém telefonu, čtečce elektronických knih nebo jiném čtecím systému a byly úplatně dodány formou elektronického stažení nebo internetového vysílání („streamingu“) z webových stránek. Evropská komise navrhla Soudnímu dvoru, aby rozhodl, že Francie a Lucembursko tím, že uplatňovaly sníženou sazbu DPH na dodání elektronických knih, nesplnily povinnosti, které pro ně vyplývají ze směrnice o DPH¹⁴⁸.

Soudní dvůr rozhodl, že členský stát, který uplatňuje sníženou sazbu daně z přidané hodnoty na dodání digitálních nebo elektronických knih, neplní povinnosti, které pro něj vyplývají z článků 96 a 98 směrnice 2006/112/ES a nařízení (EU) č. 282/2011¹⁴⁹.

Ze znění bodu 6 přílohy III směrnice 2006/112/ES totiž vyplývá, že se snížená sazba daně z přidané hodnoty použije na plnění spočívající v dodání knihy na fyzickém nosiči. I když je ke čtení elektronických knih zajisté nutný fyzický nosič, jako je počítač, takový nosič není součástí dodání elektronických knih. Kromě toho, jak vyplývá z čl. 98 odst. 2 druhého pododstavce uvedené směrnice, unijní normotvůrce se rozhodl vyloučit možnost uplatňovat sníženou sazbu daně z přidané hodnoty u elektronicky poskytovaných služeb. Dodání elektronických knih přitom je takovou službou, protože nemůže být považováno za dodání zboží ve smyslu čl. 14 odst. 1 této směrnice, pokud nelze elektronické knihy kvalifikovat jako hmotný majetek. Stejně tak dodání

¹⁴⁸ Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. 2006, L 347, s. 1).

¹⁴⁹ Prováděcí nařízení Rady (EU) č. 282/2011 ze dne 15. března 2011, kterým se stanoví prováděcí opatření ke směrnici 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. 2011, L 77, s. 1).

elektronických knih odpovídá definici elektronicky poskytovaných služeb uvedené v čl. 7 odst. 1 nařízení (EU) č. 282/2011.

Tento výklad nezpochybňuje zásada daňové neutrality, jelikož tato zásada neumožňuje rozšířit působnost snížené sazby DPH, pokud tak není jednoznačně stanoveno.

Rozsudek ze dne 7. března 2017 (velký senát), RPO (C-390/15, [EU:C:2017:174](#))

Podle směrnice o DPH¹⁵⁰ mohly členské státy uplatňovat sníženou sazbu DPH na tištěné publikace, jako jsou knihy, noviny a časopisy. Naopak digitální publikace podléhaly standardní sazbě DPH, s výjimkou digitálních knih poskytovaných na fyzickém nosiči (např. CD-ROM). Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud v Polsku), na nějž se obrátil polský veřejný ochránce práv, měl pochybnosti o platnosti tohoto rozdílu ve zdanění. Tázal se Soudního dvora, zda je toto rozdílné zdanění slučitelné se zásadou rovného zacházení a zda byl Evropský parlament dostatečně zapojen do legislativního postupu.

Podle Soudního dvora povinnost konzultovat Parlament během legislativního postupu v případech stanovených Smlouvou znamená, že Parlament musí být opětovně konzultován vždy, když se přijatý konečný text jako celek co do své podstaty odchyluje od toho, který již byl s Parlamentem konzultován, ledaže změny v zásadě odpovídají přání, které vyslovil samotný Parlament.

Je třeba konstatovat, že znění bodu 6 přílohy III pozměněné směrnice 2006/112/ES není nic jiného než zjednodušení znění obsaženého v návrhu směrnice, jehož podstata byla zcela zachována.

Mimoto přezkum předběžných otázek neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost bodu 6 přílohy III pozměněné směrnice 2006/112/ES nebo čl. 98 odst. 2 této směrnice ve spojení s bodem 6 její přílohy III.

Je třeba poznamenat, že se v případě dodání digitálních knih na jakémkoli fyzickém nosiči a v případě dodání digitálních knih elektronickou cestou jedná o srovnatelné situace. Na tato ustanovení musí být pohlíženo tak, že zavádějí rozdílné zacházení se dvěma situacemi, které jsou však z hlediska cíle sledovaného unijním normotvůrcem srovnatelné. Je-li takové rozdílné zacházení konstatováno, není zásada rovného zacházení porušena, pokud je tento rozdíl náležitě odůvodněn. Tak tomu je, je-li rozdílné zacházení v souladu s právně přípustným cílem opatření, které ve svém důsledku takový rozdíl zavádí, a je-li tomuto cíli přiměřené.

V této souvislosti se vychází z toho, že unijní normotvůrce má při přijímání opatření daňové povahy činit rozhodnutí politické, ekonomické a sociální povahy a hierarchicky uspořádat protichůdné zájmy či provést komplexní posouzení. Proto je třeba mu

¹⁵⁰ Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. 2006, L 347, s. 1), ve znění vyplývajícím ze směrnice Rady 2009/47/ES ze dne 5. května 2009, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o snížené sazby daně z přidané hodnoty (Úř. věst. 2009, L 116, s. 18).

v tomto rámci přiznat širokou posuzovací pravomoc, takže soudní přezkum se musí omezit pouze na přezkum zjevného pochybení. Z vysvětlení podaných Radou a Komisí totiž vyplývá, že bylo považováno za nutné podrobit elektronicky poskytované služby jasným, jednoduchým a jednotným pravidlům, aby bylo možné s jistotou určit sazbu DPH platnou pro tyto služby a aby se tím osobám povinným k dani a vnitrostátním daňovým orgánům zjednodušila administrativa s touto daní spojená. V tomto ohledu by možnost uplatňovat sníženou sazbu DPH u dodání digitálních knih elektronickou cestou znamenala narušení celkové soudržnosti opatření, které bylo záměrem unijního normotvůrce.

SOUDNÍ DVŮR
EVROPSKÉ UNIE

Ředitelství pro výzkum a dokumentaci

červenec 2024